

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A copf.

Budapest, augusztus 29.

(K.) Ponori Thewrewk Emil többféle minősége szerint el van szórva világtörténelmi korokban s aki az egész Ponori Thewrewk Emil akarja ismerni, úgy kell a különböző korokból darabonként összeszednie. Tudnivaló, hogy Ponori Thewrewk Emil: ember, tanár, politikus és fegyelmi dolgokban bíró. Mint ember elvész valahol abban a mesés korban, ahol a királyok aludni is koronásan mentek. Ponori Thewrewk Emil, az ember, azoknak a mesebeli királyoknak rokona, mert ő az, aki a predikátumát sohasem veti le. Ha lefekszik, hát az egész Ponori Thewrewk Emil fekszik le. Mint tanár az ókorban él és ott található, amint görög és latin autorokat magyaráz, olykor pedig a változatosság kedvéért maga is ír latin vagy görög verseket. Ir ugyan magyar verseket is, de ez csak látszatra anakronizmus, mert voltaképpen azok a magyar versek is görögül vannak. Mint politikust már ott találjuk a középkorban, ahol egész rokonszenvével ajándékozza meg azokat, akik politikát a középkor igazi szelleme szerint csinálnak. Végre mint bíró (mert a rektor fegyelmi dolgokban bíró is), már az ujkorban működik s mint egyik tojás a másikhoz, úgy hasonlít azokhoz a bírókhoz, akiknek hátig ér a copfjuk és jobban sujtják a szabály ellen vétőket, mint azokat, akik gyökerükig rothadtak. Neki is a szabály a fő, az egyetlen, ami ellen vétetni nem szabad. Látnivaló tehát, hogy Ponori Thewrewk Emil elég csinos ekonomiai helyezkedett el a világtörténelem mindama korszakaiban, melyeket az iskola felállított. Mint ember elvész a mesés korban, mint tanár az ókorban él, mint politikus a középkorban s mint bíró az ujkorban.

Szóval: Ponori Thewrewk Emil érdekes ember és tegnap óta aktuális ember is. Ha aktualitásról van szó, természetes, hogy ezzel csak ujkori minőségében válhatott. Mint bíró. Aminthogy csakugyan bírói szereplése az, melylyel többet tud magáról beszélteni, mint egyéb minőségeivel összesen, együttvéve. Az ember, a filológus, a politikus még ezentul is elég ismeretlen maradhatott volna, de a bírónak sikerült az általános figyelmet magára terelni. Ma mindenki csak arról a fenomenális ítéletről beszél, amelyikkel Ponori Thewrewk Emil rektor urnak sikerült egy egész politikai pártot egyszerűen eltörölni a föld színéről. Radikális párt immár nincsen. Már tudniillik az egyetemen. Maliciózus ember azt mondhatná ugyan, hogy eddig sem volt, mert hiszen azok a jámbor ifjak, akik egyetemi tanulmányaik mellett úgy mellékesen arról ábrándoztak, hogy szép is volna a társadalmi egyenlőség, radikális pártnak csak némi túzással volnának nevezhetők. De hát amilyen radikálisok, olyan radikálisok: s a rektor elvégre csak olyan radikális pártot törölhetett el, amilyen volt. Ezt azonban eltörölte s egy rektortól, aki egyébként csak egy esztendeig van abban a szerencsés helyzetben, hogy bíraskodhassék, ez is elég. A Ponori Thewrewk Emil dicsősége tehát teljes és ha nem volna véletlenül magasabb bírói forum, amelyik a rektor ur ítéletét esetleg meg is semmisítheti, hát akkor lakatot ragnánk a becses szánkra, mely most az álmélkodástól nyitva maradt. De megeshetik, hogy a kultuszminiszter megdönti a rektor ur fenomenális ítéletét s így kötelességünk időközben néhány szót mondani.

Hát mi is a rektor ur ítélete? Minthogy az egyetemi radikális párt vétett a fegyelmi szabályok ellen: a párt tagjai a jövő fejlesztendőben nem részesülhetnek egyetemi ked-

vezményben, a tandij fizetése alól nem menekülhetnek, ösztöndíjat nem kaphatnak; a párt vezetői pedig, szám szerint harman, egész esztendőre ki vannak utasítva az egyetemről. Így ítélt a rektor ur, teljes nevével Ponori Thewrewk Emil. Már most én nem akarom azt mondani, hogy ez valami szörnyű ítélet. Aki ismeri egy kicsit az egyetemet, tudja, hogy a tandijmentesség ott nem valami sűrűn található kedvezmény és lehet, hogy a radikális ifjak az ítéletnek erre a részére azt mondják: „elvették a milliókat, ami nincs s a tandijmentességünket, ami szintén nem volt”. Aztán azt az elvesztett esztendőt se kell valami tragikusan venni. Ojjé be sok esztendőt herdálnak el egyetemi ifjaink rektori kötelezés nélkül, a maguk jószántából is. Hát nem a drákói voltában van ennek az ítéletnek fenomenális jellege. De igenis abban, hogy a rektorok esztendők során elnézték türelmesen, miként szakad politikai darabokra az egyetemi ifjuság és keletkezik párt párt után, soha azzal a böcsületes céllal, hogy az ifjakat közös munkára és önművelésre tömörítse, hanem mindig azzal a tendenciával, hogy a nagyokat utánozva, ők is politikát csináljanak és nem is együtt, hanem külön-külön: rang, mód és felekezett szerint. Ezt a rektor urak vagy nem látták, vagy ha látták, nem léptek közbe, mert a fegyelmi szabályokon nem esett feltűnő sérelem. Most azonban, mikor — hogy Ponori Thewrewk Emil ur szavait használjuk — a magukat radikálisoknak nevező ifjak állítólag fegyelmi vétséget követtek el: lecsap rájuk a sujtó ítélet, ami nem azért sujtó, mintha az illető ifjakat sujtáná, hanem azért, mert az egyetem reakciós ifjai ujjongva fakadnak miatta. Itt van a bökkenő. Itt kell az ítélethez kommentár! Mert a rektor ur, teljes nevével Ponori Thewrewk Emil, a copfját simo-

T Á R C A.

A divat filozófiája.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Pekár Gyula.

I.

PÁRIS.

Van-e a divatnak filozófiája? Van-e azoknak az eszerszabásu és színű szövétdaraboknak, melyekbe férfi és nő ösdök óta burkolóznak, egyéb jelentőségük is, mint hogy az ember pusztán eltakarja velük a testét? Nem képeznek ez örökké változó szövétdarabok „dokumentumokat”, — olyan fontos emberi dokumentumokat, melyeknek épp úgy megvan a maguk titkos rendszere, mint a lélektani tünetményeknek s melyek általános aszmikre vezethetnek bennünket? ... Tudom, a kérdés frívóknak tetszik s a hivatalos bölcsész katedrája komoly könyvei közül bizonyára mosolyogna a felett, hogy valaki az elmúlt korok óska rongyaiból, pláne: „farsangi jelmezbálokból” akarjon filozófiát csinálni! Nem komoly embernek való az ... Értem a tudós professzor ellenvetését, de megnyugtat az a tudat, hogy a professzorok sohse voltak mérvadók a divat kérdéseiben. Az u. n. komoly emberek gyakran épp akkor veszítik el komolyságukat, mikor a legkomolyabbnak látszanak: mikor a frívóknak tetsző dolgokat épp oly frívolul szemibe se veszik ... En a buddhisztákkal tartok, kiknek egy iuresa elve azt mondja, hogy „semmi sem lényegtelen e földi életben.” És semmit se bámulok annyira a természet szinpadán, mint azt, hogy mennyire összefügg minden e földön: a legjelentékenyebb a legjelenték-

telenebbel. Elálmélkodom azon, hogy a legkülönbébb dolgok mennyire mind egyívé tartoznak s mennyire nem marad ki semmi ebből az összetartozásból! A titkos vonatkozások milliárdnyi hálózata köti össze a legkülönbébb dolgokat s ha a legkisebben nyomjuk meg a villamos gombot, a legnagyobbakról csendül rá a válasz. Ha a leglényegesebb a leglényegtelenbe, minden így egyívé tartozik, akkor bizonyos fokon tul tényleg minden egyforma lényegessé válik: az a látszólag frívol divat épp olyan komolylyá lesz, mint maga a komoly történelem.

Ha a különféle korok divatjait nem jelmez-báli tréának vesszük, hanem rendszeres egymásutánban tekintünk végig a századok ruhatárán, akkor érdekes meglepetés vár ránk, mint egy revelációban fogunk telkiáltani: nini, hisz ez a tarka divat voltaképp nem más, mint a színesen illusztrált történelem! Nem személy vagy henyé véletlenek annak a változásai, hanem logikus fejlődés, mely párhuzamosan kíséri és adja vissza az események fejlődését. Egy gomb se lényegtelen abban a századok ruhatárában: egy szabó szabta ki azokat a fantasztikus bársony-zéket s a história még fantasztikusabb árnyék-kepeit. A történelem véges-végig benne van a divatban; a nagy eseményeket ugyszólván feltalálhatjuk a viselet apróbb részleteiben. A fanatikus kereszties hadjáratok épp úgy benne vannak a Bouillon Gottfried sisakjának a komor formájában, mint a VI. Sándor pápa egész szodmai kora a Borgia Cézár tollas, kis bársonyfövegében. Az egész Grand Siècle minden csatáival és dicsőségével benne van a XIV. Lajos allonge-parókájában, csak úgy, mint a rosschái vereség benne van a Mme de Pompadour cipésattájában s ruhaderekának a mély rokokó-kivágásában ... Ha nagyot akarnék mondani, azt mondanám: az egész francia forradalom benne van a Mme du Barry szája gödrébe ragasztott picit szépségflastromában s a

rémuralom a Robespierre frakkjának a különös szabásában ... De megfordítom a dolgot. Hiszem, hogy ott, ahol a történet nem tudja a dolgok magyarázatát adni, ott a divat pszichológija segíthet neki: a divat összehasonlító tanulmányozása segíthet a históriának. A történetet nem pusztá szaraz könyvekből, hanem helyesen úgy kellene tanítani, hogy vele párhuzamosan a divat filozófiáját is előadnák: a politikai fejlődést a divat változásainak a magyarázatával kellene illusztrálni. A história lelke épp úgy benne van a divatban, mint az eseményekben ...

Az emberek, még azok is, kiknek a szakmájába vág, sajnos, nagyon kevéssé érdeklődnek a művelődéstörténet ez ága iránt, akik az elmúlt korok divatjaival foglalkoznak, a művészek egészen kevés szíjjel nézik ez „emberi dokumentumokat” ... Hisz igaz, vannak kosztüm-kiállítások mindenütt, — de itt azonnal fel kell hívnom valamire az önök figyelmét. Ha egy ilyen kiállítás nem a legutolsó gombig, cipő-sarokig tökéletes, akkor kárba veszett minden fáradság. A divatnak épp az elvesző apróságokban van a jelentősége s ha ezeket nem látjuk, nem kapunk semmit. Ugy járunk, mint a Nemzeti Színház szinpadán, melynek jelmez-kiállítása gyakran a legmeghatóbb anarchia. — A világ legszínesebb korának képviselői, görög hősnők járnak itt siri fehér leplekben, fűzőben (!) s olyan magas sarku cipellőkben, melyeket az Offenbach operettjei után másoltak, — a Molière marquisjai megjelennek itt (ezt saját szememmel láttam) Louis XIII. parókában, Louis XVI. kabátban és modern lakkeipőben, ami recept lehet arra, hogy hogy lehet egy alakban összekeverni épp kétszázhetven esztendőt ... hogy a párisi kiállítás, mely, mint már többször említém, főleg gondolatok kiállítása, tett annyit a divat filozófiájáért, amennyit még előtte senki. Worth és a többi párisi divatművészek tárlatában

gatva elfelejtette, hogy nem a radikális ifjakat itéli el, hanem a reakció pártjának ad szarvakat. Mondják ugyan, hogy a rektor ur, teljes nevével Ponori Thewrewk Emil, tudatosan cselekedett így, no de ekkora csunyaságot balán még sem illik róla föltenni.

Különb is elegendő, ha az ítélet csak a copfjánál fogva rángatja az ember. Mert ha az a copf nincs, az ítélet semmi esetre sem esik így ki. Még ha a magukat radikálisoknak nevező ifjak csakugyan vétettek volna is a fegyelmi szabályok ellen: okos és körültekintő rektor átlátta volna, hogy olykor bölcsebb szemet hunyni, nehogy az óvatosak, akik éppen olyan vétkesek, ráadásul még ki is nevéssék azokat, akiknek nem nagyobb a vétkük, de a fegyelmi szabályokkal nem gondoltak. Okos és körültekintő bíró kívárta volna az alkalmat, mikor megannyira lesujthat, akik tanulás helyett politikát csinálnak. Nem lett volna azt olyan nehéz kivárni. Mert a nemzet ugyanis szomorúan látta, hogy a gyerekek ott az egyetemen többet ártják magukat a politikába, semmint akár az ő érdekükben, akár az ország érdekében kívánatos. Az egyetemen már esztendőök óta játszanak parlamentesdit és sok ezer jelölt közül ott is alig négyszáz volt a választott, a többi — bukkott. Bukott pedig éppen azért, mert túlságosan szerelmes volt a politikába. Persze gyerekesen csinálták a politikát és a párisi diákkongresszuson, ahol szükség lett volna politikai munkájukra, nem váltak be, de idehaza csak játszottak buzgón politikát. Ma már mindenki tudja, hogy az egyetemi ifjúság körében mekkora az áldatlan tagoltság s még némi vigasznak látszott, hogy ezzel a helyzettel szemben tömörülni próbáltak a — mondjuk — radikálisok. Pedig hiszen azok se voltak radikálisok. S most egyszerre az egyetem rektora, teljes nevével Ponori Thewrewk Emil, közbeszól: nem úgy, hogy valamennyi kiskoru politikust visszaszóltassa a könyvek mellé, hanem úgy, hogy az egyik tábornak fegyelmi megtörésével szarvakat adjon a másikkak.

Ez az, amiért nem lehet megjegyzés nélkül hagyni a Ponori Thewrewk Emil fenomenális ítéletét. Ha szándékosan ítélt ilyen rossz időben: az csunyaság. Ha csak a copf diktálta neki az ítéletet: az kegyetlen szatira. De már az egyetemi ifjúság helyes kiiktatása érdekében is szükség van a korrekúrára. A

kultuszminiszternek ki kell azt reperálnia, amit az ifjúság és önmaga ellen vétett a rektor — teljes nevével Ponori Thewrewk Emil . . .

BELFÖLD.

A külügyminiszter Ischlben. Ischlből távirják: Gróf Goluchowski külügyminiszter ma délelőtt 11 órakor kihalgotáson volt a királynál.

Tüzérségünk új felszerelése. Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy a tábori tüzérségnek új ágyukkal való felszerelése kérdésében a hadvezetőség úgy döntött, hogy az ágyuk csöve öntött acélból fog készülni. Ebből nyilvánvaló, hogy azok a kísérletek, amelyekről a közös hadügyminiszter a delegációkban megemlékezett, nem váltak be s a modern gyorstűzelő ágyuk csövéhez legalkalmasabbnak bizonyult az öntött acél. Ugyanebből készülnek Németországban is a gyorstűzelő ágyuk csövei.

KÜLFÖLD.

Az ischli látogatás. Károly román király, mint távirataink jelentik, ma Bécsből Ischlbe utazott Ferenc József ő felségéhez. Ez a látogatás feltétlenül politikai jelentőségű s kétségtelenül a bolgár-román konfliktussal van kapcsolatban, sőt a bukaresti lapok szerint a látogatás oka kizárólag ez. Az ischli látogatás politikai fontosságát karakterizálja az, hogy gróf Goluchowski külügyminiszter, ki csak pár nappal ezelőtt érkezett vissza Ischlből, tegnap este Mérey Kajtán követtségi tanácsos kíséretében ismét oda utazott, megelőzve a román királyt. A bukaresti lapok annyira biztosra veszik a fejedelmi találkozás kedvező eredményét, hogy azt mondják: Bulgária örvény felé rohan, amelybe le kell zuhannia, ha a nagyhatalmak vissza nem tartják; Románia — teszik hozzá — nem akar háborút, de teljesen készen áll a háborúra; míg Bulgáriáról ezt elmondani nem lehet.

Ischl, augusztus 29.

Károly román király ma délután 2 órakor kőlvonaton ideérkezett. Fogadására királyunk is megjelent a pályaudvaron, továbbá György bajor herceg, gróf Goluchowski külügyminiszter, gróf Paar főhadsegéd, a szárnysegédek, Mérey követtségi tanácsos, a kerületi kapitány és a polgármester. Midőn a vonat az állomásra megérkezett, királyunk a szalonkoosikhoz lépett és a legszivesebben üdvözölte Károly királyt, aki osztrák-magyar gyalogrezednek ezredesi egyenruháját viselte. A két uralkodó többször megcsókolta

egymást, mire a fogadásra megjelent személyiségeket bemutatták. Az osztrák és román színekkel díszített pályaudvarról a hasonló díszítésű Elisabeth szállodáig vezető uton nagy embertömeg állt sorfalat és viharosan üdvözölte az uralkodókat. A szállóban a román király fogadására megjelent Mária Valéria főhercegnő, Gisella bajor hercegnő és Konrád bajor herceg, valamint herceg Liechtenstein első főudvarmester. Királyunk 3 órakor tért vissza villájába, hol 3¼ órakor ebéd volt, melyen Károly király és kísérete, az uralkodóház tagjai, gróf Goluchowski külügyminiszter és más személyiségek vettek részt.

Ebéd után Károly király a Vüla am Griesbe ment, ahol Gisella főhercegnő lakik a hercegekkel, azután visszatért szállójába. Hat óra táiban ő felsége kíséret nélkül meglátogatta Károly királyt és magával vitte Laufenen át tett sélakocsizására. Hét óra tájt a felségek visszatértek az Erzsébet-szállóhoz, illetőleg a császári villába. ¼9 órakor az udvar tagjai és kíséretök, valamint Károly király és kísérete Gisella főhercegnőnél teázik. Ő felsége érte ment és ¼10 óra tájt visszakísérte Károly királyt szállójába.

Anglia ellen. Angolország, mely valamikor a szabadság mentő-szirtje, számkivetettek és üldözöttek oltalmazója volt, ma kétségtelenül a leggyűlöltebb országa Európának. Német, francia, orosz és más országbeli lapok, épp úgy, mint mi, a felháborodás hangján támadnak Angolország ellen a transvaali idegen aliatvalók ellen elkövetett brutalitások és Cordua hadnagy agyonlövésése miatt. De a leghevesebb lapokon is tultesznek a németalföldiek. Németalföldön, melynek lakossága édes testvéro a dél-afrikai boeroknak, olyannyira elkeseredett a közhangulat Anglia ellen, hogy a lapok nyíltan azt tanácsolják a boeroknak: hagyják abba az angolokkal szemben a humánus hadviselést. Sőt egyik-másik azt javasolja, hogy rendezzenek dél-afrikai vécsernyeket. A kevésbé verszomjask azt indítványozzák, hogy alakítsanak mindenféle egyesületeket, amelyeknek tagjai kötelezzék magukat, hogy nem vásárolnak semmiféle angol készítményt.

Az osztrálai helyzet. Legutóbb kevés szó esett Koerber akciójáról, de a munka minden pártban zajtalanul bír, de, úgy látszik, nagy buzgósággal folyik. Ez a pillanatnyi széleslend alighanem vihar kitörésének az előjele. Ilyesmit sejtet a Podvysocki Listy, dr. Paocoknak a lapja, amely ma a következők hirt közli: Mint jól beavatott forrásból halljuk, a politikai dolgokban közeledik a döntés és a szeptember 1—10-dike közti napok nagy meglepetéseket fognak hozni.

soha nem látott fényű átnézetét kapjuk a jelennek, ami pedig a mulat illeti, arra nézve a híres Félix megeremtette a világvisár egyik legnagyobb és legszebb palotáját: a Palais du Costume-t. A kottó együtt szemléltető tankönyve lenne a divat filozófiájának.

A Palais du Costume a Champ de Marson van s ezeraszóls palotája egyik legkedvesebb példánya a kiállítás zagyva barok stílusának. Szemfényvesztő labirint ez, amelyben, mint egy álomban, megyünk át a századokon. Vannak itt óriási bizanci paloták, góth templomok, velencei laguna partok, lovagjátékok, versaillesi gobelinszalónok, trianoni tavak s napoleoni empire-termek. Egész utcákat látunk . . . s mindez a legtekélyesebb építészettel van visszazandva. Elsőrangú művészek rajzolták a terveket s elsőrangú butorosok, szobók, aranyhímzők, tempomi szálítók, kalaposok, fodrászok és műárosok valósitották meg ezeket. A jelmezek mind a Félix termeiben készültek s a szöveteket, külön erre a célra, régi minták után szövették a lyoni gyárban. Kérdi az ember, van-e igazán értelme ekkora költsézésnek, — van-e értelme annak a részvénytársaságnak, amely harmadfél millió frank tőkével alakult erre a célra . . . Ugy anyagi, mint szellemi szempontból határozottan van értelme ennek a divatmuzeumnak, egyszerűen azért, mert tőkéletes. Nem fél-szer viaszkabinek, hanem tőkéletes visszafülitása az elmúlt koroknak. Az, ami az eddigi ilyes tárlatokból hiányzott, itt megvan a korok levegője: olyan történeti hangulat, ami szinte megdöbent.

Belépünk — sötét van. Elalszik bennünk az odakint tomboló párisi jelen s pillanat alatt, mintha bűvés kéz érintene, két ezerévet felelünk. Mint egy álomban indulunk el husz százados sétánkra a világtörténelmen át . . .

Nem töprengünk, nem kétkedünk, csak meglepetve kiáltunk fel: hát csakugyan ilyen

volt a régi egyiptomi élet! . . . Nem lehet tévedés, ott vagyunk valóságban a kigyóbüvölőnek a tanyáján s pillanatra különös borzongás fog el, ahogy ezek közt a furcsa idegen emberek közt találjuk magunkat. Nem a viselet teszi ezt, az is . . . voltaképp olyanok ez emberek, mint mi, csak még is van valami az arcukban s a mozdulatokban, ami kicsit más. Ez a „kicsit más“ csak az, hogy ők kétezer évvel korábban éltek. Ez az, ami a görög és latin írókban gyakran csak holt betű nekünk s ami itt közvetlen élő valóságá lesz . . . Pedig az a római patricius asszony épp olyan turista, mint mi. Klasszikus mintájú székéről, melyet nyilván rabszolgája hozott utána, elképedve hajlik előre s nézi a kigyó emelkedő fejét, amint az előtte guggoló meztelen bűvész egy botl igazgatja. A sarokbeli keretven tigrisbőr alatt egy lusta szép egyiptomi leány hever s nyíltan pénzért nyújtja ki a tenyerét. Fejéről kétoldalt az a két háromszögge szélesedő szövet lóg le, melynek rajzát annyit látjuk az egyiptomi domborműveken. De mily keveset változott a világ ebben az egyiptomi Antiopeben kétezer év óta! Ugyanezeket a házi eszközöket használják ma is . . . Csak az a római patricius asszony, az valami egészen más. Ő érdek bennünket legjobban, mert érezzük, hogy vele tudnánk beszélgetni, vele volnának közös témáink. Eldalolná a Catullus verseit, új dolgokat pletykálna Antoniusról s tán egészen biztosan megmondaná nekünk, hogy milyen is volt Cleopatra: fekete-e vagy fehér? Asszony ő is és tán elárulná nekünk a nagy királynő szerelmének a titkát . . . Mikor azt éreztük, hogy a patricius asszony már eleget láthattuk a kigyót s menni készül, mi is tovább lépünk. Szinte elképzeljük, kimenet a parton, hogy száll rá a proconsul aranyos gályájára, úgy a hogy mi ma egy angol gőzös fedélzetére szállanánk. Mi ma Londonba vagy Párisba mennénk, ő haza készül Rómába. Viszont kell látnunk őt ott az otthonában . . .

Ah, ez a római szalon, ez az atrium — mi-

csoda meglepetés! Az előkelő társaság közepette szinte illetlen kíváncsisággal nézünk szét benne. Ilyennek képeltük? Nem, azaz hogy a rómaiak otthoni életéről voltaképp soha volt határozott fogalmunk. A felfogás bizonytalanságát ma is látjuk színpadainkon, ahol a rendezők a római szobák csupasz falaival rendezen semmit se tudnak csinálni s a leglehetősebb és legkényvelmetlenebb butorokkal igyekeznek eltalálni az igazat. Szinte közhelyilyé vált már az, hogy a római termeket unalmas fehér esarnokoknak képzeljük el, melyekben mint a kísértetek járnak fehér lepcs matronák s fehér tógás „catoi jellemek“ . . . Micsoda csalódás! Csupa szín, csupa kényelem, csupa otthoniasság egy ilyen átrium! Csupa márvány benne minden, csak úgy, mint a mai spanyol patókban, csak hogy mennyivel nagyobb és pompásabb ez az atrium. Az a négy hatalmas korinthusi oszlop császári fénytől ragyog, a homlokzatok, falak pompeji festményektől díszesek. Nincs itt „üres“ hely . . . A háttérben a cselédlányok ülnek parancsra készen, elől az átrium márványmedencéjében locsog a víz. Egy klasszikus forráskő táplálja sugarával s e kövön mint talapzaton egy haját bontó Vénus márvány-szobra áll. A medence partján egy fin serényen felvölázik s mellette tarka tógában, színpadias mozdulattal szaval a hystrio. Arcát a klasszikus hóslárvafedi, lábainál készletben még több más tragikus és komikus maszk hever. Mit szaval? Tán épp az Aeneist, a Priamus halálát vagy a Dido keserveit? Szája nyílik, csak épp a szavát nem halljuk . . . Az embernek igazán túrtörténetre kell magát, hogy oda ne rohanjon. — Soha még ilyen közel nem éreztük magunkat ama nagy titok nyitójához, hogy voltaképp hogy is ejthették ki a rómaiak a Cicero latin nyelvét! — Baloldalt három római hölgy hallgatja a színészt: felettük a szél lengeti az átrium ponyváját. Ah, hölgyeim, ezek a dámák méltó vetélytársai a mai párisi asszonyoknak! Pipere dolgában tán feült is mulják őket: a római boudoir-kronikások és

A délafrikai háború.

Budapest, augusztus 29.

A boerok kitartó és hatalmas ellenállása megbontotta az angol hadvezérelt egységét. Lord Kitchener, a szudáni győztes hadvezér elégedetlen Lord Robertsszel, Lord Roberts pedig elégedetlen Lord Kitchenerrel. A két lord-hadvezér bizonyára nem azon veszett össze, hogy kié a diadal, hanem azon, hogy ki az oka a kudarnak. Tagadhatatlan, hogy az angolok fölényben vannak, de tagadhatatlan az is, hogy még ha most is győzelmesen kerülnek ki a belfesti harcokból, semmivel sem lesznek előbbre, mint eddig voltak. A boerok megmutatták, hogy velük egyszerűen nem lehet bérni, amíg az utolsó embert is vagy börtönbe nem vetik, vagy el nem szállítják messze földre, tél a tengeren; s az ő makacs ellenállásukat hathatósan támogatja az ország természeti fekvése. Nagy hadseregeket a meredek heglánok közt és a vad buschveldeken mozgatni nem lehet; ellenben a gyilkos klíma ezeket és ezeket tesz harc képtelenné és ők is meg az angolok közül. Nem csoda, ha Lord Kitchener elkívánkozik Transvaalból és Lord Roberts is bizonyára örülni fog, ha elfoglalhatja otthon nyugodalmas helyét mint Lord Wolseley utódja a főtábornagy méltóságban.

Mai tudósításaink a következők:

London, augusztus 29.

Bergendalból jelentik a *Daily Mail*nek szombathetiekéről: Buller hadteste ma nagy sikert ért el, amennyiben az ellenség egyik legerősebb hadállásából kiszorította. A háborúnak egyik leghevesebb harca volt ez. A boerok kitartása megépült. Egészen az est beálltáig megszállva tartották a bergendali magaslatokat. Hat ágyuból tüzeltek, de kevés eredménnyel. Ennélfogva az angolok újra megkezdtek a támadást Roberts szemelátára. Az ellenség hadállás kulcsa egy szinte hozzáférhetetlen dombon volt, amelyet a johannesburgi rendőrség tartott megszállva. Három órai ágyuzás után szuronytámadást intéztek az angolok a domb ellen, de ezt a boerok be nem várták, hanem egy Maximágyu hátrahagyásával visszavonultak. Husz boert elfogtak és tizenkét halottat találtak. Buller hét mérföldnyire nyugatra Machadodortól vonult táborba.

A *Daily Mail* jelentése szerint Lord Wolseley október 31-én leteszi az angol hadsereg főtábornagy méltóságát, mert öt évi hivatalos ideje lejárt. Az utóda Roberts lesz.

London, augusztus 29.

A Standard-nak jelentik Belfastból 27-iki kelttel, hogy a boerok még most is megszállva tartják a vasutól délre emelkedő dombancot, de

azokról a sziklákról, amelyekről tegnap lövöldöztek, elzavarták őket. A szakadékokban még most is vannak kis boer csapatok. Két nehéz ágyú időnkint lövöldözi az angolok hadállását s kényszerítette az angolokat, hogy vonatukat visszavonják.

London, augusztus 29.

A Laffan-ügynökség jelenti Pretóriából: Dewet tábornok szerencsés menekülése folytán teljes a szabadság Kitchener és Roberts közt. Roberts azzal vádolja Kitchener, hogy utasításait hiányosan teljesítette, míg Kitchener kijelenti, hogy Roberts öt hónapokon át téltelenségre kárhözváltta és megtagadott föle minden nagyobb parancsnokságot, aztán pedig az utolsó percben *lehelletlen föladattal* bízta meg. Kitchener előreláthatólag visszahívását fogja kérni, mert mint Roberts alárendeltjének nagyon kinos a helyzete.

London, augusztus 29.

Lord Roberts táviratozza Belfastból tegnapi kelettel: Buller jelentést tett nekem a tegnapi hadműveletről, Bergendal elfoglalásáról és azt mondja: A kopjékat heves ágyuzás után két gyalogos zászlóalj vitéz támadása által nyertük meg. A hely egy természetes erőd, 1500 yardnyi szélességű szabad sík területtől körülvéve, melyen éppen semmi fedezék nem található; e helyet heves rohammal foglaltuk el. E közben 19 boer foglyul esett. Az ellenség vagy 20 halottat hagyott hátra. E kopjék elfoglalásával lehetővé vált az egész magasiatot megszállása, amelyekről az ellenség mindkét oldalon visszavonult. Részünkről egy százados és 13 ember esett el, 7 tiszt és 57 ember megsebesült. Az összes veszteség ugyan valamivel nagyobb, de a pontos számokat még nem tudjuk. A boerok kétségbeesett ellentámaszra készülnek. Déliben az a hír terjedt el köztük, hogy a johannesburgi rendőrség, amely első sorban volt hivatva a kopjékat megvédeni, teljesen megsemmisült. Ezzel ellenálló erejük megtört.

London, augusztus 29.

Lord Roberts táviratozza: Buller tábornok tegnap megszállta Machadodort.

London, augusztus 29.

Roberts tábornagy táviratozza Belfastból e hó 22-én estéről: Buller előcsapata délelőtt elfoglalta Machado Dorpot. Az ellenség csak csekély ellentállást tanúsított, aztán pedig északi irányban visszavonult, üldözve Dundonald lovasított gyalogsága által. Dundonald az üldözést nem folytathatta Helvetián túl a *terep nehézségei* miatt és mivel az ellenség esetleg olyan erős hadállást foglalhatott el, hogy abból lovasok el nem üzhették volna. Ugy látszik, hogy Buller csak csekély veszteségeket szenvedett.

French ma Elandsfontaineig folytatta az előnyomulást és minden nehézség nélkül elűzte

az ellenséget ebből a helységből. Az ellenség oly gyorsan vonult vissza, hogy enni sem ért rá. French Bullerrel jóléti összeköttetésben áll.

A kínai háború.

Budapest, augusztus 29.

A mai legnevezetesebb hír a kínai kérdésről az, hogy a hatalmak — saját nyilatkozatuk szerint — eddigelé semmi okot sem látnak arra, hogy eddigi maguktartását megváltoztassák s fenntartják a statusquot. A hatalmaknak ezt az egyhangú nyilatkozatát az Egyesült Államok provokálták egy körkérdéssel, amelyet európai követeik útján Li-Hung-Csang békeajánlatára vonatkozólag tettek. A beérkezett válaszokból konstatálni lehet azt is, hogy Anglia és Oroszország hajlandók Li-Hung-Csangot meghatalmazottnak tekinteni, míg Németország minden ilyesmit perhorreskál. Lehet, hogy Oroszországnak e magatartásából ered az az ujjban is fölmerülő hír, hogy Oroszország titokzatos béketárgyalásokat folytat Kínával.

(A hatalmak magatartása.)

Washington, augusztus 29.

Az Unió kormánya utasította külföldi képviselőit, hogy az egyes államok kormányainál tudakozdjanak a felől, hogy az illető államok milyen politikát hajlandók a jövőben Kínával szemben követni és hogy hajlandók-e Li-Hung-Csanggal tárgyalásokba bocsátkozni.

Az e kérdéseket tartalmazó, f. hó 24-éről keltezett jegyzékre már az összes hatalmak megküldték válaszaikat. A hatalmak mind kijelentették azt, hogy semmi okuk sincsen arra, hogy Kínával szemben eddig tanúsított maguktartásukat megváltoztassák. Egyébként pedig nincs módjokban, hogy jövőendő politikájukról nyilatkozzanak, amíg tábornokaitól és követeiktől a diplomáciai helyzetéről alapos értesítést nem kaptak.

Egyelőre tehát csak a status quo mellett foglalnak állást. Li-Hung-Csangot Angol- és Oroszország hajlandó békealkudozásokra felhatalmazottnak tekinteni, míg Németország a leghatározottabban visszautasít minden erre vonatkozó indítványt.

London, augusztus 29.

Híre jár, hogy Oroszország titokban béketárgyalásokat kezdett Kínával.

London, augusztus 29.

Tegnap Washingtonban az a hír volt elterjedve, hogy a szövetséges csapatokat a kínaiak Pekingben megverték. A hadügyi államtitkár e híreket megcáfolja és hozzáteszi, hogy az amerikai kormány hétfőn este Conger követét Pe-

Juvenál szerint ösmerték ők olyan titkokat, amelyeket a mai divathölgyek nem ösmernek többé. Ha afrikai barnák voltak, hófehérré tudták változtatni testük bőrt... s nemcsak a híres rhodusi ólomkenőcseszel kendőzték magukat, hanem volt nekik egy olyan csodaszerek, amely örökfrisseséget adott az arcnak. Krokodílusok váladékaiból csináltak ezt a csodaszert... Ösmerték ők a hajfestés titkait s tökéletes fogorokat csináltak maguknak elefantantókból. De a ruháik voltak a legesodátosabbak: a császári Rómában a divat úgy látszik még gyakrabban változott, mint ma Párisban. Minden szín és árnyalat érvényesült itt... Nézzék, ahogy ott ülnek, — nem a ruha tökélye ez az antik viselet? Azok a lenge fátyolszövetek festői redőkben omlanak alá és semmivel se gátolják a szép emberi test mozdulatait, hanem ellenkezőleg plasztikusan emelik ki azokat. Semmi erőtetés, deréktorzítás, ami a mai viseletnek az eredendő bűne. Persze akkor a test még tökéletesen szép volt, akkor a ruha még nem vált a test olyan *szerves alkotórészévé*, mint a mivé na lett. Helyesen akkor még az embernek a *saját bőre* volt a tulajdonképpeni ruhája, erre lenge főislegesként vetették rá azokat a könnyed szöveteket, melyekből az antik öltözék állt. Nem volt baj, ha lesiklottak a testről: az a test szép volt s a mai szeméremérzék még nem csinált bűnt belőle. Szépek lehettek azok a régi formák: a könnyed ruha alatt szabadon jártá át őket a levegő s ruganyosan pihegtek az egészség pirjától. A mai test a ruha alatt már nem tud lélegzeni többé, innen az elhaló fehér színe, ami csöppet se eszabította volna az antik embereket, épp mert beteg... Szó sincs róla, vannak szép

női alakok a világon még ma is, vannak olyanok, akiknek p. o. semmi szükségük se volna a fűző karcusító páncéljára, — de mondják hölgyeim, akad-e önök közt csak egy is, aki fel merné szabadítani magát a kényszer alól? A divatnak épp az a sajtása, hogy a meddig tart, rajbai az emberek, főleg a nők s önközül bizonyára senki se merne szembeállani a többséggel. Ki az a többség? Biztosítom önöket, nem a szép nem szebb része, hanem ellenkezőleg. A divatokat sohasem a szebb nők találják ki, hanem a csunyasabbak. Ahogy Rivarol mondá: huszezer rosszul nőtt asszony okvetlen keresztül fog vinni egy olyan divatot, ami csak az ő hibájuknak kedvez, — a kisebb számban levő szép nők el fogják fogadni, mert hisz mint mindenben, úgy itt is, a többség győz...

Veszedelemes vetélytársai lehetnek volna ez elegáns római dámák a mai párisi asszonyoknak! Csak hogy hol volt még akkor a mai ragyogó parisiennel! Felix ur megmutatja nekünk, hogy mi volt e divattündér ama római hölgyek korában. Ott szorong a gall asszony egy primitív kunyhó ajtajában s rettegve lesi a közeledő fegyveres rómaiakat. A tagbaszakadt barbár asszony ez, kinek erős melle gyermekek táplálására s nem dekadens esztheticára való még. De szilajságában még a rettegés alatt is mintha volna már valami abból a kiszámíthatatlan bájból, ami unokáit olyan nagyokká tette... Gall ura fegyverei (akkor még a francia férfi ura volt a nőnek!) — ott hevernek mellette a kunyhóban, — a házi eszközök, valamint az óparisienne ékszerzei is a saint-germaini misztériumból veszik eredetüket... De tovább megyünk.

Egy óriási bizanci bazilika előtt allunk. Micsoda más világ ez már, mint az előbb látott római! Egy perc alatt többet tanul itt az ember, mint sok tudós könyv ezer oldalából. Melankolikusan érezük, hogy vége az antik világnak örökre, visszahozhatatlanul! Es a szemfényvesztő átváltozás, mely olyan nagy problémája a történetnek, itt a kiállítás e legnagyobb méretű történetképeben mint egy revelációban nyilatkozik meg előttünk. Itt látjuk, az antik világ jelképe, a nemesen egyszerű, piros szegélyes toga mint tűnik el, vagyis alakul át keleti palástá. Itt a mi divatunk eredete, — ezek az emberek már keresztények, kik félnek a testtől s nem azért öltöznek, hogy kiemeljék, hanem azért, hogy *eltakarják* tagjaikat... Amott a római jelenetben az életerő férfias lüktetését érezzük, itt a keleties pompa rothadását látjuk. Az átriumban lenge volt a zefír, e bazilikában zsarnoki aljasságtól fülledt a levegő. Arabeszk szőtt oszlopok és aranyos könyöklők közt ceremóniásan haladt fel a menet a színes márványlépcsőn. A mennyezetről mint mind megannyi lánocs koronák lógnak le a Szent Szófia mécsesei; cunuchszerű testőrök állnak őrt és szoborszerű pompás odaliskok várnak urölkre. Kik ezek az *excellensissimusok*, *magnificusok* és *magisterek*? Szenátorok, püspökök, tábornokok és hegyes ágyú koronás barbár királyok, kiknek görnyedt hátán csupa aranyhímzés és drágák ó a palást. Mennek felfelé a dőlőn a felségnek s mentől feljebb mennek, annál rettegőbben roskad a térdük. Akik fent vannak, már földig borulnak s szinte hason csuszna a trónig. Mert meg a legmagasabb méltóságoknak sem volt szabad előbb felkelni a földről, mielőtt meg nem esőkolták volna a felségnek

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

székesfehérvári szájpadlás nélküli műfogak készítője
VI. kerület, Andrásy-út 38. szám.

kingből táviratot kapott, amely a helyzetet nagyon optimisztikusan fogja fel s egyúttal olyan *ké-nyes természetű részleteket* tartalmaz, hogy közzé nem tehető.

(Aggasztó helyzet Amojban.)

London, augusztus 29.

A *Daily News* jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Az amoji angol konzulnak egy e hó 17-ikén kelt távirata azt jelenti, hogy a japánok ágyut irányítottak a taotai házra. A helyzet fenyegető. A taotai tiltakozott az ellen, hogy csapatokat szállítsanak partra, mert ez ellenkezik az alkirályllyal létrejött megegyezéssel és kijelentette, hogy nem képes a rendet fenntartani, ha a csapatokat vissza nem vonják.

A *Times* a következő tegnapi keletti hongkongi táviratot közli: Ideérkezett jelentések szerint a *fekete-zászlósok* folyton támadják az északi folyónál lévő telepítvényeket és pusztítják a misszionáriusok birtokait.

Páris, augusztus 29.

Courrejolles tengernagy azt táviratozza, hogy egy ágyunaszádöt küldött Sanghaiba, amelynek a *Jangce* folyón felfelé kell közlekednie.

Hongkong, augusztus 29.

A harmadik indiai dandár azt a parancsot kapta, hogy itt állapodjék meg. Sok kínai kereskedő abban hagyta az úrszállítást Amojba, mert ezt a várost japánok tartják megszállva. A nyugati folyóról érkező jelentések szerint a kínai csapatok 15 dergelyén Hszuosau felé tartanak.

London, augusztus 29.

A *Daily News* jelenti Hongkongból: A *Castine* jelző ágyunaszádöt azt a parancsot kapta, hogy Amojba menjen. — A *Times*nak jelentik Hongkongból: A *Styx* angol cirkálóhajó tegnap éjjel hirtelen Amojba ment.

Berlin, augusztus 29.

A *Lokalanzeiger*nek táviratozzák Hongkongból: A szövetséges csapatok között nagy felháborodást kellett a japán sereg partraszállása Amojban.

Az angol flotta Hongkongban marad.

(Pekingből.)

London, augusztus 29.

A *Reuter-ügynökség* jelenti Pekingből 21-iki kelettel: Három orosz, két japán, egy angol és egy amerikai zászlóalj a Pekingtől délre lévő császári parkot öt mérföldnyi területben átkutatta, boxereket keresve. Felgyőzött embert nem találtak. Az udvar nyári palotáját ma megszállják a japánok. A téli palotát még megszállva tartják. Az oroszok el akarják pusztítani, ellenben a japánok meg akarják kímélni. A szövetséges csapatok elindultak dél felé, de egy részük Pekingben maradt, hogy a keresztény kőhákat megvédje.

mind a két saruját... Sötét az a kupola, akár egy templom kápolnája, szinte tömjénszagot érez benne az ember. Kerek falát körökörül a ravennai mozaik profétái és apostolai ékesítik, ki az a bálvány, aki ott középen áll? Érezzük, hogy élő nő, de a ceremónia csak csudaszép bábbá mered. Koronájából mint ragyogó patakok folyóknak le hájába a drága köves ékesek s nyakától le a cipője orráig egy merev síkban húzzák le a öltönyt a véges-végig káprázó drágaságok. Mint egy isten tárja ki palatáját alatt karjait s felvetett ível várja a lábesókat. Ki ez? Theodora. — Eudoxia, vagy Irene? ... Csak vérszomjasan bájos feje emberi benne, teste többi része valami óriási mérges légynek a bogárteste, mely szinte égni látszik a drágaköves ezerszínű tűzében...

Megfordulunk, — s a bizanci császárnő káprázata egy téli tájkép havában enyészik el előttünk. Nyomorult, éhenhaló szegények térdelnek egy román templomkapu fagyos lépcsőin. A szomorú Krisztus fej alatt Chlodweg frank király hitvese áll a kapuban: Szent Klotild. Bizanci pompájú öltönye fölfele apácászerep lepel omlik le a fejéről. Enni ad a szegényeknek s az ég madarainak, melyek a csarnok oszlopai közt lábaihoz szállanak a hóra.

És most a mi ezredővünkbe érünk s megnyílik előttünk a lovagok ragyogó troubadours világa. Azt hisszük, mesébe tévedtünk, ahogy mindmezzanvi vizióban, egymásután bepillantunk a XII., XIII., XIV. és XV. századba. A provánszi dalkövek triolejtjei s a régi krónikák misszalebetűs pergamentjei élednek meg előttünk.

Egy feudális várnak az egész óriási bensejét látjuk magunk előtt. A családi főtérben állunk, de e terem oszlopos ívei alatt a csarnokon át hosszú távlatban pillanthatjuk meg a többi bástya-szárnyakat is. Csupa színes márvány, román oszlop; valami izléses, de mégis barbár

London, augusztus 29.

Pekingből táviratozzák a *Daily News*nak augusztus 17-iki kelettel: A táviró összeköttetés nagyjában helyreállították, csak itt-ott van még zavar. A szövetséges csapatok őrzik a császári palotát, nehogy kirabolják, de a városban mindenfelé rabol a katonaság.

(Osztrák-magyar hajóhad Khinában.)

Bécs, augusztus 29.

A *Wiener Abendpost*nak írják Pólából: A *Kaiserin Elisabeth* és *Aspern* hadihajóknak küszöbön álló megérkezésével Kelet-Ázsiában megjelenik az első osztrák-magyar hajóraj. Bár a cs. és kir. hajóhadaknak már számos hajója érintette Khina partjait, külön küldetések vagy más utazások közben, de a cs. és kir. hajórajt még sohasem látták azokon a vizeken és eddig csak egy alkalommal bocsátották ott ki az osztrák-magyar tengernagy lofogót; 1868-ban történt, mikor jelentékeny kereskedelmi érdekek végett a *Donau* csavarfregatt és a *Frigyes főherceg* csavarokorvett, mint kelet-ázsiai expedíció báró *Petz* ellentengernagy parancsnoksága alatt Khinába ment. Azóta tehát gróf *Montecuccoli* ellentengernagy az első tengernagy a cs. és kir. haditengerezetnek, aki egy hajóhadosztályal Kelet-Ázsiában megjelenik. Négy hajóból álló hajóraj az eddigi legnagyobb tengerezeti erő kifejtését jelenti Ausztria-Magyarországnak Kelet-Ázsiában.

(Összeesküvés Sanghaiban.)

Frankfurt, augusztus 29.

Mint a *Frankfurter Zeitung* Sanghaiból jelenti, ott összeesküvést fedeztek fel, amelynek az volt a célja, hogy az egész város minden épületével együtt fölégessék. Az európai hivatalnokoknak és katonai személyeknek megtiltották, hogy éjjel elhagyják lakásaikat. A helyzet igen kritikus.

(Vegyes hírek.)

Berlin, augusztus 29.

A *Wolff-ügynökség* jelenti Tiencinből 26-iki kelettel: Japan részről jelentik, hogy kiállítás van rá, hogy japán csapatok megszállják *Paotingfut*. Takuból japán csapatok egyenest *Paotingfu* felé tartanak.

Berlin, augusztus 29.

A cirkálóhajóraj másodparancsnoka jelenti Takuból 26-iki kelettel: *Fohl* kapitány jelenti Pekingből e hó 22-ikéről: *Hecht* százada 94 emberrel és eleséggel ma ideérkezett. *Höpfner* vezérőrnagy jelenti Tiencinből 24-éről: Az első zászlóalj már valószínűleg Pekingben van. Jelentés még érkezett erről. A tiencin-jangcuni vasút üzemben van. A jangcunpekingi vasut valószínűleg nem lesz egyhamar üzembe vehető. 24-én megkezdem az előnyomulást Peking felé, részben a jangcuni vasutal.

tarkaság mindenfelé, aminek az a magyarázata, hogy a XII. századból keresztos lovagok temérdek kincset hoztak haza a keletről s kezdtek fényűzően élni. Ajtónak azonban még nyoma sincs e provánszi várban, megiehető szellős lakás lehetett, de hát az akkori emberek keményebb legények voltak nálunk. A kápolna fölől a nyílt loggián át étékfogók közelednek, ugyanakkor a sisakos várőrök valami foglyot is hoznak fel s lándsájukra támaszkodva épp kivánsian pillantanak be a terembe a báró felé. A fogoly megadóan hajtja le a fejét, nyilván a nyakazó bárd csapását várja már... Az egyhangú, mindennapi élet ez. Ennek a jelenetét látjuk idebent a családi teremben is. A darva tölgyfedélszék alatt csupa rítkó és primitív festmények a falakon: hadi ütközések, vadászatok, címerek, állatok stb. A sarokban a bibor függönyös, óriási ágy, a középen egy durva faasztal, amelyet épp most terít meg a cselédleány. Nagyserű és pompázatos ez a terem és tudja az isten, — valahogy mégis emlékeztet a közönséges parasztszobákra.

A mint hogy öklelődző parasztkok is voltak e várurak hozzánk képest, de olyan parasztkok, akik — itt érezzük ezt — nagyobb urak tudtak hinni, mint a mai grandseigneurök. Mi ma agyoncivilizált háziállatok vagyunk, ök erdei nemes vadak voltak: az állandó életveszély közepette szabad emberi életet éltek s jobban is kifejlethetett bennük az emberi méltóság, mint bennünk, kiket a rendőrség rögtön nyakon esip, mihelyt valami természetes, — tehát bünső hévre ragadtatjuk magunkat... A címeres, óriási kandallóban, mely magas tetejével olyan, mint egy bástya a szobában, — tűz ég s szétvetett lábakkal a várur áll előtte. Minden pose nélkül, barátságosan beszélget a házi szerzetessel, — leirhatatlan az élet közvetlensége ebben a két alakban. A XII. századból tipikus keresztos lovag ez, kinek komoly lényegére annak a babonás kornak a súlyos vakhite nehezedik. Talárszerű.

Páris, augusztus 29.

Courrejolles tengernagy Lanessan tengerészetiügyi miniszterhez juttatta Hillebrandt orosz tenger-nagynak egy levelet, amelyben ez dioséri a francia tengerészkatónák Taku bevételé alkalmával tanusított bátor magatartását és különös örömeinek ad kifejezést, hogy az Oroszország és Franciaország között fennálló fegyverbarátságot ilyen fényes próba is megerősítette.

London, augusztus 29.

A *Reuter-ügynökség* jelenti Tiencinből e hónap 25-ről: 50 amerikai ma Pekingből ideérkezett, miután öt napig hajón utaztak. Az amerikai hadbiztonság intézkedéseket tesz, hogy Tongkuban nagy téli szállásokat rendezzen be. Orosz, japán és német csapatok folyton átvonulnak itt Peking felé.

HIREK.

Ezüst kereszt.

Kedves Marich bátyám, nem igen gratulálok önnek az ezüst érdemkereszthez, amidek tudniillik ezüst, esetleg alpéka érdemek illenek. Olyan medália az, hogy ha van, hát nem baj s ha nincs, az még kevésbé baj. A tucatból annyira kiválni, hogy így dekorálják föl az érdemet, nem is érdemes. Az igazi munkás embernek, az öntudatosnak, komolynak, becsületesnek egyáltalában nem igen imponál a dekoráció, de az ilyenek csak mosolyogni lehet. Jó annak a bizonyos derék kondásnak, aki husz esztendeig becsületesen összetartotta a csordát, elég kitüntetés, a kortest is ki lehet fizetni vele, de ha már elismerik az érdemet, hát ismerjék el másképpen az onét kedves Marich bátyám, vagy sehogy. Ez a legjobb. Ha negyven esztendeig tördelt kereszt nélkül, majd csak meglenne ezután is csak ugye dekorálatlanul. Nem kell az a polgárnak, aki se nem dalárlista, se nem veterán. Lehet azonban, hogy Ön kedves Marich bátyám másképpen gondolkozik az ordőről. Azt mondja, hogy kell. Akkor magának nem ilyen dukál.

Marich bátyánk ugyanis nyomdász, az a bizonyos nyomdász, akinek a zsebében még mindig akad egy-egy szívar, amit Kemény Zsigmondtól kapott annak idején. Es tördel. Sohase a kezét, a legnagyobb újságveszedelmek idején se, hanem nyugodt,

széles ujjú köntöst visel, melyet dereka körül drága öv szorít össze. Nyilván ez az alsó öltözet, melyre a hosszú vasinget húzták rá. Kis arany házikorona van a fejébe tűzve, melynek ágazata mutatja a hűbérének a rangfokozatát. Mert azt, ami ma már unnepléyes szimbólummá vált, akkor valóságilag hordták a koronát, nem csak a sisak körül, hanem otthon is, úgy mint ma a házi sipkát és pedig abból az egészen gyakorlati célból, hogy a leomló dus fűrtöket összetartsák vele. A kandalló másik oldalán ül széles, göth karosszékében a troubadourk Madonnája, a várur hitvese. Hölgyeim, a mai diadalmas nő ösanyjánál vagyunk.

Egy megadóan szelid jelenség, kinek alakja egészen elvész a drága, de apácai szabású öltöny redői közt. Csupa brokát és iengő látyol, mely utóbbit szintén kicsi arany korona tartja össze a feje bubján. Hosszu taláros kis fiát szerzetessel szorítja térdéhez, de merengő arca azért mintha valami troubadour távoli dalára figyelne... Oh nem a Renaissance büszke asszonya ez még: a csöndes és szerény nő ez, ki most szabadul fel a férfi brutalitása alól s még félénken húzza meg magát zsarnoka árnyékában. Mint egyenrangú még nem lép fel támadóan bájaival és szerelmével, még csak az a szófogadó és türelmes báb, kit akarata nélkül adnak és vesznek feleségül, hogy gyermekek anyja legyen. Az asszonyi vakhite szerint a szerelem bűn s az egyházatya parancsa nyomán a házastársaknak tartózkodniuk kell minden fölösleges gyöngédségtől. De mikor az asszony éltető gondolata mindig a szerelem s mikor ő ebben a szerelemben is épp ezt a fölösleges gyöngédséget szereti legjobban... Nehéz sora volt neki akkor; szadatokon át magába kellett fojtania gyöngédséget utáni epedését, melyet a férfi nem akart megérteni. Ugy-e ez volt a legsúlyosabb szolgálata, mi hölgyeim?... A pap volt a vigasztalója, de a legnagyobb hőhéra is, mert az erendő bünt látta benne. Ő írta elő a nőnek szigorú visele-

minden munkáján egyszerre végiglátó, széles pillantással a sok ólombetűből összerótt oszlopot, amiből hajnalra újság lesz. Tipusa az értelmes, intelligens munkásnak, az olyan-
nak, aki a munka talajáról le nem mozdul, mert az az erőssége, hogy szakadatlanul dolgozik s becsületben deresedve, aztán meg-
öszülve hordja egymásra az éveket. Negy-
ven esztendő óta egy lobogó gázlámpa alatt
újságot gyúr a reggeli kávé mellé és
negyven esztendő óta hajnalban jár haza
a nyomdatesték szagu, forró és bűzös
nyomdából. Próbálják meg utána csinálni
azok, akik a munkát a béren felül is jutal-
mazni akarják s megcsinálják a skálát, hogy
kinek a méltóságához mi illik. És Marich
bácsi szedte ki a husvéti cikket. A Marich
becsületes, izmos két kezének része van ab-
ban, hogy felfordult Schmerling. Hiszen ki-
szedte volna más is azt az írást, de ő szedte
ki s ha ennek a munkának a gyümölcsét
nemcsak eszszük, hanem meg is akarjuk
közönni, akkor Marich bácsinak szinarany-
ból, sok gyémánttal akkora medália jár,
hogy el se fér a mellén. Pedig elég nagy
mell.

Vagy semmi. Míg a rend az, hogy nagy-
lépű tábornokoknak és a pozór diplomaták-
nak iszonyu fényes ordókat akasztanak a
nyakukba, aztán következik száz lépcsőfok
le a szuterénig, ahol a nyomda van s oda
bepotyantanak egy kis szánalom keresztet,
minek bosszantják a szegény embert. A sze-
gény ember nem okvetlenül ostoba ember
is. Tudja az, hogy mi a köszönet és mi az,
ami csak annak látszik. Marich bácsi például
valószínűleg büszke arra, hogy egy-egy szép
újságszám után a hátára vert Kemény Zsig-
mond s azt mondta, hogy: — no ezt dere-
kasan megcsináltuk. — De a kereszttel nem
igen lesz megelégedve.

Hát nem is gratulálok hozzá.

(Th.)

Budapest, augusztus 29.

— BUDAPESTI NAPLO. Augusztus 31-én
új előfizetési nyílás a Budapesti Naplóra. Kérjük azo-
kat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés
ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról
előre gondoskodni, hogy a lapot akadálytalan-
ul küldhessék tovább.

tét... Fel az asszony a paplot, nem meri még
mutatni koblát, természet, idomait, még csak a saruját
se meri elkészíttetni palástja szegélye alól. Né-
zék ezt a szép de apácai szigorúságu öltönyt:
nem a szerelmis ingerlő ruhája ez még. Minden
el van fedve s mindenek felett a derek nem ki-
nállkodik még a Don Juan öléli karjainak. Don
Juannak ugyanezeken tőnie kellene a fejét, hogy
is kelljen a nőt ilyen szerelmellenes ruhában
megölelni?... De ha a harcok lovag még nem
is, egy más valaki már megérzette a nő gyön-
gödés utáni vágyát. A troubadour ez, ki meré-
sen Madonnát csinál belőle. Halás neki a nő
s arcá most szellemül át először erejének édes
öntudatára. De alig mer még hinni szavainak:
az a troubadour többnyire koldus hegedős vagy
alázatos apród, kit a váru, ha nagyon hango-
san dalolt, hamar eltett láb alól — esetleg az
asszonyval együtt. Mint ahogy Raymond de Rous-
sillon tette Donna Margheritával és Guilhem
de Cabstingh-gel... Hanem micsoda haladás
már a római és görög nők óta, kiket az antik
világ örökös gyámság alatt tartott! Ott még
csak a hetaira volt szabad, itt már a tisztességes
nő is az. A kereszténység szabadtotta fel s a
Madonna szent anyasága avatta szentté előbb az
anyaságot, aztán ennek előzményét: a szerelmét
is... A XII. század nője már térsa férjének,
ki kezdi megbecsülni. A váru hadjárata alatt
már rábiza hitvesére ügyeit, sőt átadja neki
olykor várát is, melyet az asszony nem egyszer
véd meg az ellenség ellen...

Ime elkezdődik a nő szabadságharc. És
a Palais du Costumek tán az a legérdekesebb
része, midőn a férfiselellet párhuzamosan ezt a
női szabadságharcot írja meg a divat apró rész-
leteiben. Itt látatjuk, mint lesz a lovagok fé-
lénk hölgye a Renaissance büszke asszonyává,
a rokokovilág pompadouri marquiseává s végül
a nyugati civilizációnak ama királynőjévé, akit
Worth öltöztet fel.

— Személyi hírek. Csatory Lajos minisz-
teri tanácsos Párisból visszaérkezett. — Beniczky
Lajos, Pest megye alispánja, aki most szabadságon
van, szeptember 1-én veszi át hivatalának vezetését.
— Mezey Lajos, az V. kerület elöljárója, szabadsá-
gáról ma visszaérkezett Budapestre és ismét átvette
hivatalának vezetését.

— Ferenc Ferdinánd főherceg német had-
gyakorlaton. Ferenc Ferdinánd trónörökös szeptem-
ber 10-én Berlinen keresztül Itáliába, a német csá-
szár-hadgyakorlatok színhelyére utazik. A főherceg
kíséretében gróf Nostitz-Rieneck altábornagy főudvar-
mester, a szárnysegéd és a beosztott parancsnoktisz-
tesznek. A főherceg Langenbeck parancsnok fő-
tábornoknál fog kíséretével együtt megszállani. A gyakor-
latokon még a következő fejedelmi személyisé-
gek vesznek részt: Henrik porosz herceg, Albrecht
porosz herceg és braunschweigi régens, Miksa
bádeni herceg, Günther Ernő schleswig-holsteini
herceg és Fürstenberg hercege; a hercegi vendé-
gek legnagyobbik a szeptember 7-én Siet-
tingbe érkező császári pár kíséretében, Schleswig-
Holstein fejedelme Günther Ernő azonban csak 10-ikén
— tehát Ferenc Ferdinánd főherceggel egy napon —
fog megérkezni. Magát a császár-hadgyakorlatot szeptem-
ber 8-ikán fogják a Sietting melletti Kraken-mezőn
megnyitni. E hónap 30-ikán érkezik a gyakorlóhajó-
raj Hoffmann altengernagy parancsnoksága alatt, egy
hadassati előrs és portyázómenet után Neufahr-
wasserbe. A német császár parancsára, szintén e
hónap 30-ikán megy végbe a berlini hadiszertárban
64 új zászló és hadi sas felszentelése. Az idegen
államok teljes hatalmu megbízottai ez alkalommal
szintén közreműködnek a kelet-ázsiai kiküldött hadtest
hadi jelvényeinek ünnepies szövegadásánál. A test-
őrhadtest és a I. sereghadtest keretébe tartozó csapatok
szeptember 1-jén a tempelhoffi mezőn, illetve a szeptem-
ber 8-ikán Sietting melletti tartandó díszszemlék
alkalmával veszik át az új hadi jelvényeket.

— Lónyay grófok az angol királynő-
nél. Londonból táviratozzák, hogy Lónyay Ste-
fánia grófné és gróf Lónyay Elemér tegnap az
Osborne-kastélyban a királynőnél reggeliztek. A
grófné mutatta be férjét Viktória királynőnek,
aki erre meghívta gróf Lónyay Elemért is a reg-
gelhez.

— A szerb királyi pár nászutja. Belgrádból
jelentik: Sándor király és Dragina királyné még min-
dig a szendrői szőlőhegyekben töltik a nyaralás-
ukat. Szendrő népének ragaszkodása, mely lépten-
nyomon megnyilvánul, a görög-keletiek Nagyboldog-
asszony napján fátylasmennettel, tűzijátékkal és öröm-
tűzekkel ünnepeik a királyi part és a lakosság
impozáns módon vonult ki Sándor király nyaralójá-
hoz, a hol Szendrő város polgármestere üdvözölte a
hajdani szerb fejedelmek ősi székvárosában az ifju
párt. Sándor király a királyné nevében is megkö-
szönte a lakosság ragaszkodását, azután a polgár-
mestert és több polgárt meghívott a nyaralóba. A
királyi pár szeptember első napjaiban folytatja kör-
utazását az ország keleti részében és Nisből térvissza
Belgrádba. A szerb kormány tagjai tegnap öt teljes
szemben Szendrőbe utaztak, ahol a király vendégül
látta őket; tegnap azonban visszautaztak Belgrádba,
hogy részt vegyenek az Umberto király emlékére
rendezett gyászistentiszteleten, melyet az osztrák-
magyar palotában levő római katolikus kápolnában
tartanak meg. Várisz hadügyminiszter a király táv-
irati meghívására ismét visszautazott Szendrőre. Ez
az utazás állítólag a bulgáriai mozgósítással függ
össze.

— Alapvizsgálatok az egyetemen. A királyi
tudományegyetemen a jog- és államtudományi karon
szeptember 3-án reggel 8 órakor kezdődnek az alap-
vizsgálatok, s bezárólag szeptember 22-ig tartanak.
A vizsgálatok beosztását s a vizsgázók névsorát ma
tette ki az egyetem központi irodája.

— Az olasz király látogatása. Rómából táv-
iratozzák: A Correspondenza Politica közli, hogy
III. Viktor Emánuel olasz király, ha a mély udvari
gyász ideje már lefejt, látogatást fog tenni az euró-
pai udvaroknál, hogy ezzel is kifejezze háláját a
résztvevők, amely Umberto halálakor az egész vilá-
gon megnyilatkozott. A királyi pár először a német
és orosz udvart keresi föl.

— A törökbalinti plébánia adminisztrátora.
A székesfehérvári egyházmegye a betegen fekvő
Zimány Ignác törökbalinti plébános mellé Lauchsz
István cunadányi káplánt kinevezte adminisztrá-
torának.

— A sah Hollandiában. Muzoffer Ed-Din, a
perzsa dugszág uralkodója most Hollandia fővá-
rosát, Amszterdamot kereste föl, ahol tegnap dél-
után fényesen fogadták. A sah üdvözlésére Hágából,
a székvárosból megjelent a királyné képviselője,
továbbá több miniszter és Amszterdam polgár-
mestere. Oriás néptömeg követte a sah kíséretét a királyi
palotáig, ahol a megérkezéskor harminchárom ágyu-
lővé dördült el, a trombitásokból álló zenekar pedig
a perzsa nemzeti himnuszot játszotta.

— Orzik Vilmos császárt. Umberto ki-
rály meggyilkolásának napja óta a berlini rend-
őrség nagy figyelemmel Orzi Vilmos császár mün-
den lépését. Tegnap a Siegesallee-ban a letele-
zési ünnepen több volt a titkos rendőr, mint a
közönség s minden ismeretlen embert külön-külön
két rendőr tartott szemmel. Valahányszor a csá-
szár valamely művészeknek a műtermébe készül,
előbb körülveszi a rendőrség az ateliert. Wnd-
heim rendőrök tegnap elment Lessing szobrász-
hoz és intézkedett, hogy senkit se bocsássanak a
házba, míg a császár a műteremben lesz. Egyut-
tal tudakozódott, hogy nincsenek-e a művészek
olasz alkalmazottai. A rendőrcsapat a császár látó-
gatása idején a körülvevő házakat is ellepték.

— A szultán jubileuma. Konstantinápolyból táv-
iratozzák: A legtöbbször hatalmasság bejelentette már a
portánál, hogy az uralkodók kit biztak meg a jubi-
leumi ünnepségeken való képviselőikkel. Német-
országot külön küldöttség fogja képviselni, amelyet
a Konstantinápolyban székelt nagykövét báró Mar-
schall fog vezetni. Az olasz királyt Acimi vicemad-
ráis és Robaglia ezredes szárnysegéd fogja kép-
viselni, akikhez még Panza olasz nagykövét fog
csatlakozni. Az angol királynőt valószínűleg az e na-
pokban Konstantinápolyba érkező földközi tengeri
flottának parancsnoka, Fischer altengernagy fogja a
jubileumot képviselni. Sándor szerb király első had-
segédét, Petrovics eredeit küldi sajátkezü leveleivel a
jubilans császárhoz. Románia nevében minden valószí-
nőség szerint a külügyminiszter vesz részt a jubi-
leumi ünnepségeken. Bulgária három küldöttséggel
fogja magát képviseltetni a szultán jubileumán; az
egyik küldöttség, mely ma, szedán utazott el
Konstantinápolyba, a következő tagokból áll: Ivanov
miniszterelnök, Fapritov hadügy- és Zadoslavov bel-
ügyminiszter, továbbá az összes nagyobb bolgár váro-
sok polgármesterei. Ezenkívül Ferdinánd fejedelem a
saját nevében egy, a szárnysegédnél alakított kül-
döttséget menesztett a szultán üdvözlésére. A harmadik
küldöttség a Bulgáriában való mohamedánok üdvöz-
letét viszi a szultának.

— A németek Pantheonja. Vilmos német
császár, akinek minden cselekedete a német rem-
zeti öntudat emelésére irányul, legújabbán azzal
a tervvel foglalkozik, hogy Pantheonát építsenek
Berlinben, ahol Németország nagy halottjai pi-
hennének. A hatalmas emlékművet a császár s
királyi palota környékére tervezi a dom és I. Vil-
mos császár szobra szomszédságába. Már érintke-
zésbe is lépett a szakkörökkel, akik husz millió
márkában számították ki az urban eső épületek
kiszájtását és a szükséges terület művészi át-
alakítását, amely összeget, miként Vilmos császár
szobránál és a kölni dom átalakításánál sors-
játék utján teremtenék elő. Az építkezés költsé-
geit a birodalomgyűlésnek kellene megszavaznia.
A nagy nemzeti és művészeti kérdésnek meg
lenne a politikai oldala is, mert tisztázni kellene
azt a kérdést, vajjon az császár, a tisztviselő, a
birodalomgyűlés, vagy mind a hárman együtt
döntik-e el, kit illesse meg az a tisztelet, hogy a
Pantheonban nyugodjék. A berlini lapok leg-
nagyobb része legkevésbé sem lelkesedik a csá-
szár ideájáért, sőt egyik-másik csufozt is belőle.
Azt mondják ezek, hogy Berlin nem egy egysé-
ges birodalomnak, hanem egy szövetséges állam-
nak fővárosa és se bajornak, se szászoknak, se
würtemberginek, se badeninek nem fog eszébe
jutni, se életében, se halálos ágyán, hogy egy
berlini Pantheonban temessék el, még ha az
mértöbb módon épülne is, mint a sorsjátékkal
tervezett Pantheon.

— Kohl Medörd püspöki méltósága. Kohl
Medörd püspökké szentelésének napja még nincs
megállapítva, mert az erre vonatkozó felhatalmazás
még nem érkezett meg Rómából. A felszentelés,
— mint Esztergomból jelentik, — a hercegpriász budai
kápolnájában fog végbemenni. Császári érsek és
Boltisár püspök szentelik föl az új püspökké.

— Házasság. Lukács György Békés megye fő-
ispánja szeptember 11-ikén tartja esküvőjét Nagy-
Doboson Ferényi Madolin bárónővel, néhai báró Porényi
Peter országgyűlési képviselő leányával. Az eskütét
Mészáros Gyula szatmari püspök fogja végezni. Ott
lesz Szilágyi Dezso is mint nászmagy, továbbá Lukács
Béla kormánybiztos és Lukács László pénzügy-
miniszter.

Kaestendam Lajos Sátor-Újhegyről eljegyezte
Altman Mariakát, Altman David dombradi földbit-
tokos leányát.

— Rektor-változás az egyetemen. A buda-
pesti tudományegyetemen szeptember elsején van a
a rektori évforduló. Az egyetemi tanács holnapai ülés-
sén küldi ki azt az egyetemi tanárokból álló bizo-
tságot, amely az egyetem vagyonát a volt rektortól,
Fonori Theodor Emiltől átveszi és dr. Rapacs Raj-
mundnak, az új rektornak adja át. Az új rektor
szeptember elsején lép hivatalba, de ünnepélyes be-
iktatása szeptember 10-ikén lesz. Az ünnepi beikta-
tás a központi egyetem új dísztermében történik.

— **Beakció az egyetemen.** Az egyetemi tanács kegyetlen ítéletét, amely három joghallgatót tiltott ki az Alma Mater falai közül, és sok ifjút az egyetemi kedvezményektől fosztott meg, kivétel nélkül mindenütt igazságtalannak és inhumánusnak találták. A tanács határozata ellen az érdekeltek egyetemi halgatók föllebeztek a közoktatásügyi miniszterhez, ahova a határozat hivatalból is fölkerült. Mindezeig a tanács határozata nem érkezett föl a közoktatásügyi miniszterhez. Az ügyben különben *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter hazaérkezéig nem lesz végleges határozat. A miniszter egy héten belül hazaérkezik és a jövő hét szerdáján már valószínűleg minisztertanácsot tartanak, amelyen az elítélt egyetemi hallgatók ellen vezetett fegyelmi vizsgálat összes iratát átvizsgálják.

A radikális egyetemi ifjak, akik a liberális egyetemi ifjak párijába léptek be, mozgalmat indítanak tiltott kollégáik érdekében. Nagy monstre-küldöttséget menesztenek a közoktatásügyi miniszterhez és egy tiltakozó nagygyűlést is terveznek. Elhatározták továbbá, hogy aláírásokat gyűjtenek a közoktatásügyi miniszterhez küldendő kérvényükre, amelyben a tanács ítéletének megváltoztatását kérik. Az ifjuság körében nagy a fölháborodás Ponori *Theurewlt* Emil rektor ellen. Ma már élénkülni kezdett az egyetem körül az élet és hangosan tárgyalták, hogy a mostanihoz hasonló szigorúsággal még nem ítélkezett a tanács. Fölemlítették a két évvel ezelőtti történeteket, mikor az Egyetemi Kör vezetősége megtagadta a rektor egy hirdetésnek a kifüggesztését. Az akkori rektor, dr. *Mihalkovics* Géza, fegyelmi megtorlással fenyegetőzött, mire a kör vezetősége lemondott. Az új elnökség szintén ellenszegült a rektornak és lemondott. A harmadik elnök hasonlóképp cselekedett, mire a rektor megindította a fegyelmi eljárást és a kör vezetőségét egyszerűen megdorgálásra ítélte. — A radikális párt tagjai különben hiteles adatokkal cáfolják a rektornak azt az állítását, hogy a matiné rendezésének tizenöt tagja nem volt egyetemi hallgató. Másrészt van precedens arra is, hogy az egyetemi ifjuság nem egyetemi hallgatókkal működött közre nyilvános hangversenyen. 1897. decemberében *Hercegh* Mihály és *Wartha* Vince rektorok védnöksége alatt matinét rendezett az egyetemi ifjuság és a rendező bizottság három elnöke: gróf *Sághy* Pál, *Farchetti* László és *Gergely* György, valamint a rendezőség huszonöt tagja nem volt egyetemi hallgató. Különben éppen a jelenlegi egyetemi tanács igen fontos ifjusági ügyek intézésében már engedett teret nem egyetemi hallgatóknak is; a párisi diákkongresszus küldöttségének vezetői, *Ludwich* Viktor és dr. *Szemenyi* Kornél már egy esztendeje nem egyetemi hallgatók és működésükhöz az egyetemi tanács megadta a beleegyezését. A botrányos ügy érdemével egyébként vezető cikkünk foglalkozik.

— **Frígyes császár szobra.** Berlinből táviratozza tudósítónk, hogy *Vilmos* császár szobrát fog állítani atyjának, *Frígyes* császárnak. A szobor a Brandenburg-kapu mellett fog emelkedni s a második szobra lesz *Frígyes* császárnak Berlinben. *Vilmos* császár a maga költésénél készített a szobrot *Briick* szobrászszal. Két mellékalakja lesz a szobornak. Az egyik *Helmholtz*, a híres fizikus, a másik *Biementhal* tábornagy.

— **Kézeltisztviselők országos mozgalma.** A kézeltisztviselők mozgalom végrehajtó bizottsága ma délután ülést tartott. Az ülésen jelen voltak: Szilágyi József elnök, Lajos Antal alelnök, Bogárdy Jakó előadó, Kótzó Árpád és Kondorosy Emil jegyzők; Lesik Ödön, Kormuth Árpád, Hutya Károly, Nagy József, Zaffiry János, Santna Ignác, Bihar Soma, Stabél Dezső, Keresztény Vilmos, Borsos Péter, Farkas Gyula és Szinyery László végrehajtó bizottsági tagok. Az ülés megnyitása után *Östényi* József azt jelentette, hogy az országos értekezlet céljára az új városháza dísztermét kerélezte. Bemutatta a kibocsátandó meghívó és körlevél szövegét, amelyet a bizottság több módosítással elfogadott. *Bogárdy* Jakó előadó felolvasta azt a munkálattal, amelyet az igazságügyi tarcára vonatkozó javaslat indokolására készített. E munkálat részletesen tünteti fel azokat a hiányokat, amelyek a kérelem teljesítését kimerítően indokolják. Össze vannak benne gyűjtve az egyes törvények és rendeletek, amelyek azt bizonyítják, hogy a mostani kérelem nem egyéb, mint a törvények és rendeletek által már rég szükségesnek jelzett és eldöntött intézkedések végrehajtása.

Az elnök ezután felemlítette, hogy a tisztviselők türelmetlen helyzetét legjobban jellemzi az a három különböző irányú, de aljában mégis cél felőli törekvő mozgalom, amely jelenleg működik, egyik ez a mozgalom; a másik a tisztviselő szövetsége, amely a 800 forintos minimális fizetés kivását célozza, a harmadik pedig az, amely a fővárosban alkalmazottak részére drágasági pótlékokat akar kieszközölni. Tüben azt javasolja, hogy a mai irónki cím eltörlése is hozzászóljon. Az a feletti határozathozatalt azonban a következő ülésre halasztották.

— **Uj pápai prelátnak.** *Vassary* Kolos hercegprímás gróf *Fongrác* Adolfot pápai prelátnak való kinevezést végeztet felterjesztette a római kuriához. Gróf *Fongrác* ezidőszent Vágújhelyen prépost.

— **Az esztérgomi orvoskongresszus.** *Esztérgomból* táviratozzák: Az országos orvoskongresszus igazgatósága szombaton délután érkezik ide. A felkészített csavargözös-állomáson *Wimmer* Imre polgármester, *Máray* Ferenc tisztiorvos, a rendezőbizottság elnöke, beszéddel üdvözlök. Eddig kétszáz orvos részvétele van bejelentve, közöttük Kély Károly, Bókay Árpád, Laufenauer Károly, Grész Emil, Högves Endre, Jendrassik Jenő, Öndy Adolf egyetemi tanárok. A kongresszus vezetői a primási palotában vannak elszállásolva, részben pedig a katonai palotában. Este a fürdőszállodában ismerkedési estély lesz. Vasárnap reggel lesz az új városi kórház alapkövetési ünnepe. Az alapkövet a kongresszisták jelenlétében fogja beszélni Boltizár József püspök. Ez alkalommal beszédel mond *Wimmer* polgármester és *Wasser* Gyula prépost-kanonok, az építőbizottság elnöke. A kongresszus vasárnap délelőtt 10 órakor veszi kezdetét a kaszinó dísztermében; főtárgya: a nyugdíjintézet alapszabályai. Délután kirándulás lesz a Kovácspatakhöz.

— **A könyvnyomtatás humora.** Egy könyvnyomatos tudósító ma azt a ballépést követte el, hogy a humor terére lépett. Komolyan megírja ugyanis a következő elbájoló szenczióit:

Báró Bánffy Dezső mandátuma.

A Lipótváros nagykereskedői mozgalmat indítottak arra nézve, hogy a legközelebbi képviselőválasztások alkalmával az V. ker. országgyűlési képviselőjévé báró *Bánffy* Dezsőt fogják megválasztani. Amint értesülünk, báró *Bánffy* Dezső a választás ellen nem emel kifogást, de de megválasztása után, — mint hogy földvarmesteri állásáról lemondani nem fog — a mandátumot nem fogadja el.

Ebben a rövidre fogott szenczióis humorizmusban nem a tartalom a fő, hanem a forma. Amint ez azonnal világossá lesz a kételkedők előtt is. Mert: először, természetesen, egy szó sem igaz belőle. Másodszor: ez soha, de soha rá nem bizonyítható az elmés könyvnyomatosra. Ugyanis ha báró *Bánffy* Dezsőt megkínálják a jelöltséggel és elfogadják, akkor a könyvnyomatos igazat irt. Ha megválasztják és lemond, akkor pláne tökéletesen igazat irt. Ha nem választják meg, akkor is igazat irt; ő nem tehet róla, hogy meglukott. De hátha megválasztják és — elfogadja a mandátumot? Nem, ettől nem kell félnie a könyvnyomatosnak. Mert egészen bizonyos, hogy báró *Bánffy* Dezső fel sem lép, tehát meg sem választják. Sőt fel sem kéri a jelöltségre senki. És a könyvnyomatos mégis bátran elmondhatja magáról, hogy híre az első betűtől az utolsóig tiszta valóság volt. Való, hogy a lipótvárosi nagykereskedők fel akarták lépíteni és meg is akarták választani báró *Bánffy* Dezsőt, és való az is, hogy báró *Bánffy* a jelöltséget elvállalta volna, de a mandátumot nem. *Amint* azonban: a lipótvárosi nagykereskedők, értesülvén arról, hogy a földvarmester a jelöltséget elvállalta, de a mandátumot nem: mást gondoltak és nem jelölték báró *Bánffy* Dezsőt. Tessék bebizonyítani, hogy nem így volt. Ebből látható, hogy a kis könyvnyomatos humoros apróságában csakugyan a forma a fő. A művészi forma. Látható továbbá, hogy a könyvnyomatos humoreszk, amely első pillanatra megható szerénységgel kapitális számárságnak mutatkozik, valójában egy kis remekmű; a diplomata-furfang stilművészetének remeke. Ajánljuk is a kínai alkirályok, követek és taotájok becses figyelmébe.

— **Hun-avarkori sírok.** A esongrádmegyei Történelmi és Régész-Társulat a múlt hét folyamán ismét megkezdte ásatásait Szentesen, ugyanazon a területen, amelyen a múlt évben már több nagybecsű hun-avarkori sírleletet tárt fel. Az ásatásnál jelen volt *Kada* Elek kecskeméti polgármester, aki maga is régiségbúvár. Körülbelül két méter mélységben egy hun-avarkori régi temető halottosorára bukkantak és a sírok egész hosszu sorát sikerült feltárniuk, amelyek mind telve voltak értékesnél-érdekesebb leletekkel. A sírokból ez alkalommal két teljesen ép, egy férfi- és egy női csontvázat sikerült kiemelni.

— **Egyházi konferencia.** *Zaffery* Károly szalézi pap szeptember 2-án, vasárnap délután 4 órakor az egyetemi templomban zárt konferenciát tart a szalézi kooperátorok részére belépő jegyek mellett. Azok a katolikus hívők, akik kooperátor óhajtanak lenni, forduljanak *Zaffery* Károlyhoz belépő jegyért. (VIII., Práter-utca 44.)

— **Kitüntetett munkások.** A király *Meltzer* János Lajos és *Kaul* Jakab gyári munkásoknak, akik *Schoitz* C. A. matheói fémgyárában több mint ötven év óta dolgoznak, az ezüst érdemkeresztet adományozta. A kitüntetés az *Országos Iparügyi* kezdeményezésére történt. *Hepedűs* Sándor kereskedelmi miniszter, aki készségesen járt közbe a munkások kitüntetésének kieszközésében, ma küldte meg az érdemkereszteket az Iparügyminiszter kezébe.

— **A djibutii fogoly.** *Inger* Szolimán Djibutiban francia fogságban van. Amint a partra lépett újabb expedíciójával, rögtön letartóztatták. Most az anjya faradozik azon, hogy kiemtesse kellemetlen helyzetéből. Folyamodást intézett a kairói osztrák-magyar főkonzulhoz, amiben arra kéri, hogy járjon közbe fia kiszabadítása érdekében. Többek közt ezt írja:

Fiam, *Inger* Szolimán (Károly) ez évi július hó 16-án érkezett Djibutiba és az ottani kormányzóval azonnal felmutatta a francia kormánytól kapott ajánlólevelet, amelynek segítségével Szomália akart menni. A kormányzó azonban az ajánlólevelet elvette tőle és fiamat minden magyarázat nélkül fogságba vetette. Pár napra fia m tükára is odaérkezett és hangsúlyozván azt, hogy fia magyar alattvaló, tiltakozott a letartóztatás ellen. A kormányzó azonban kijelentette, hogy addig nem bocsátja szabadon, a míg két év előtt hátrahagyott adósságait nem rendezi.

Az egész azonban nem egyéb, mint a kormányzó öselfogása, akinek utjában állt a fiam vállalkozása és koholt követeléseket gyártott ellene, hogy okot találjon a letartóztatásra. Pedig fiamnak nincsenek világfelforgató szándékai, sőt most is olyan francia emberek támogatják kereskedelmi vállalkozásában, akik régóta Szomáliában laknak, akiknek tehát fiam nem mondhatott valótlanúságot. Hogy a kormányzó a világ előtt igazolja a letartóztatást, azt a hirt terjeszti fiam felől, hogy a szomáli fölkelés az ő műve és hogy a fölkelők közt lévő három európai férfi fiam embere.

Megjegyzem, hogy a szomáli lázadásról szóló hír tulzolt. Nem igaz, hogy 90,000 szomáli fölkelés a keresztények ellen, hanem az Issa törzs sejkje, *Abdullah* 5000 főből álló lánzság seregével az abessziniai karavánut elállja és ott gyilkol, rabol. Itt pedig fiam közre nem működhetett, mert hiszen foglyul ejtve, nem jutott Djibutinál tovább.

Óreg asszony vagyok, de azt hiszem, hogy ha igazságot kiabálók, gyöngö szavamat meghallja az egész világ. Nem tűrhetem, hogy jogtalanul bánjanak el fiammal. Ha kell, elmegyek a trón számolya elé és ott könyörgök fiáért, aki védtelenül áll. Nem akarok egyebet, csak fiamat, egyetlen fiamat!

A szegény anya levele megható, de a Szolimán dolga nagyon is rejtélyes. Nem lehet egykönnyen eligazodni rajta s ezért attól tartunk, hogy a temesvári öreg asszony még jó ideig vár majd a fiára.

— **Elismerés.** *Haverda* Máttyást, a szabadkai gimnázium igazgatóját a város törvényhatósága saját kérelmére 33 évi szolgálat után nyugdíjazta. Ebből az alkalomból *Zsitovszky* Mihály a kultuszminiszter nevében levelet intézett az igazgatóhoz, amelyben hosszú szolgálata alatt kifejtett buzgó és sikeres működéséért elismerését fejezi ki. Az elismerő okiratot *Platz* Bonifac tankerületi főigazgató melegséggel levezetésében küldötte meg *Haverda* igazgatónak.

— **Maharadszák alkonya.** Minden európai ember ismeri azokat az indus heregeket, akik néha elrándulnak ide hozzánk, megintertjuvatják magukat, nagy mennyiségű pénzt költenek az orfeumokban és a löversenyeken, végül pedig az európai hölgyekik nagy bánatára visszatérnek Indiába — kiadni magukat. Az indiai kormánynak ez a viselkedés azonban sehogy se tetszett. A nép éhezett, egyik járban a másik után tizedelte meg India lakosságát, miközben a maharadszák vígan élték világukat a párisi orfeumokban. *Londomból* jelentik, hogy az indiai kormány körlevelet intézett a maharadszákhoz, melyben értesíti őket, hogy ezentul csak a kormány engedélyével utazhatnak Európába és ebben a tekintetben a kormányzó abszolút diskrecionális hatalmat fog gyakorolni. A kormányzó azzal okolja meg az intézkedést, hogy sok maharadsza elhanyagolja országának ügyeit, csak hogy a mulatságnak élhessen. Az indiai kormány tehát a maharadszák szuverén hatalmának elismerése mellett azt kívánja, hogy idejüket *alattvalóik jólétének* szenteljék. — Így rendelkezik a szigorú és erkölcsös angol kormány. A maharadszák pedig majd szépen megvonnak a hegyek között, s néha, unalmas téli délutánokon a párisi chantanokra fognak gondolni, a pajkos zenére és azokra az ennivaló, csinos francia hölgyekre, akikhez bizonyára soha, soha többé nem ereszti el őket az indiai angol kormány...

— **Leégett üveggyár.** *Veszprémből* táviratozza tudósítónk: A *Koruck* cég nagy újjai üveggyárában ma tűz keletkezett, amely rövid idő alatt veszedelmes méretet öltött. A lángok elhamvasztották az egész gyárat.

— **Százixenhat ünnep.** Ennyi ünnep van a szerb parasztnak. Nem csak olyanok persze, amelyekről a naptár is megemlékezik, hanem egész csomó, aminek a megünneplésére éppen csak a babona kötelez. Az aratás idejének szerdjája és péntekje például ünnep s ha valaki ezeken a napokon dolgozni akar, erőszakkal is megakadályozzák a szándékában. Szóval: az esztendőnek majdnem harmadát elüslustalja a nép, mivelhogy a nagy ünnep volta abban nyilvánul meg, hogy semmit se szabad dolgozni, míg tart. Egyáltalában a szerb nép nagyon babonás és a babonái olyan természetűek, hogy kárral járnak rájuk és az államra nézve is. — Hogy megkezdődjék legalább az irtási munka, Popovics, az új belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben a hivatalos közölgést arra utasítja, hogy küzdenek a babona ellen. Azt is körülírja a miniszter, hogy hogyan. Például az ünnepek közül azokat, amelyeket csak a nép csinált magának, szigorú munkanapnak jelentette ki. Ezután már legalább mást nem lehet megakadályozni a munkájában annak, aki henylő.

— **A közigazgatási tanfolyamok előadói.** A hivatalos lap mai száma közli hat közigazgatási tanfolyam előadóinak kinevezéseit. A kinevezések, amelyek egy évre szólnak, a következők:

A **Kolozsvári közigazgatási tanfolyam**nál az igazgatóhelyettesi tisztelt a belügyminiszter megbizta **Csiszár Gyula** vármegyei főjegyzőt, előadói tisztelt pedig, az igazgatón és igazgató helyettesen kívül **dr. Laposi Hegedűs Árpád** vármegyei aljegyzőt, **dr. Ignác István** főispáni titkár, **Kozma Ferenc** kir. tanácsos kir. tanfelügyelő, **dr. Nyerges Zsigmond** vármegyei tiszti ügyész, **dr. Parik Sándor** vármegyei aljegyzőt, **dr. Persán Viktor** szolgabíró, **dr. Rohonczy Lajos** vármegyei írásvizsgáló, **dr. Steryk Vince** pénzügyi segédtitkár, **dr. Szabó Gyula** városi tanácsos, **Szász Károly** vármegyei főszámvivő, **Tozsaer Odón** főszolgabíró, **Tussai Gábor** városi alkapitány, **H. Veress Károly** főszolgabíró és **Zabudik László** vármegyei tiszti ügyész.

A **szombathelyi tanfolyam**nál igazgatóhelyettesi tisztelt **Ernst József**et, szombathelyi lakost, előadói tisztelt pedig az igazgatón és igazgatóhelyettesen kívül: **Haldás Ferenc** kir. tanácsos kir. tanfelügyelő, **dr. Huszár Pál** pénzügyi segédtitkár, **Jánosy Gábor** írásvizsgáló, **dr. Németh Gyula** ügyvéd vármegyei helyettes tiszti ügyész, **Nyulassy István** nagyvesztőnél körjegyzőt, **Sényi Kálmán** anyakönyvi felügyelő, **Somogyi Miklós** községi járási főszolgabíró, **dr. Szabó László** ügyvéd vármegyei bír. tiszti ügyész, **Szakonyi István** vármegyei aljegyzőt és **Szalay József** vármegyei főszámvivőt bízta meg a miniszter.

A **nagybányai tanfolyam**nál az igazgatóhelyettesi tisztelt **dr. Vágó Pál** városi főjegyzőt, előadói tisztelt pedig, az igazgatóhelyettesen kívül: **Bielik Antal** vármegyei írásvizsgáló, **Keresztes Aladár** vármegyei tiszteletbeli főszámvivő, **Ladány Kálmán** pénzügyi segédtitkár, **dr. Riess Jakab** vármegyei írásvizsgáló tiszteletbeli elnök, **Strázsa Béla** szolgabíró, **Szilágyi Albert** vármegyei tiszteletbeli főjegyzőt, **dr. Vincze Ernő** vármegyei tiszteletbeli főjegyzőt és **Zsivros Mihály** vármegyei főszámvivőt bízta meg.

A **pécsi tanfolyam**nál igazgatóhelyettesi tisztelt **dr. Trober Aladár** városi főjegyzőt, előadói tisztelt pedig, az igazgatón és igazgatóhelyettesen kívül **dr. Angyal Pál** jogakadémiai tanár egy. magán tanárt **August Ferenc** pénzügyi titkár, **Bolgár Kálmán** anyakönyvi felügyelő, **dr. Daróczy Aladár** főispáni titkár, **Deutsch Kornél** városi főszámvivő, **dr. Jellachich István** jogakadémiai tanár, vármegyei tiszteletbeli főorvos törvényszéki orvost, **dr. Kossuth Ákos** vármegyei tiszteletbeli főjegyzőt, **Kim Gáspár** vármegyei írásvizsgáló, **Nagy Jenő** vármegyei tiszti ügyész, **Póntér Ferenc** városi tanácsos tartózkodó honvédelmi segéd, **dr. Rásky Béla** ügyvéd, **dr. Steiner István** vármegyei aljegyzőt, **Vadnai Jenő** vármegyei tiszteletbeli főjegyzőt, **dr. Zárai Károly** kereskedelmi és iparkamarai titkár,

A **mármaroszigeti tanfolyam**nál igazgatóhelyettesi tisztelt **dr. Pap Tibor** jogkari igazgató-tanárt, előadói tisztelt pedig, az igazgatón és igazgatóhelyettesen kívül, **Bálya János** vármegyei főjegyzőt, **Bellus Béla** körjegyzőt, **dr. Grünwald Zsigmond** ügyvédet, **Iván Endre** vármegyei aljegyzőt, **Kardosy Sándor** kir. erdőmestert, **Kovács Sándor** honvédelmi levezető, **dr. Kozma Sándor** vármegyei főorvos, **dr. Kun Béla** jogakadémiai tanárt, **Müller Győző** vármegyei főszámvivőt, **Bománji István** ügyvédet, **Szegedy Gyula** ügyvédet, **Szerény György**öt, **Mármaros-Sziget város polgármesterét**, **Vághó Ferenc** anyakönyvi felügyelőt és **dr. Wekerle László** kir. tanácsos tanfelügyelőt.

A **pozsonyi tanfolyam**nál igazgatóhelyettesi tisztelt **Pápay István** miniszteri fogalmazó főispáni titkár, előadói tisztelt pedig, az igazgatóhelyettesen kívül, **Fűzék Sándor** vármegyei bír. főjegyzőt, **Horváth Géza** vármegyei aljegyzőt, **dr. Kramolin Viktor** kir. főügyész helyettesét, **dr. Nagy Divér** vármegyei bír. alügyész, **Pelcz Jenő** vármegyei főjegyzőt, **dr. Sajtos Samu** pénzügyi segédtitkár, **Ujházy Barna** vármegyei főszámvivő, **Vermes Zoltán** vármegyei aljegyzőt és **dr. Vukovich Sándor** kir. jogakadémiai tanárt bízta meg a miniszter.

— **Zalázóság.** Sulyos csapás érte **Vajda Zsigmond**öt, a kiváló festőt. Édes atya, aki a múlt évben ünnepelte aranylakodalmát, ma délután 78 éves korában meghalt.

Ivánfi-Schüll Erzsébet 27-ikén meghalt Malackán 77 éves korában.

— **A dráma után.** A Podmaniczky-utcai szerelmi dráma áldozata, **Steiner Regina** zongoratanítónő tegnap óta már jobban van s ki lehetett hallgatni. Épp úgy mondotta el az esetet, mint ahogy azt a lanuk s maga a merénylő, **Heller Hugó** is elmondotta. A szép leány már túl van a veszedelmes s pár nap múlva elhagyhatja a Rókus-kórházat.

— **Öngyilkosság.** **Grünhut Artur** kereskedő felesége ma délután a Népszínház-utca 34-ik sz. ház lakásának második emeletéről levetette magát az udvarra és meghalt. Az életut asszony sulyos ideg-bajban szenvedett s nyilván ez az oka az öngyilkosságának.

— **Vágó Pál, az anarkista.** **Vágó Pál**, az országos hírv festőművész fényképfelvételeket és vázlatokat készített a bihari hegyek között. Fényképezés közben elveszítette a fotográf masina lencséjét, miért is megkérte a belényesi orvos-barátját, hogy telegráfalon Pestre egy lencséért. A belényesi sürgönyhivatalba tehát beállított a doktor:

— Egy telegrammot hoztam. Tessék!
A belényesi telegráfos föltette az okulárát s a bajusza alatt mormogott:
— Hm. Mi az?
— Sürgöny. Pestre.
— Hadd lám!

A telegráfos most meg föltolta az okulárát a szemére, amiből sehogyszem lehetett megérteni, hogy mi a manónak vette föl elébb.

— Mi ez? kiáltott hirtelen. Hisz ez...
A doktor segítségére sietett,
— No mi baja?
A telegráfos ajladozni kezdett s miközben ujra letolta az okulárát a szemére, az ujjával bökdöött az írás felé:

— Hisz ez anarkista sürgöny — kiabálta.
— A doktor azon tanakodott, hogy meggyógyítsa-e ezt az embert, de még nem volt egészen bizonyos, hogy megbolondult.
— Hogy gondolja ezt? — kérdezte.
— Tessék, itt van. Az áll benne:
Étite 1, 2, 7, Anastigmat 2/3 D. Perif 9. Diam 25. Éiharfüred
Vágó.

Most már a doktor toltta le a pápaszemét az órára s figyelmesen nézegette a telegrafost. Aztán szomoruan csóválta a fejét.

— **Eszaki gyakorlat közben.** **Bécsből** táviratozák, hogy ma reggel **Schwechhat** mellett **Pojnarowsky Péter**, a 26. gyalogezred őrnagya, gyakorlat közben meghalt. Az ezred Schwechhatban töltötte az éjszakát táborban s hajnal felé indult Bécsbe. **Pojnarowsky** őrnagy, aki a második zaszalój élén lovagolt, egyszerre lefordult lováról s mire az ezredorvos odaért, az őrnagy már halott volt. Szívzélhűdés érte.

— **A nazarénusok büne.** Aki a nazarénusok hitére tér át, annak előbb meg kell tisztulni. Ez úgy értendő, hogy szakítania kell az eddigi életével, meg kell bűnhődnie a bűneiért. Ha aztán mindezzel rendben van, szabad az ut, ami az új hitbe vezet. Hogy a megbánás igazán őszinte és töredelmes, azt az is bizonyítja, hogy sok régi bűn került napnyire már azokból az inkéntes vallomásokból, amikkel azok mentek az ügyészséghez, rendőrséghez, akik az új hitet akarták fölvenni. Ez történt a napokban Nagyváradon is. Őreg, már őszbe esavardott paraszt kérezkedett a rendőrkapitány elé, a hóna alatt bibliát cepelt s miután üledelmesen kőszönt, elmondta, hogy a bűnét akarja felejtőzni. Aztán elmesélte, hogy ő meg a cimborája, egy **Kállay Sándor** nevezetű másik ember gyártja azt a sok hamis pénz, ami elárastja a nagyváradit piacot. Különösen vásárok idején sok a hamis pénz és olyan híven van utánozva az eredeti, hogy csak később jön rá az értéktelenségre, aki kapja. Hordoztak azonban belőle messzebbre is. Debrecebe, Miskolcra. Egy óduszerű viskóban, a szildobágyi erdőben volt a műhelyük. A kapitány szabadiában hagyta a megtért bűnöst s elrendelte a **Kállay Sándor** körözését.

— **Elfogott tolvajok.** Egy négy tagból álló tolvajszöveget fogott el a rendőrség. A Gólya-utca 45-ik szám alatt levő házban lakott a társaság; nagyobbára őrizetlenül hagyott lakásokba nyitottak s az így összelopott holmiból hónapokig éldegélték. A négy jómódar: **Nagy Vilmos** aranyosmaróti szül. 20 éves, **Blasnyer Antal** budapesti születésű 24 éves, **Zandleitner Gyula** budapesti születésű 24 éves esavargó és **Szopek Irma** virágárusleány, aki a lopott holmikat értékesítette. Lakásukon lőmérdek zálogcédulát, ruhát, tehermentűt s a betöréshez való szerzeszámok egész garnadáját találták.

— **Zongorák és pianók kedvező sítetési felteleték** mellett kaphatók a Zenepalotában **Sternberg Armin** és **Testvére** es. és kir. udvari nagszergyar zongora-termeben **Kossuth Lajos-utca 22.** (Karoly-körút sarkán) A cég **Erard** (angol), **Feurich** (szász), **Kern** (Bécs) stb. világhírű zongora gyárakat kizárólagosan képviseli.

— **A Carré cirkuszban** tegnap **Carré Katica** kisasszony tiszteletére utalomjátékképp nagy díszelőadást tartottak, amelyre a cirkusz zsulolásig megtelet eőkelő közönséggel. Hogy mily népszerű lett a jutalmazandó, azt számtalan virág ajándék bizonyítja, amelyek közt leginkább **Kotlós** főhercegnő gyönyörűen díszített bokrétaja tűnt ki.

— **A Telefon Hírmondó katonas és cigányszene közvetítése.** A beszélő uszág ma este 8 órától 11-ig előfizetőnek szórakoztatására felváltva katonas és cigányszene közvetít. A zeneközvetítés mellett 1/49 órákor a londoni és párisi főszékek kurzusait, fél 10 órától 10-ig pedig a legújabb híreket és táviratokat olvastatja fel a **Telefon Hírmondó** szerkesztősége. Ugy a zenének, mint a tolvajszámk kezdetére mindig riadó-jellel hívják fel az érdeklődők figyelmét.

(x) **Iskolás fiúk és leánykák** részére teljes fohérnemű kelengye kapható (intézetek részére előírás szerint) a legszolidabb minőségben és jutanyos arakon **Kertész Pálnál**, Budapestben, **Kerepesi-út 44. szám** alatt, a Népszínházzal szemben.

(x) **A Schneider-féle Páfrány-tokoskák** fájdalom nélkül 6 perc alatt teljesen elhajítják a pántika gúnszát fejestül. Egyedül valódi dobozonként 8 koronáért kaphatók **Schneider József** gyógyszerésznél **Kecskán**.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

A jókedvű nagyvárad.

— *Több csinos rajzeal.* —

Nagyváradon néhány nap óta közáporral ostromolja egy rejtélyes alak **dr. Korn Lajos** bíró házát. A rendőrséget mozgósították, egész Nagyvárad izgatott. Az érdekes esetről kiküldött haditudósítónk a következőket jelenti:

Nagyvárad, augusztus 26.

Szép csillagos est volt, amikor megérkeztem. A hold melán szórta ezüstös sugarait.

*
* * *
*

Egyenesen az Uri-utca felé tartottam. Már a pályaudvartól befelé való utamon feltűnt, hogy egyetlen embert sem láttam egyedül. Mindenütt párosával haladó alakokkal találkoztam. És mindenki csöndben, lábujjhegyen járt és a kezével intett a szemközti jövőknek: osit, osit, osit!...

Amikor a ház elé értem, meglepődve látom, hogy nagyon sokan álltak ott. Káprázott a szemem, egy lötmeggé olvadt össze a sok ember. Így:

11111111111111111111

— Bum, csrrrr!...
Az utolsó ablak volt. A derék fiokó kitűnően céloz. A tömeg ijedten rebent szét. Az egyik ablakból pedig egy kellemes bariton hang lekialtott:
— Ötszáz forintot és két rendjelet annak, aki kérezerkíti a gazembert!

Ez ugyan furcsa megjegyzés volt, de mindenkinek a lelke előtt lebegett az ígéret.

500 frt +

De nem jelentkezett senki. Mert felhők kezdtek a holdat elborítani. Lassankint korom sötétség támadt.

● ● ●

Az emberek nem iták ki boraikat, de hazamentek. Mert nemsokára esni kezdett az eső karikára.

○ ○ ○ ○ ○

Másnap reggel korán felkeltem és elmentem az Uri-utca felé. Figyeltem. Üres, kihalt volt az utca. Csak néhány rendőr dugta ki sápadt arcát egy-egy kapu alól. Egyszerre különös jelenet történt. Egy bioklista jött a ház felé. Nagyon félhetteit a közápor-tól mert örülten iramodva akart elrohanni a ház előtt. Szerencsétlenségére az egyik kerék letört. De a kétségbeesés csodákat mivel. Ime:

Nemsokára aztán két lovas robogott arra. Azok sem voltak nagy hősök. De **Adams** sığıyelheti magát.

Kíváncsi voltam kiosoda lehet az az ember akinek a osinytvevei a rendőrség képét nagyon rossz színben tüntetik fel.

Neki bátorodtam és benéztem az udvarra. A sarokban állt a lövészegylet egyik kitűnősége és nézte a levegőt, honnan jön a kő?

A másik sarokban pedig egy szerződötlet angol leste a köveket. Mert az angolok szeretik az érdeket.

Elmosolyodtam. Minek ilyen nagy láрма egy kis omletért?

Bosszusan mormogta egy hang az emeletről azt a kedves versét:

Omlet, omlet, omlet
De a házam rom lett!

Amire én szerényen megjegyeztem, hogy kár komolyan venni azt a dolgot. Ki tudja valahonnan lemosolyoghat a jókedvű anak és még meglátja, hogy bosszankodnak a kövekért.

Kimentem az utcára. Minden ember kérdőjelként haladt.

??????

Kíváncsi vagyok az estére. Vajjon megint elkezd-e a dobalást. Mert régen esett ilyen szenzáció Nagyváradon. És ha hirtelenben címert kellene Nagyváradnak rajzolni, amelyen a gyűrődő kétség enyelegve találkozzék a félénk mosolyival, Makartnak ezt a képét (drezdai képtár) ajánlanám:

Íme a főt eset, írásban és képen.

Pont.

A belényesi koronák.

Az itt következő történetkészen nem arany, hanem ezüstkoronáról lesz szó, s nem fejre, hanem zsebbe való koronák lesznek a história hősei.

Történt ugyanis a következő dolog.

Megérkezett *Belényesre* egy cirkusz. Amelynek kisebb-nagyobb vándortrupp, amelynek arabs ménei üres órákban a nagy kocsikat buzzák, s ahol a légtornászok kötelein napközben fehérnemű szarad. A cirkusz felütötte a sátorfáját és igazgatója azonnal munkába vette *Belényest* és a belényesieket. Sona nem látott, érdeklődő mutatókat ígért, amelyek látásán hol nevetőgörcsöket kap az ember, hol minden hajszálát égnek mered. Szóval mindent elkövetett, hogy *Belényes* lakóinak érdeklődését műténizete iránt felkeltse.

Az előadások nemsokára meg is kezdődtek. Az első napon még csak volt egy usque két látogató, de utóbb ezek is elmaradtak. A légtornászok korgó gyomorral unoztak, a lovak a fűvet ropogtatták. Nem volt közönség.

— Mit tegyünk? — kérdezte hivatól az igazgató.

Erre a kérdésre bizony senki se tudott okos választ adni. A belényesi közönségnek nincs érdeke a trapézművészet és a magas iskola iránt s ezzel a pontum. Más menekvés nincs, mint fölszedni a cök-mókat és odébb állni. Ezt gondoltak valamennyien — kivéve az igazgatót. Mert az igazgató mást gondolt.

— Hopp! — gondolta az igazgató — nincs még minden elveszve!

Azzal elrohant s nemsokára egy csomó tiszta fehér papírlappal tért vissza. Ezeket a fehér lapokat, egyiket a másik után buzgón teleírta s aztán egész *Belényest* elárasztotta velük. A fehér papírlapokon körülbelül ez a szöveg volt:

Tisztelt uram!

Cirkuszom a legközelebbi napokban a legizgalmasabb és legérdekesztőbb mutatóvanyval fog a belényesi közönségnek szolgálni. Ehhez a mutatóvanyhoz egykoronás pénzdarabokra van szükségem. De csak oly koronákat használhatok, amelyeket 1896-ban verettek Kőrömbányán. Igen szívesen kérem tehát uraságodat, szíveskedjék nekem a birtokában levő, 1896-os

koronákat egy estére átengedni. Köszönetem kifejezésül az estére uraságodnak és b. családjának ingyen helyet biztosítok a nézőtérben. Előadás után a kapott nyugta ellenében az összes korona visszatartom.

Az igazgató.

A belényesieknek szöveget ütött a fejükbe az 1896-os korona. Micsoda mutatóvany lehet az, amelyhez éppen 1896-os koronák kellene?

Akinek csak volt ilyen koronája, szívesen odaadta. Körülbelül *öt száz darab* 1896-os korona gyűlt így módon össze.

Elérkezett a várva-várt nap estéje. A sok szabadjegy tulajdonosa mind eljött, hogy lássa, micsoda mutatóvanyt fognak csinálni az ő 1896-os koronájával.

Egy kis meglepetés is volt azonban, amennyiben az odáérkező szabadjegyesek a cirkuszhoz csak *hült helyet* találtak.

A mutatóvany természetesen elmaradt, mert az élelmes igazgató az összegyűlt koronákkal és egész társulatával szöveg vidékre költözött.

Most a csendőrség érdeklődik iránta.

— o —

SZÍNHÁZ, ZENE.

A testvérek.

Budapest, augusztus 29.

Orvóm nézni a színházak felvonulását. És akárhogy erőlködik is nagy zsarnokunk, a meleg, nem veszszük immár komolyan. Az unalmas nyárnak vége: a szezon kaotikodik velünk sok-nemű igézetekkel. Nem mulik el nap program nélkül. Úgy fordult, hogy valamennyi budapesti színház kormányzószékén egy-egy ifjú régens ül. Ésa fiatalság joga, hogy rózsás színekkel fösse ki a jövőt. A színházak valóban pazar várakozásokkal indulnak neki a munkának. Szornjas kíváncsisággal lesi a publikum a promesszeiket: megannyi egy-egy új darab. Vajjon melyiket huzzák ki nyereszámokkal? Ha annyi fizető nézője lesz az előadásainak, amennyi olvasója van a programjuknak a lapok jóvoltából, — meggazdagszik valamennyi. Pedig mondják és igaz is, hogy nagy a szegénység Budapesten.

Ki hinné el vajjon, hogy amikor nyakig uszunk a veristák és mindenféle igazmondók lázas imádásában és a tekintélyünk okáért tisztes nagyapáinkat is eltöltjük attól, hogy romantikáról, meg egyéb naiv receficékről sáppadozsanak nekünk, — a színházi szezon uralkodó csillaga a néhai való Gaál József *Peleskei nótáriusa*, aki miután csak annyi kin után érkezhettek vala Pestre, most becses vendég gyanánt marasztaltatik valamennyi színpadon. Ez nagyszerű és ritka fordulat. Mert kérem, hat esztendővel ezelőtt is a Népszínház csak akkor merészkedett boszorkánnyal üldöztetni a kedves és becsületes jegyzőt, amikor minden primadonnája, de minden primadonnája megbetegedett, a nagy színészek sztrájkoltak és a karmesterek, ah! ittak egy kevéskét. Ultima ráció volt a Peleskei nótárius. És aki tanárestalan elhagyatottságában, már a légyfogásban is kimerülve, ilyen csillagatlan estén a Népszínházba ment, valahol hátul kullogott be kicsi ajtón és jól szétnézett, nem látta-e ismerős? Bent már nem volt mitől tartania. És ime, ime, ime: a Nemzeti Színház jó elől hirdeti a Peleskei nótáriust, a Vígyszínház szintegy és a Népszínház szivettépően siratja, hogy mohó konkurrensai elkapkodják, lejátszzák előle műsora legvonzóbb darabját, amely iránt mindenha szertelen volt az affekciója.

Amilyen nagy a távolság a Peleskei Nótárius és az új irány közt, amelynek az utóbbi esztendőkből az irodalom, a színpad és a közönség izlése meghódolt, szintoly széles választó vonalnak különböztetik meg a kegyelettel meghintett emlékeztető Gaál Józsefet Magyarországi legifjabb drámairójától, aki első komoly darabjával helyet tudott magának szerezni a Nemzeti Színház játérendjében. Ez az egészen fiatal ember: *Latzkó Andor*, kedves kollégám a *Budapesti Napló* szerkesztőségében. Darabja: *A testvérek*, dráma, igen, dráma három felvonásban.

Három ok kését arra, hogy abból a komoly becsüggyal konstruált programból, amelyet *Beöthy* László igazgató formált meg, és a szíves olvasónak már kommentált is *Abrán*

Emil parancsoló tekintélye, kiragadjak egy darabot és egy szerzőt. *Latzkó Andor* legelsőben is a *Budapesti Napló* legsajátabb nevelése. Azután mindössze huszonnégy esztendő. És végül újságírónak kitűnő, verselőnek brilliáns és drámaírónak a legbiztatóbb és a legpregnansabb talentumok egyike.

Felteszem, hogy írók közt nem ismerős dolog az irigység. Ezért más mértékkel kell mérni a fejlődésnek és a sikernek azt a rohanást emelkedő utját, amelyet *Latzkó Andor* megfutott. Nemes rajongás, komoly készültség, az újságíró-pálya megbeesülése, esodás munkabírás és rettenthetetlen szorgalom biztosított ennek az ifjú embernek előkelő helyet az újságírásban, amikor másoknak még mankón kell járniok a pályatörés rögs talaján. A publikum napról-napra gyönyörködik poézisének mélységében, mulat egy-egy pajkos ötletén, esodálja invenciójának bőségét, formáinak gazdagságát, leleményességét, bevégzett írását. Redakcionális munkáján felül fordít operett-színpadoknak, dolgozik egy csomó hetilap számára, szívesen látott vendége előkelő folyóiratoknak, kezd és befejez egy drámát és a nélkül, hogy ki kellene bőjtölnie a feneketlen várast, amely elfogódottabb irodalmi viszonyok közt a legtisztább talentumoknak is kalváriájuk, gyakran elmerítjük, első darabjával az ország első színpadára jut.

Ha divatja volna nálunk annak, hogy mély és nagy studiumok iskolájában kiforrott és sikereket látott írókról beszélhessünk annyit, amennyit a tisztánosok és az állatszeliiditők eredetéről, pályájáról tudni a józslés kiáltó parancsa, — elmondhatnám *Latzkó Andor*ról, hogy művészlelkének, temperamentumának, ihletének, tudásvágyának, tehetségének nem kedveztek azok a körülmények, amelyek közt lett, felnőtt és férfivá érett. Azok a befolyások, amelyek körülötte rajzoltak, a célok, amelyekre kiszemelték, az iskolák, amelyeket járt, más területre akarták sodorni *Latzkó Andor*t, aki, azt hiszem, immár révbé juott. Mint ember szelid, békességes, jó, nagylelkű, érzékeny, több annál, érzelő, de mint talentum erős, céltudatos, ingathatatlan. Igen nagy lehetett benne a hivatás öntudata, hogy megküzdven közvetlen környezete ellenkezésével, egy idegen világ-nézetnek szülő és testvérek akaratába rejtőzött nyilváníásával, a törékeny szervezete és meghatóan gyöngéd fia a munkás-szegénység útját választotta és mielőtt szekerébe foghatta volna a dicsőség paripáját, beállott napszámosnak.

Persze, ennél a szegénységénél és ennél a napszámosnál meg kell kicsit állani. A talentumos újságíró szegénységét nem kell épp úgy értelmezni, hogy nem jut valamicske vaj is a kenyérre. Sőt jut szépen, vastagon is egy vasárnap néha. A ruhánk is igen tisztességes. De való igaz, hogy az újságírómunka kvalitása és mennyisége értékekben, eredményekben, a közállapotok alakításában, eszmékben, emberek, célok megtermékenyítésében rengeteg tőkét nevel és szíveségen nézi, ha a munkában való társaival az alig polgári, inkább emberbaráti kamatokban osztozhatnak. Ha már most valaki igen selymes, igen bársonyos és igen puha fészkből kiröpl, hidakat éget fel maga mögött és eszményei szolgálásában munkához ajtaján és éppen a mienken kopogtat, — hát életének egy nevezetes fordulatján, amikor ábrándjai immár eleven valóságok képében kacagunk feléje, elsőnek sietünk eléje mi a köszöntésünkkel.

És legvégül bocsánat mindez ellágyulásért. Megmondtam, *Latzkó Andor* a mi nevelésünk. És ezek apai örömeik.

Braun Sándor.

** A Vígyszínház tüzbiztonsága. A székes fővárosi színházvizsgáló bizottsága kedden délután tüzetesen megvizsgálta a Vígyszínházat és miután a tüzbiztonsági szabályoknak megfelelően talált mindent, a játszási engedélyt megadta.

** A Magyar Színház új komikusa. Nyáral Antal, a Magyar Színház új komikusa, aki a vidéki színpad legjobb erőt közül való, október havában kezd meg működését annál a színháznál.

**** A Fővárosi Nyári Színház premierje.** A Fővárosi Nyári Színházban pénteken kerül bemutatásra Dreyer Miksaának *A segédánár* című nagyeredetű színműve, amelyet a nemrégiben Budapestben vendégszerepelt berlini Szecessió Színház tartalata nagy hással adott elő. A darabra, amely *Latzkó* Andor fordításában kerül előadásra *Makó* igazgató a legnagyobb gondot fordította s a bemutatott nagy érdeklődés előzi meg. *A segédánár* a következő szereposztásban kerül színi:

Heitmann Ferenc — *Pethes*; Heitmann Malte — *Krémér*; Heitmann Lujza — *Favor* Emilia; Mária — *Hadrík* Anna; Korff — *Szabó*; Brokelmann — *Szilágyi*; Brokelmanné — *Hovasi* Sziid; Gertrud — *Tárnoky* Giza; Eberhard — *Sébastien*; Holczér — *Sándor*; Vollmiller — *Radványi*; Störmer — *Faragó*; Balduin — *Virágháti*; Benefeldt — *Klenovits*; Hirssekorn — *Szalai*.

**** A Magyar Színház udjondsága.** A Magyar Színház, mint már megirtuk, ifj. *Bokor* József énekes fővárosi életképére, *Harc a milliókért*, készült, amely az évad első udjondsága lesz szeptember első hetében bemutatásra kerül a női főszerepben *Ledójszky* Gizellával. A darabban, amely kisebb-nagyobb szerepekben ugyszólván a színház egész személyzetét foglalkoztatja, tarkán váltakoznak a vig és komoly jelenetek, látványosságok és az erős drámai helyzetek. Erre a bemutatott előadásra még érvényesek a tavalyi premiérobérlét jegyek, a nem bérelt helyekre pedig előjegyzések már most elfogad a színház titkári hivatala.

**** Városligeti Színkör.** Holnap lesz jutalomjátéka és bucsufelépítő *Németh* Józsefnek, a Népszínház tagjának. Ebből az alkalomból három egyfelvonásos, *A baksi*, *Valami hibája van* és *Pajkos diákok* kerül színi. Holnapután, pénteken *Gyöngyi* Izsnak és a bucsufelépítő és jutalomjátéka, amikor is az *Aréna* zsidó életkép címszeropét játszza. Szombaton *Romeo és Júlia* kerül színi. Juliát *Feld* Irén, Romcót pedig *Deésy* Alfréd játszza. — *A képviselet* című eredeti bohózat, amelyet *Barthos* Andor és *Hódy* Lajos írt, szeptember 7-ikén kerül bemutatásra. A főszerepeket *Foltinusz*, *P. Vida* Etel, *Mezey* Gizella, *Nyárai*, *Szentmiklóssy*, *Szentes* és *Bihari* játszza.

**** Szellemes áfoalat.** A párisi *Figaro* s ennek nyomán mi is megirtuk, hogy *Franco-Nohaire*, az ismert francia színpadi író, nem kevesebb, mint öt darabbal fog szerepelni az idei évadban a párisi színpadokon. A túlságos termékenység hírébe kevert francia szerző erre a híre a következő szellemes áfoalatot intézte a *Figaróhoz*:

Les poires, L'Instar, Colin-Tampon. La Verdique histoire du Petit Chaperon rouge és *La Fiancée du scaphandrier*; ezek a címek azoknak az öt által közt daraboknak, amelyeket még nem írtam meg, ellenben írtam egy másik darabot, de ennek nincs még címe.

**** Goldmark új operája.** Egyes bécsi újságoknak azzal a hírével szemben, hogy *Goldmark* Károly új operája, *Berlichingeni Götz*, a jövő tavaszra elkészül és bemutatásra kerül a bécsi udvari operában, a *Neues Wiener Tagblatt* hiteles forrásból jelenti, hogy híres zeneszerző hazánkfiának új dalműve két esztendőn innen el sem készül.

**** Valabregus levele.** *Valabregus*, a hírneves francia bohózatíró, akinek darabjai a magyar színpadokról is ismeretesek, abból az alkalomból, hogy a becsületrend lovagjává nevezték ki, a következő rétiás levelet intézte a párisi *Figaróhoz*:

Negyvenhét esztendőm lettem s még csak harmincnyolc darabot írtam. Ez még csak egy darabra sem megy évenként. Igazán zavarban vagyok és szégyellem magamat a restségem miatt. Az utókor, remélhetőleg, meg fog nekem bocsátani. A legközelebbi évadban minden valószínűség szerint egy fél bohózatot lesz a *Gymnase-színházban*, (t. i. társzerzőségben másval), egy fél bohózatot a *Palais-Royalban* s talán egy negyed darabot valahol másutt. A kormány megjutalmazta munkásságomat, amennyiben az akadémia tisztjévé nevezett ki. Örökre halas vagyok tiszt; más pálmák ne is díszítsék a síromat.

Aldin Valabregus.

**** A leggazdagabb librettista.** A földkerekség legkeresettebb és leggazdagabb librettistája, akit a bohókás operettírók a Krészosok sorába emeltek máris, *Smith* new-yorki író. Egy év alatt csaknem tőbbször keres, mint a mennyit a leghíresebb poéták egész életükön át kerestek. Ez időszert tizenkét operettjét adják, amelyek után 3/4—7% közt váltakoznak a lantimpei. *The Casino Girl* című operettje, (amely az ideai télen a Népszínházban is bemutatásra kerül) hetenként közel négyezer dollár jövedelmez neki. A múlt évben negyvenháromezer dollár tantsímet kapott s az eddigi kilátások szerint ebben az évben még tőbbször fog kapni.

**** Új színház Lembergben.** *Varsói* és *lembergi* pénzemberek Lembergben új színházat építenek. A színház egy év alatt elkészül s 760,000 koronába fog kerülni.

Egy török bohózat.

— Az első török színdarab előadása alkalmából. —

Budapest, augusztus 29.

Egy kis török bohózat kerül ma bemutatásra a Városligeti Színkörben. Nem afféle *karagöz* tréfa, mely népmulatságok alkalmával maig is divatos a törökök közt, hanem európai mintára szabott színdarab. A török drámairodalomnak különben is oszlopkegye a multja. Csak a hatvanas években láttak hozzá a műveléséhez, akkor is ifjú és gyakorlatlan kézzel. És a nélkül, hogy a drámai műfajok elméletével csak valamennyire is tisztában lettek volna, beszélgetésekre foglalt történetekkel állítottak elő, és hol szomorú, hol vidám eseményeket osztottak felvonások részekre, és a szerint neveztek el szomorú és vigjátékoknak. A hatvanas évek derekán még legfeljebb mint európai különlegességet bámultak meg a tiatorot. De az az irodalmi renaissance, mely a hetvenes évek kezdetén az ozmánok szellemi erejét fölírta, a drámai műfaj befogadására is rávezette őket.

Sinászi efenéi az érdem, hogy az első török drámát ő írta meg. És míg más költők forradalmi hangú műveikben szólaltatták meg a török dráma alig megismert muzzáját, addig *Sinászi* a török társadalmat vette elő és annak a ferdeségeit tette neveltségé. Senki se értett ugy hozzá mint ő, hogy a keleti gondolatvilágot a nyugoti eszmékkel összeegyeztesse. Azoknak az „ifjú törököknek“ a gárdájához tartozott, melynek harcosai első sorban mohamedánok voltak ugyan, de belátták azt is, hogy a nyugoti eszmékkel és irodalmi formákkal kell mindenek előtt megbarátkozniok.

Ez vezette rá őket a török drámai irodalom megismerésére. *Sinászi*, aki az ifjú irodalmároknak csakhamar vezére lett, egy kis vigjátékkal lepte meg a társait. Eredetileg „Egy költő házassága“ volt a kis bohózat címe, mert azokat a ferdeségeket, amelyeket a darabjában ostromozni akart, a sorok közt akarta a közönséggel megértetni. Alapgonolata az volt, hogy az olyan házasság, amelyben a férfi nem ismeri és a mindent eledő fátoly folytán nem is ismerheti a nőt, boldog se lehet. És csak másod sorban fordult a baksis rendszer ellen, amelyvel még a hibákat is jóvá lehet tenni.

Szókatlan volt akkortájt ily tárgyú és irányú vigjáték. Nemesak a benne rejlt tendencia folytán, hanem mert népéletet, nép-típusokat vitt a darabjába és a saját nyelvén szólaltatta meg az alakjait. Szinte hihetetlennek látszott akkor, hogy egy falusi bírót, éjjeli őrt, paraszt-éle emberek is meg lehessen a színpadon szólaltatni, és hogy olyan dolgokat mutasson az a színpad, mely a török népéletben mindennapos. Hiszen még nők is szerepelnek a darabjában. Eddigélis irtak ugyan női szerepeket, de csak nem mohamedán nők voltak; eddigélis is léptettek fel asszonyokat, de európai viseletben és nyugoti asszony gyanánt. Igaz, hogy az asszony szerepeket örmény nők játszották el.

És ime jön *Sinászi* efenéi, és a török társadalmi életet ugyszólván leleplezi. Százados tradíciók eilen két sikra, és neveltségessé teszi a házassági intézményüket, azt a vallási hagyományyá vált szokást, mely a női arcot mindaddig elrejti a férj elől, ameddig csak a feleségének nem valhatja. Az volt *Sinászi* szerencsése, hogy forrongó időben írta meg a vigjátékát.

De nem is maradhattak az efféle reformtörévések hatás nélkül. A fátoly ugyan még ma is borítja a női arcot, fellibenteni még mai nap is csak a férjnek szabad azt, de haj az idővel együtt a fátoly is megváltozott. Egyre vékonyabb, egyre áttetszőbb lett, hogy ugy ne járjanak a házassaladók, mint a mai bohózat hőse. A fiatalabb lányt, a szépségeset szerette meg és kicsibe mult, hogy az idősebbiket, a viláig oszfjút nem kellett elvennie. Csak a baksis segítette ki a bajból.

Ennek volt meg az a csodaereje, hogy az elől-járó meghajolt előtte és az idősebb, illetve nagyobb lányból csak *korra* nézve lett nagyobb lány, míg a fiatalabb, mint *termete* nézve nagyobb borulhatott völégénye karjai közé.

És mindezt jellemzetes népszokások, helyi szó-lásmódok keretében mutatja be a költő, találó vonásokkal festve azokat az alakokat, melyek egy keleti helységről sem hiányoznak.

Ime a mai esti kis bohózatnak jelentősége. A török drámairodalom nagyot fejlődött már azóta, bizonyos irányban még meg is ismerodott. Nagyobbára az iszlam világeseményeit szólaltatják meg, és ha az újabb termékek nem is felelnek meg a modern színpad kívánalmainak, mint könyvdramák eléggé figyelemreméltóan vannak megalkotva.

A drámai irodalom egészségesebb irányú fejlődésének még ma sem kedveznek a viszonyok. A

színeszet nem emelkedetott művészeté, és így nem élesztheti az irodalmat sem, mely a legújabb időkben is főleg francia fordításokkal táplálkozik.

Sinászi volt az egyedüli török író, aki a helyes utat meglátta. Korán, ifjúsága virágában szállt sírba, és vele együtt ugy látszik, a török bohózat muzzája is szárnyát szegte.

Kunos Ignác.

A Népszínház programja.

Budapest, augusztus 29.

A fővárosi színházak sorában ma a *Népszínház* igazgatósága adja közre az ideai évadjának a programját. Ez a program már magában véve gazdag és változatos, de emeli érdekességét az, hogy az idén tölti be a *Népszínház* megnyitjának negyedszázados fordulóját s a programban lényeges helyet foglal el a színház jubiláris esztendejének a megünneplése.

A *Népszínház* igazgatósága, mint a programból látjuk, ahhoz a kiváló és jelentőségtojos szerephez mértén kívánja a *Népszínház* jubileumát megünnepleni, amelyet ez a színház a főváros megmagyarosítása és kulturális fejlődése körül betöltött. Ez az, ami első sorban megelégedéssel tölt el bennünket a *Népszínház* ez ideai programjának az olvastára.

Egyebekben pedig a hazai és a külföldi udjondságok egész sorát találjuk a színház ez ideai évadjának a játéktervében s amit diosérőleg kell kiemelnünk, a népszínművek mellett egy komolyabb irodalmi és művészi törekvésnek a nyomát találjuk a játéktervben.

A *Népszínház* programja egyébként így szól: A *Népszínház* az idén jubiláris évét ünnepli; október 15-én tölti be ugyanis a színház fennállásának 25-ik esztendejét. A jubiláris év jellemző vonását az fogja megadni, hogy a terve velet eredeti és külföldi udjondságokat föl fogja váltani az elmúlt negyedszázad legjobb darabjainak a bemutatása mindazoknak a még élő művészek és művésznőknek fölleptével, akik ez idő alatt a *Népszínház* tagjai voltak.

Az udjondságok közül egyelőre a következőknek az előadása van terve véve és pedig az eredetiek közül: *Géczy* István népszínműve: *Ami az erdő meséi*; *Abonyi* Árpád népszínműve: *Kurucvölgy*; ifjú *Bokor* József operette: *Nagyfogyatkozás*; *Scheimzer* Aurél operette: *Fifine*. Kilátásban vannak továbbá: *Kont* Józsefnek egy munkában levő operette, *Barna* Lásznak egy operette; új bohózatot ír *Gerő* Karoly. Az eredeti darabok sorozatának gazdagításául, érdekes specialitásoként, szándéka az igazgatóságnak színerozni *Kisfaludy* Károly *A kérek* című vigjátékát az akkori énekekkel, a főszerepben *Blaha* Lujza asszonygyal.

A külföldi darabok közül színi kerül először is: *Jones* István nagy kínai operette: *Szan-Toj*, továbbá *Casino Girl* (H. B. Smith és L. Engländer); *La fiancée des Verts-Poteaux* (Ordonneau és Audran); *The Circus Girl* angol operett (Ivan Caryll és Lionel Monckton); *Audran*: *Nagyomogul-já*, melynek szövegét *Chivot* és *Duru* írták; továbbá *Dorothy* angol operett (Stephenson és Cellier); *Adam et Eve* francia operett *Bism* és *Toché*-től, melynek zenéjét *Gaston Serpette* szerzte, ugyszintén *Suppé*: *Modél* című operette; továbbá *Beisser* Ferdinand *Egy pierrót történet* című némajátéka (zenéje *Costa P. Mariotti*); *Pani Ferrer*: *Az anyós* című bohóza, a *Rivarez* és *Loupey* című francia bohózat és a *Kintornás leány* című francia színmű *Dornay*-tól.

Mindezekon kívül felújításra ki vannak szelvelve: *Szigeti* József: *A vén bakancsos és fia és húszár*; *Szigeti* Ede: *Két pisztoly és a bérke*; *Bakosi* Jenő: *Magdolna*; *Bokor* József: *Mária batyja*; *Véri* György: *A szultán*; *Almás* Tihamér: *Miamari*, új átdolgozásban és *Kont* József: *Királyfogas* című operetteje.

Az idegenek közül: *A parisi élet*, *Jolie parfumeuse* és a *Kékszakállu herceg* operettek *Offenbach*-tól; *Plaque*: *Rip van Winkle*-je, *Audran* *Üdvöskö*-je és *Millocker*: *Koldusok* című operetteje.

Október 15-ikén lesz huszonöt éve, hogy a színház kapui először megnyitlák a közönség előtt. A jubiláris évforduló megünneplésének hivatalos programja még nincs megállapítva s csak most fogja a színház igazgatósága a népszínházi bizottsággal együttesen megállapítani. Előreláthatólag azonban október 15-ikén a megnyitó első előadásnak egy részét fogják ismételni.

A jubileum másik része a lefolyt huszonöt év legjobb darabjainak a bemutatásából fog állani, amit egyebiránt az igazgatóság már a mult évben megkezdett. Ez a bemutatás lehetőleg ciklusokban fog történni, ugy hogy az igazgatóság a 25 év népszínházi irodalmának legkiválóbb termékeiből operett és népszínmű csoportokat állít össze s az így csoportosított darabok közvetlenül egymásután kerülnek egy-egy ciklusban.

Az igazgatóság — mint értetülünk — fel fogja szólitani azokat a művészeket és művésznöket, akik a lefolyt 25 évben tagjai voltak a *Népszínház*nak s most vagy más színháznál, vagy nyugdíjban vannak, hogy egy-egy kiváló szerepükben lépjenek fel a *Népszínház*ban s ezzel érdekesebbé tegyék a jubiláris esztendő irodalmi és művészi visszapiantását.

FŐVÁROS.

(*) **Az eskütéri hid feljárói.** Az új eskütéri hid vaszerkezete javában épül és sűrűn röjök össze a hidat tartó tizenöt méter hosszú lánccserepek. Egy ilyen lánccserep párhuzamba állítva a lánccserepek egyik lánccserepével, látható a párisi világkiállításon is a magyar osztály vas- és járműipari csoportjában. Mialatt a lánccserep felrakásánál, javában építik a feljárókat is. A budai oldalán ez a munka nem okoz nehézséget, a pesti részen azonban valóságos bástyaszerű támasztó falakat és hatalmas töltéseket kell építeni. A régi városrész helyére egész dombot csináltak, a belvárosi főplébánia-templom pedig mélyébe került. A különféle földalatti vezetékek elhelyezése után azonban még az idén rendezett lesz az új főjáró s az Eskü-ut, Váci-utca és Duna-utca feljárt részé.

(*) **A Gellérthegy robbantása.** A Gellérthegy robbantását nagy apparátussal folytatják. Most már nem csak az épülő hid környékén, meg a Rudasfürdő mögötti sziklatömböket fejtik le, hanem az egész hegyoldalon, a Ferenc József-hídig megkezdtek az aknák furását. Hogy a lezuhanó hatalmas sziklák kárt ne tehessenek a villamos vasut felő vezetőnek vastaróiban, a vállalkozó minden vasoszlopot hatalmas gerendavázzal vértett körül. Az éjjelenként lejegyzett kőanyag súlya meghaladja a 8000 métercsmását. A robbanások november közepéig tartanak.

(*) **Jutalmazás.** A főváros közgyűlése 1600 korona jutalmat szavazott meg Hanay Sándor kerületi előjárónak és 400 koront Pozdny Lajos központi adószámviteli hivatalbeli főnöknek, a közügy érdekében teljesített soronkívüli munkálatokért. A belügyminiszter kijelenti a leiratában, hogy ehhez a határozathoz hozzájárul.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Egy pénzhamisító-tríás.** A pénzhamisítók eldorodójában, Újpesten, akart érvényesülni az a tríás, amely ma a törvényszék előtt állt hamis pénzgyártás és lopás miatt. A társaság tagjai: *Miklósi Gyula, Nemes Miklós kereskedősegedek és Kohn Samu* palinkamérő, azért egyesültek, hogy a környéki ezüstforintosoknak konkurrenciát csináljanak, mindössze azonban csak tizenegy darab forintosot gyártottak. A hamisítványok elég csinosak voltak, ám a rendőrség szeme mégis megakadt rajtuk és a pénzgyártókat letartóztatták. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a társaság mellékkeresetképpen egy fűszerkereskedésben is lett éjszaka egy látogatást éskörülbelül négyezer korona értékű árut emelt el. A tárgyaláson *Gruber* alügyész képviselte a vádhatóságát. A vádlottak részben tagadtak, részben pedig egymásra tolták a vádat. Tömérdek tanu volt beidézve, a tárgyalást azonban el kellett halasztani. A koronatanu ugyanis hadgyakorlaton van és *Kohn Simon* védőjének, dr. *Gyöngyösi József*nek a helyettese, dr. *Keller Samu* az írásbeli tanuallomást nem fogadta el.

§§ **A legjobb ítélet.** A legjobb ítélet kétségkívül az, amely béküléssel, sőt lakodalmi vígsággal végződik. Ma ilyet is produkált egy *Hunigberg Dezső* nevű fiatal ember a törvényszék előtt. A fiatal könyvkötő ugyanis beleszeretett *Máté Annába*, aki viszonyozta az ifjú érzelmeit, de anyja útjába állott a fiatalok boldogságának. Az önértében sértett leány erre kiment atyja sírjához és marólugot ivott. Betegségéből azonban nyolc nap múlva kigyógyult. A fiatal ember szülői házába vitte a leányt, hogy ott várja meg az esküvő idejét. A szerelmesek életét azonban megzavarta a leány anyja, aki goromba levelet írt a „csabító” ifjunak, amelyben a legszelidebb kifejezés a „rabló, zsvány” volt. A fiatal ember a sértések miatt a bíróságnál keresett elégtételt, ahol ma találtak a haragos feleket. A bíró a lelkükre ígyekezett beszélni, különösen az ifjunak. *Hunigberg* hajlandónak mutatkozott a békére.

— Nem kívánok egyebet, csak adják nekem a leányt, akit én tisztességes módon akarok feleségül venni.

— Nem bánom, jöjjön el a leánnyal hozzám s kérje meg tőlem a kezét.

— A leány inkább meghal, semhogy visszamenjen a szülői házába. Én pedig nem megyek, mert attól tartok, hogy inszultál. Inkább itt, a tekintetes bíró ur előtt, öntől asszonyom, megkérem a leányt a kezét.

— Jól van, a leány ugyanis ott van már, én vissza nem kapom, beleegyezem a házasságba.

A fiatal ember visszavonta panaszát, mire a bíró megszüntette az eljárást.

§§ **A mártír.** *Bandérium* várta tavaly a szentmártoni vasuti állomáson *Pisztor Andrást*, a *Narodne Novine* című pánszláv újság szerkesztőjét, akit a budapesti esküdtszék nemzetiség és osztály elleni izgatás miatt nyolc hónapi fogházra ítelt. Az ovációt *Dula Máté*, túrcsentesfőnöki ügyvéd, a híres tót agitátor rendezte s az üdvözlő beszédet is ő mondta az elítélt mártírhoz. A beszerelésényai törvényszék

ezért az ovációt *Dula Máté* és a velo ünneplőket izgatás miatt büntőnek mondta ki s *Dula Máté* három hónapi fogházra, *Dula Vierát* ötven forint, *Seehla Ilonát* ötven forint, *Czabek Etelt* száz forint pénzbüntetéssel sújtotta s még huszonegy vádlottat egy hónap és tizenegy nap közt váltakozó fogházra ítelt. A királyi ítélőtábla *Dula Máté* büntetését hat heti fogházra szállította le, *Czabek Etelt* száz forint pénzbüntetésre ítélte, *Dula Vierát* ellenben fölmentette. A többire helyben hagyta a törvényszék ítéletét. A királyi kuria első tanácsa, amely *Czorda Bódog* elnöklésével ma foglalkozott ezzel az ügygyel, nagyot változtatott a dolgon, amennyiben a *Dula Máté* büntetését hat hónapra emelte föl s három ügyvéd barátját: *Bullát, Mudronyt* és *Hulassát* három-három havi fogházra, *Hurbán Szvetozárt* pedig öt havi fogházra ítélte.

Bresci elítélése.

Budapest, augusztus 29.

A milánói esküdtek ítélték Bresci fölött: polgárok a polgár király gyilkosa fölött, aki éppen annak esküdt ellensége, ami bírának legszentebb és legfőbbjesebb: a polgári társadalom békéje. Ennek a pörnek a kimenetele előre is följelentül bizonyos volt. El volt végezve, hogy az anarkhista merénylő bűnös és hogy szigoruan fog bünhődni, de a legszigorubb bünhődéssel sem engesztelheti ki egy nemzet haragját és a legnagyobb büntetés okozta kínokkal sem tudja megszüntetni azt az aggodalmat, amelyvel Európa minden uralkodójára tekintenek népei.

Bresci súlyos büntetésével sincs megoldva az anarkhisták ellen való védekezés kérdése. Amint az anarkia egy áldozattal nem éri el esztelen céljait, úgy a polgári társadalom sem védi meg magát azoktól a megsemmisítő törekvésektől, melynek Bresci csak egy eszköze. A milánói ítélet nem az anarkhia ellen való védekezés még, csak egy eszeveszett fenévad megfélemezése.

A tárgyalás lefolyásáról tudósítunk a következőket táviratozza:

A tárgyalás előtt.

Milánó, augusztus 29.

Az anarkhista pörének menetét egész Európa figyelemmel kíséri s Milánóban már tegnap óta az egész európai sajtó munkái összeceroglettek. Ma reggel öt óra óta a piazza pecciera, ahol a törvényszéki palota van, valóságos tábortáborhoz hasonlít. A rendőrség tudatában van nehéz feladatának s minden lehetőséget érvényesít meg, hogy a rendet semmi se zavarhassa. A főfelügyeletet a rendőrigazgató maga végzi tizenkilenc rendőrfelügyelővel, száznál is több rendőrral, kilencven karabélyossal, két svadron lovassággal és százötven gyalogos katonával. A újságírók részére külön számozott padokat állítottak föl s minden padon rajta van az illető lap neve. *Merlino* ügyvéd, aki csak ma reggel hetedfél órákor érkezett meg, azonnal Brescihez sietett s beszélgetett vele. Azonnal kijelentette, hogy a pör elhalasztását fogja indítványozni azzal a megokolással, hogy nem volt ideje a pör anyagát tanulmányozni.

Milánó, augusztus 29.

A végtárgyalást megelőzőleg nagy zavart okozott a védő kérdése. Bresci ugyanis vonakodott védőt vallani, önkéntesen pedig senki sem jelentkezett védelemre. A milánói ügyvédi kar együttesen kijelentette, hogy nem vállalja el Bresci védelmét, még ha hivatalból rendelnek is melléje ügyvédet. Végül azonban *Martelli*, az ügyvédi kamara elnöke elfogadta az ügyészség megbízását s hivatalból védője lett Bresciének. A gyilkosnak nem tetszett a védelem s előbb *Turati* szocialista képviselőt, majd a mikor az politikai félreértésekre való hivatkozással elutasította a kérelmet, tegnap *Merlino* római ügyvédet kérte föl a védelemre. *Merlino* néhány anarkhista könyvet írt s ezért volt hozzá bizalma a gyilkosnak. *Martelli*, a hivatalos védő tegnap megjelent a gyilkos cellájában s kijelentette neki, hogy lemond a védőségről.

— Ne tegye ezt, szólott hozzá *Bresci*, én leszek az első védőm, teljesen megbízom önben. Csak azért kértem föl *Merlino*t is, hogy megoszthassa halálán szerepét egy kollégájával. Különbösen *Merlino*t már régóta ismerem.

A mai tárgyaláson tehát két védő szerepel, de mindjárt a tárgyalás elején a római ügyvéd vette át a vezető szerepet.

Milánó, augusztus 29.

A tárgyalást nyolc órákor kezdtek meg az esküdtszék kisorsolásával. Amíg az esküdtszék megem alakul, senkit nem eresztenek be a tárgyaló

terembe. Így aztán a milánói, olasz és külföldi lapok kiküldöttei a törvényszéki palota udvarán töltik idejüket. Sokan fényképfelvételeket készítenek egyes csoportokról. A táviróhivatal is a törvényszéki palota udvarán ültöt tanyát s számos távirótiszt gondoskodik róla, hogy a telegramokat gyorsan expedálja. Most tíz óra van, de az esküdtszék még most sem alakult meg.

A tárgyalás.

Milánó, augusztus 29.

Az esküdtek kisorsolása után, amely fél tizig tartott, az elnök felfüggesztette a tárgyalást és husz perc múlva nyitotta meg ismét az ülést.

Bresci, aki mellet a karabineri felőzt szuronnyal állott őrt, két méter magas ketrecben volt. Fekete ruha volt rajta, piros nyakkendője kellemetlenül ríkitott. *Aronvasai* nem árultak el izgatottságot; orra hegyes, kis bajusza ki volt pödörve; szeme szúrós és mélyen fekvő.

Nyomban a tárgyalás megnyitása után felállt *Merlino* s a pör elhalasztását indítványozta, minthogy a vádlott csak két nappal ezelőtt kérte öt fel védőjél s mivel új tanukat akar megidézteni Amerikából.

Az ügyész röviden kijelenti, hogy ellenzi az indítványt.

Erre a törvényszék visszavonul a szomszéd szobába, határozathozatalra.

Bresci e szünet alatt nyugodtan olvasgatja a vádiratot s egyéb jegyzeteket, majd egyedvűen beszélget védőjével.

Félóra múlva belép a törvényszék s az elnök kihirdeti, hogy a védők indítványának nem adnak helyet.

Most a kancellár felolvassa a vádiratot, amely körülmenyesen leírja a gyilkosságot s csupa ismeretes dolgot tárgyal. Kiemeli, hogy Bresci a tett elkövetése előtt céllövésben gyakorolta magát s a golyókat bevágásokkal preparálta, hogy annál veszedelmesebb sebeket ejtsenek.

Bresci oda sem figyel. Folyvást túrligeti homlokáról az izzadságot. A vádlóval felolvasása után a tanukat hívta fel az elnök. Mind megjelentek. Tizenegyet az államügyész, ötöt a védelem idézett be.

A tanuk megeskütése után következett a kihallgatás.

Bresci kihallgatása.

Elnök: Hallotta és megértette, hogy mivel vádolják?

Bresci egyedvűen feleli, hogy hallotta, s azt mondja, hogy a szicíliai és a milánói események érlelték meg benne az elhatározást. Még akarta bosszulni a szegény népet. *Cimkoletára* nem volt, senki sem beszélt rá; maga követte el a tettet. *Háromszor lőtt a királyra*, nem pedig négyszer, mint a vádirat mondja. Három méternyire állott a királytól.

Elnök: Igaz-e, hogy a céllövésben gyakorolta magát?

Bresci azt feleli, hogy 35–40 próbálással tett egy céltáblán.

Majd az elnök kérdésére elmondja a gyilkos, hogy előval és késéssel megvagdatta a revolvergolyókat, a végtől, hogy ha nem találnák éppen a szívet, még akkor is éles és veszedelmes sebet ejtsenek.

Mialatt Bresci beszél, az elnök megmutatta azt a revolvert az esküdteknek, amelyvel Bresci a királyt lelőtte és a golyókat, amelyeket a király holttestéből az orvosok kiszedtek.

Majd felolvastatta az elnök az orvosszakértői véleményét, amelyet a gyilkosság elkövetése után tizenhárom órával állítottak ki az udvari orvosok. A szakértők véleménye szerint az a golyó volt a halálotkozó, amely a szívre hatolt, de a másik kettő is halálos volt.

Háromnegyed 1 órákor az elnök a tárgyalást felfüggesztette.

A kihallgatás.

Egy óra 45 perckor újra megnyitott a tárgyalás a tanuk kihallgatásával.

Salvatori csendőrmester azt mondja, hogy a vádlott letartóztatáskor sok bántalmazást szenvedett és véresen, összetépett ruhában került a börtönbe.

Avogadro tábornok, aki a király kocsi-jában ült, azt mondja, hogy mikor azt kérdezte a királytól, vajjon megsebesült-e, a király azt felelte: — Igazán, azt hiszem.

Erre aztán kilehelte lelkét. (Mooggás a közönség körében.)

Galimberti és *Olivieri* tanuk csak ismert részleteket mondanak el.

Lupi, a királyi szolgazemélyzet tagja azt mondja, hogy a merénylet után Bresciro vetette magát és torkon ragadta.

Ramella tanu, aki Bresciában lakik és Bresciinek barátja, azt mondja, hogy a vádlottat három nappal a merénylet előtt látta, de szokatlan dolgot nem vett rajta észre.

Cambiaghiek, akiknél Bresci lakott és Carenzi tojásarusnő azt vallják, hogy a vádlott monzai tartózkodása alatt a merénylet előtt való napokban nagy nyugalmat mutatott.

Brugnoii Tereza, Bresci bolognai barátnője, azt mondja, hogy Bresci július 21-én táviratot kapott, melynek tartalmát ő nem ismeri. Bresci e távirat vétele után Milánóba utazott.

A nédelem tanui Bresci jó magaviseletét bizonyítgatják; családjának Pratoiban kis birtoka volt. Bátyja hadnagy.

A vádbeszéd.

A tanúkihallgatások befejezése után az államügyész szólal fel. Beszédét Umberto király uralkodói erényeinek magasztalásával kezdi, aztán részletesen leírja a merényletet és konstatálja, hogy a vádlott előre megfontolt szándékkal eselekedett és tettét beismerte. A közvádó fejtegetései szerint Brescinak büntérsainak kellett lenni. Beszéde további folyamán az államügyész elítéli az anarkhikus elméleteket, melyek utalatos büntetnek elkövetésére vezetnek és azt mondja, hogy a vádlott mellett nem a nyomor vagy a bosszúérzet, sem a felindulás enyhítő körülményei nem szólnak; Bresci nyugalommal és cinizmussal kitarítván törekedett egyetlen, átkos célja felé. A közvádó végül kéri az esküdteket, hogy Bresci enyhítő körülmények kizárásával vétkesnek nyilvánítsák.

A védőbeszéd.

Az államügyész után **Merlino** ügyvéd beszélt, aki cáfolja azt a nézetet, mintha a Bresci által elkövetett merénylet az anarkhista eszmék terhére volna beszámítható. A történelem azt tanítja, hogy királygyilkosságokat minden párt képviselői követtek el. A védő hosszasan fejtegeti az anarkhista büntetnek okait, miközben az elnök félbeszakítja; végül figyelmezteti az esküdteket, hogy az ő dolguk nem a bosszúállás, hanem az igazságszolgáltatás. Enyhítő körülmények megállapítását kéri.

A másik védő, **Martelli**, kéri az esküdteket, hogy ítéletükben méltányosak legyenek a vádlott iránt, aki nem ura érzelmeinek. Elítéli Bresci büntetést, de érthetőnek tartja exaltációját és tekintettel büntetlen előéletére, még egyszer az esküdtek kegyességére ajánlja.

Martelli beszédét többször félbeszakította a közönség tetszésnyilvánítása és tapsa.

Martelli hetven éves, galambosz férfit, mindjárt bevezető szavaival maga felé fordította a közönség rekonszenzét. Mérséklettel beszélt s meglátszott rajta a meghatottság és az iszonyodás védenecének tette miatt.

A megrögzött gyilkos.

A védőbeszéd meghallgatása után az elnök átadta a szót Brescinak, mikor azonban a gyilkos szinte kiabálva dicsőítette gaztettét, az elnök elhallgattatta.

— Nem tördöm a rám kimondandó ítélettel — így végezte szavait Bresci — közeleg a forradalom és bosszút fog értem állani.

A kérdés.

As elnök most összefoglalta a tényeket, felszólította az esküdteket, hogy lelkiismeretük szerint döntsenek s fölolvassa az egyetlen kérdést.

Vétkes-e Gaetano Bresci abban, hogy 1900. július 29-ikén Monzában orgyilkos módon megölte Umberto ő felségét, Olaszország királyát, igen vagy nem?

Még a szükséges felvilágosításokat adta meg az elnök az esküdteknek, akik erre a szomszéd terembe vonultak. Aztán kivezették Bresciit és az elnök felfüggesztette az ítélet.

Az ítélet.

Milánó, augusztus 29.

Feladatott este 7 óra 20 perckor.

Eppen most hirdette ki a törvényszék elnöke az ítéletet, amely szó szerint így hangzik:

Ó felsége III. Viktor Emdnuel

isten kegyelméből és a nemzet akaratából Olaszország királya

elítéli

Bresci Gaetanot királygyilkosság büntettségéért életfogytig tartó gályarabságra, szigorítva magánzárkával s összes polgári jogainak elkobzásával. A per költségeit az elítélt fizeti.

Bresci egykedvűen, hidegen, állva hallgatta meg az ítéletet. Egyetlenegy szót sem szólt s még a szemehéja sem rezdült meg.

Az ítélet kihirdetése után az elnök elbocsátotta az esküdteket s berekesztette a tárgyalást.

Bresci büntetése.

Milánó, augusztus 29.

Bresciit még tegnap előkészítette ügyvédje arra, hogy ergastulum vár reá. Ez a legsúlyosabb büntetés, melyet az olasz büntetőtörvénykönyv a halálos ítélet eltörlése óta ismer. mert az ergastulum életfogytiglan való fegyházat jelent, a nélkül, hogy ezt az ítéletben kimondanák. Ergastulum gyanánt a toszkániai parton levő San Stefano és Porto-Longone fegyházat használják.

Az első hét esztendőben a fogoly magánzárkában szenved. Dolgoznia ugyan szabad, de csak olyan munkát végezhet, melyhez nem kell vasoszköz és erőfeszítés; nehéz munkát azért nem kap, mert a kosztja nagyon vékony. A hét esztendő magánzárka után a foglyot a közös munkaterembe eresztik, de állandóan hallgatásra van kárhóztatva. Az első hét esztendőben senkivel sem beszélhet, kivéve a fegyház igazgatóját, betegség esetén az orvost és papot. A magánzárka hossza négy, szélessége 2'25 és magassága 3'20 méter. Egyetlen vasráccsal ellátott magas ablaka van. A fogoly nem kap sem könyvet, sem íróeszközt, összes butora egy vasgőz, szék és asztal. Fésűn és kefének kívül egyéb eszközök nem adnak kezébe. A büntetés második szakaszában, amely a halállal végződik, a fogoly nappal a munkateremben van, éjjel pedig egy kis 2'30 méter hosszú, 1'35 méter széles és 1'08 méter magas hálószobában hál, amelynek nincs se ajtaja, se ablaka és csak vasrács választja el a folyosótól, amelyen az örök tartózkodnak. A rokonoknak az első időszakban egy esztendőben egyszer, a második időszakban kétszer szabad meglátogatniuk a foglyot.

Még várnak...

Kádár István szolga egy kicsit hetvenkedett az utcán. Ezért került a rendőrség elé.

— Hogy hívják? — kérdezték tőle.

— Kádár István.

— Micsoda maga?

— Szolga.

— Van-e munkakönyve?

Kádár István odanyújtja a munkakönyvét. A rendőrtiszt figyelmesen nézegeti.

— Ebben az áll, hogy Molnár István.

— Én vagyok, kérem.

— Hiez az előbb Kádár Istvánnak mondta magát. Hát két neve van?

— Csak egy. De ez a másik a gyerekünkért van.

— Hogy érti ezt?

— Ugy kérem, hogy egy kis fiunk született, de nem vagyunk összeesküdvő. A feleségem a Molnár s hogy a gyereket ne csufolják, hát én is fölvettem a feleségem nevét.

— Nem tudja maga, hogy hamis nevet nem szabad használni?

— Tudom, de azt gondoltam, hogy a gyerekért még sem olyan nagy bűn.

— Inkább esküdjének meg.

— Ugyis kérem. Csak megvárjuk az őst. Akkorra a másikat is megadja az isten.

Nyilttér.

Leghatásosabb vasas arzenes viz

 vereskegyes, jól betegségek, ideg- és orvbetegségek sít. ellen.
 Kapható az összes orvnyelv-ütelekben, gyógyszerár- és drogeriákban.
MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.

(Az e rovat alatt közöltetteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Teplitz-Schönau, augusztus 29. Thurnban, Teplitz közelében vasárnap ötvenöt katolikus tért át az evangélikus hitre.

Pétervár, augusztus 29. Miklós cár, a cárné és családjuk, továbbá Miklós trónörökös nagyherceg, a bieloviesi vadászakadályba utaztak.

A bolgár-román konfliktus.

Bukarest, augusztus 29. Az Agence Roumaine jelentése: A bolgár part több pontján, nevezetesen Rutsztkuban szigorúan tiltva van a bomenet a bolgár követtség által szabályszerűen látmozott román utlevelék birtokosainak. A rusztsuki román hajózási társaság hivatalnokainak eltitolták, hogy elhagyják a pontonokat és iródiákba menjenek, úgy hogy ott kellett hagyniok pénztáraitak és okmányaitak. Vide-

linben is megakadályozták a román postahajó legényeinek partszállítását. A külügyminiszter taviratilag utasította a román ügyvivőt, hogy a bolgár kormány-nak átnyújtandó jegyzékkel tiltakozzék a vezetoriusz rendszabály ellen, mely nemcsak a törvények és Románia értekeinek megsértése, hanem a Dunán való szabad hajózásra vonatkozó nemzetközi szerződésekbe is ütközik.

A Sedan-ünnepe.

Berlin, augusztus 29. A városi tanács elhatározta, hogy az idén nem tartja meg a Sedan-ünnepeket s nem világítatja ki a városbázát. A népiskolákban azonban a tanítók méltatni fogják a nap fontosságát.

Királygyilkosságot dicsőítő pap.

Róma, augusztus 29. Volpolti-t, a Róma melletti St. Sebastian plébánosát, a királygyilkosság dicsőítése miatt nyolchavi fogságra ítélték. Volpolti felelőbezi fog.

Elpusztult város.

Göteborg, augusztus 29. Ma délután itt óriási tűzvész pusztított, amely a város két negyedét elhamvasztotta. Emberéletben nem esett kár. A kárt egy millióra becsülik.

Vasuti katasztrófa.

Konstanz, augusztus 29. Délután 5 órakor a Singenből jövő gyorsvonat Hegnénél, a Konstanz előtti állomásnál kisklott. Mint eddig megállapították, három életét vesztette és 14 megsebesült.

A pestis.

Glasgow, augusztus 29. A pestis miatt izolált családokból két leány és egy fiu pestisben megbetegedett. A betegség tünetei enyhék. Ha újabb megbetegedések fordulnának elő, Glasgowsban a kereskedelmi hajókra elrendelik a vesztegárt.

Közgazdasági táviratok.

London, augusztus 29. Az irányzat általában szilárd. Tengeri 6 p.-vel, magyar liszt 3 p.-vel drágább. Városi liszt 21 sh. 6 p. — 26 sh. Repecolaj 29 sh. Tengeri névértékén kel. Behozatal: árpa 5000, zab 52.000 qu. Az idő eleinte esős, aztán derült.

Bécs, augusztus 29. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Külföldről nem volt semmi észlelés a forgalomra nézve, így hát gyöngye részvétel mellett alig volt üzlet az itteni határidőpiacon. Buza és rozs mégis szilárd maradt, régi tengeri 5—6, idei 4 fillérrel javult, mert a budapesti tőzsde szilárd volt s vásárlásokat idézett elő. Zab lanyhább lett s 2—3 fillért veszített. Eladtak: buza őszre 7.95, 7.96, 7.95, tavaszra 8.40, 8.39, rozs őszre 7.47, 7.45, tavaszra 7.82, zab őszre 5.63, tengeri szeptember—októberre 6.50, 6.54, május—júniusra 5.24, 5.25 koronán. Egyéb-ként jegyeztettek: zab tavaszra 5.92, 5.94, repecaugusztus—szeptemberre 14.60, 14.70 koronán. Felmondták 500 métermázaa tengerit.

A készárúk piacán buzában és rozsban a vásárlási kedv hiányában majdnem teljes üzletelenség volt, bányádt, kedvtelen irányzat mellett, anélkül, hogy az árak észrevehetőleg hanyatlottak volna. Árpa irányzata is hanyatló volt. A tőzsde valamivel szilárdabban zárult. Maradtak: buza őszre 7.96, tavaszra 8.40, rozs őszre 7.48, tengeri május—júniusra 5.27 korona.

New York, augusztus 29. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben —. (09.%) Szept.-re 8.60 (8.60). Novemberre 8.40. (8.41). New-Orleansban helyben 9.9% (9.9%). — Petroleum Stand white New Yorkban 8.05. (8.05). Stand white Philadelphianban 8.—. (8.—). Refined in Cases 9.35. (9.35). Credit Balances at Oil City 1.25. (1.25). — Zsír: Western steam 7.10. (7.10). Rohe és Brothers 7.35. (7.35). — Tengeri irányzata igen szilárd. Aug.-ra 45.1/4. (—). Szeptemberre 45.1/2 (47.1/2). Okt.-ra 41.1/2. (—). — Buza irányzata szilárd. Piros őszre helyben 80.1/2. (80.1/2). Aug.-ra —. (—). Szeptemberre 79.1/2. (79.1/2). Okt.-re 7.1/2. (79.1/2). Decemberre 82.1/2. (81.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 4.—. (4.—). — Kávé: fair Rio 7. sz. 8.1/2. (8.1/2). Szept.-re 7.45. (7.45). Novemberre —. (7.65). — Liszt: Spring Wheat clears 2.65. (2.85). — Cukor: 4.1. (4.1/4). — On: 30.87 (30.20). — Réz: 16.66. (16.66). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 29. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata igen szilárd. — Aug.-ra 75.1/2. (74.1/2). Szept.-re 76.—. (74.1/2). — Tengeri irányzata szilárd. Szept.-re 41.—. (39.1/2). — Zsír: Szept.-re 6.65. (6.67). Okt.-re 6.70. (6.72). — Szalonna short clear 7.55. (7.55). — Sertéshús: Augusztusra —. (—). Szept.-re 10.90. (10.95). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Egyedül.

Foszlik, szakad a lra húrja, —
Már nem oly szép az ég aszdrja,
Pacsirtaszó már el nem ringat,
Elvesztjük ifju álmainkat.

A régi ábránd elsőjétől,
Egy-két sóhaj marad emléktől,
Mint a madár a szikla ormán,
Gubbasztok szóltan és mogorván.

Foszlik, szakad a lra húrja,
Fáradt, beteg már trubadúrja,
Szerelemi gyászról nem szól ének,
Csönd van, — mikéntha temetőnek.

Herzog János.

+ Dumas és a tisztelet. Dumas, az idősebbik, mindig sokat adott az egyszerű emberek bírálatára. Azt mondta, hogy ezek naivak, beosületek és már csak azért is igazságosak, mert semmiféle mellékletek nem befolyásolják. Egyszer nagy hatással volt rá egy színházi tüzoltónak a kritikája. Fia, a másik híres Dumas mondta el az esetet a következőkben:

Amikor még gimnazista voltam, egyszer az apám felszólított, hogy menjek el vele az Ambigu-színházba, darabjának a főpróbájára. Kapva-kapam az alkalmon s a papa mellett ülve, pompásan mulattam. Az első három felvonással nagyon meg volt elégedve, hanem a negyedik felvonás alatt nyugtalanokdni kezdett. Mikor a felvonásnak vége volt, rohant a színpadra. Ott magához hívatta a tüzoltót. Mikor ez megjelent, a papa így szólt hozzá:

— A három első felvonás alatt a jobboldali kulissza mögött volt és figyelemmel kísérte az előadást?

— Igen, uram.
— Miért húzódtott vissza a negyedik felvonás alatt a hátsó kulissza mögé?
— De, kérem...
— Semmi de! Feleljen a kérdésemre!
— Nos, hát azért, mert a dolog unalmasnak kezdett válni.

Apám rögtön elkérte a kéziratát, eltépte a negyedik felvonást és kijelentette:

— Ha a mesét a tüzoltó unalmasnak találta, akkor a negyedik felvonás semmit sem ér. Majd újat írok.

+ Muzsika legenda. Fantasztikus dolgokat gondol a muzsika nép a kínai eseményekről. A kínai háború, beszéli egymásnak a muzsik, tizenkét esztendőig fog eltartani, akkor azonban Kínából a háború egész tűzáradattal fog rázúdulni a népekre és

nagy pusztulás lesz azok között a nemzetek között, amelyek sok bűnnel vannak megterhelve. A háború pedig, amely Kína és Oroszország között dühöng, olyan megsemmisítő lesz a muzsika népe, hogy csak kevés férfi marad meg belőlük és az asszonyok a megmaradt férfiakat olyan dühvel üldözik majd, hogy azok az erdők sűrűjébe fognak menekülni. A kínaiakat a muzsika mind óriásoknak hiszi, akik súlyos aranygyűrűket viselnek, mert Kínában annyi az arany, mint Oroszországban a kaviós és némely hegy osupa aranyból való.

+ Az utolsó pillanatban. Waldersee, a kínai szövetséges hadak főparancsnoka Hannoverből volt éppen elindulóban. Rendkívül sokan kísérték ki a vasuti állomáshoz a város díszpolgárát. A gróf éppen a polgarmeresterrel szorított meg kezét, a be akarta már tenni a kupé ajtaját, amikor egy egyenruhás alak, akit a rendőrök éppen az egyenruhája miatt nem tartottak vissza, egyenesen oda ment hozzá és így szólt:

— Excellenciás uram, tiszteltetem a Mayer I.-et. Az is ott van Kínában, ahová most el tetszik menni.

— De hát ki az a Mayer I.? — kérdezte mosolyogva a hadtestparancsnok.

— Hát kérem, az az én fiam, aki szintén elment az infanteristákkal Kínába! Szépen kérem tessek neki megmondani, hogy tiszteltetem!

— Jó, majd ha látom, megmondom neki! — biztatta a gróf a derék polgárt.

Abban a pillanatban a vonat elindult.

+ Cecil Rhodes temetője. Cecil Rhodesról érdekes dolgot írnak az angol lapok. Cecil Rhodes másfél évvel ezelőtt Kimberleyben temetőt építtetett. Gyönyörű fasorok és díszövények ékesítették. A temetőt olyan pompás rácoszal kerítette be, amely fejedelmi kastélynak is díszére válnék. Miután a temető elkészült, Cecil Rhodes hosszabb időre elutazott s azt hitte, hogy mire visszatér, a temető már népes lesz. De nem így történt. Mikor ugyanis visszavért Kimberleybe, bámulva látta, hogy a temetőjében egyetlen egy sírhant sincs. Dühösen fordult üzletvezetőjéhez fölvilágosításért. Ez ötlát-hatott, végre megmondta, hogy olyasmint hallott rebesgetni, mintha az asszonyoknak nagyon is messze és magányos volna a temető és ezért férjeiket és gyermekeiket nem akarják oda temettetni s ők maguk is kevésbé elhagyatott sírt kívánnak.

— No, majd tesztek róla! — mondta Cecil Rhodes. — Annak, aki hozzártózkodott először temetőt ide, száz font sterlinget kínálunk, ez talán segíteni fog a dolgon.

De eleinte ez sem használt. Végre egy szegény özvegyasszony jelentkezett, hogy férjét Rhodes te-

metőjében temessék el. A halottat pompával vitték utolsó útjára és Rhodes remek márványsírkövet állíttatott a sírra. Hosszu ideig ez volt az egyetlen sír az egész temetőben. Az arra járók csodálattal néztek be a temető pompás rácoszatán keresztül és gyönyörködtek a virágokkal pazarul ékesített sírban, de fejesóválya mondogattak mégis csak rossz lehet így magányosan eltemetve lenni. Cecil Rhodes ropant bosszankodott a dolgon és mindig nagyobb és nagyobb díjat ajánlott minden egyes sírra. Ez végre is használt. A hatalmas összegek sokakat rábirtak, hogy Rhodes temetőjében keressenek nyughelyet. A temető ma már annyira zsúfolva van, hogy ki kell bővíteni.

+ Veszedelemes idézés. A német császár Kossak Albertet, a híres osztrákfestőt is felszólította, hogy menjen Waldersee tábornaggal Kínába. Ez alkalmából a császár és a festő közt a következő kis jelenet történt:

— Nos, Kossak, elmegy-e Kínába? — kérdezte a császár.

— Suprema lex regis voluntas, — felelte a festő mély meghajlással.

— Ez annyit jelent németül — válaszolt a császár — hogy a felesége megengedte.

Kossak nagyon elpirult. Alighanem a császár nagyon az elevenére tapintott a festőnek. Ami kissé az is bizonyít, hogy Kossak csakugyan nem ment Kínába.

+ Surprises parties. Kedves és egyszerűs mind kellemetlen divatot hoztak be a párisi előkelő világban. Eddig az volt a szokás, hogy amikor egy nagyvilági hölgy estét, ebédet, vagy falusi ünnepet rendezett, már két-három héttel előbb meghívta a vendégeket. Most a párisiak nem akarnak többé a meghívások rabjai lenni, hanem önmagukat váratlanul és kérés nélkül hívatják meg. A módja a következő: A hölgyek és urak egy nagyobb körbe a legnagyobb titokban megállapodik, hogy meghatározott napon ennek, vagy annak a nagyvilági hölgynek a házában találkoznak, a nélkül, hogy az illetőt a tömeges látogatásról előre értesítsék. Akár tetszik azután az áldozatnak, akár nem, sebtiben terítettnek ki, ételeket kell az asztalra hordatnia és gondoskodnia kell muzsikáról is. Ennek az új fajta mulatságnak Surprises parties a neve. A meglepetést az illetők rendszerint jökdéjűen fogadják. Az áldozat maga is jó képet vág a tréfához. Ez az újítás a mult tavasszal a nyaralókban, a főúri kastélyokban kezdődött, most pedig Párisban is terjed. Néhány nappal ezelőtt egy nagyobb társaság a Bretagnében a következő kis tréfát rendezte: Pierrotoknak és pierretteknek öltözött urak és hölgyek egy holdvilágos éjjel odavonultak egy grófné kastélya elé, hogy „melepiék”. Amint

REGÉNY.

QUO VADIS?

(2) — REGÉNY —

Irtá: SIENKIEWICZ HENRIK

A fiatal ember kedvesen mosolygott és lebukott a medencébe, miközben a langyos vizet kifecskendezte a mozaikpadlóra, amelyen Here volt ábrázolva, abban a pillanatban, mikor imádkozik, hogy Zeust álma közben elpusztíthassa. Petronius meglepődött pillantásokkal vizsgálta az ifjút.

Midőn Marcus elkészült a fürdőssel és átadta magát az epilatoroknak, egy lector lépett be, aki testére erősítve egy bronztartót viselt, melyben egy papruszterkeres rejtett.

— Meg akarod hallgatni? — kérde Petronius.

— Ha a te műved, akkor örömet — felelé Viničius. — Ha nem, akkor inkább szivesebben esvegnék veled. Manapság ugyanis minden utcsarkon énekesek és költők állják el az utat.

— Ugy van! Nem lehet elmenni egyetlen templom, fürdő vagy könyvtár előtt sem a nélkül, hogy az ember ne kerüljön poéták karmai közé, akik úgy jártatják tagjaikat, mint a majmok. Midőn Agrippa napkeletről hozzánk jött, ezeket a szegény embereket határozottan boldognak tartotta. De, az istenek a megmondható, ez most úgy a levegőben van! Ha Caesar rímeket követésel, természetesen mindenki versírására adja magát. Csak jobb verseket nem szabad csinálni, mint Caesar és ezért nyugtalanokodom Lucanus miatt. En csak prózát írok. Hallottad, mi történt Rufinussal?

— Nem.

— Kövess a frigidariumba. Mialatt hűsölünk, elmondom neked ezt a történetet.

Beléptek a frigidariumba. A közepén rózsaszínű szökőkút lövelte sugarait a magasba és édes ibolyaillat áradt szét belőle. Alacsony, selemmel kipárnázott ülőhelyekre ültek és élvezték a hűs levegőt. Mindketten hallgattak egy ideig. Viničius gondolatokba mélyedve vizsgált egy bronz faun, aki hátán egy nyμφházt cipelt és felsőtestét visszahajlítva, vágyakozva kereste ajkaival annak száját. Azután így szólt:

— Ennek itt igaza van! Ez az élet legnagyobb öröme.

— Többé vagy kevésbé igaza van! De te ezenkívül szereted a harcot, amit én magamról nem igen mondhatok, mert a tábori sátrakban ujjaink körmei törődöttek lesznek és elveszítik rózsás szinüket. Különb, mindenkinek meg van a maga kedvtelése. A lángszakállu szereti az éneket, különösen a saját magát és az öreg Scaurus korinthusi vészját, amelyet éjjelre fekvőhelye mellé kell állítani, hogy azt végig csókolhassa, ha nem tud aludni. Már egészen elkoptatta perémét csókjaival. Mondd, irsz költeményeket?

— Még egyetlenegy hexametert sem alkottam.

— Pengeted a lantot vagy énekelsz?

— Nem.

— Talán a kocsiversenyeken arattál győzelmet?

— Annak idején részt vettem Antiochiában a versenyeken, de eredmény nélkül.

— No, akkor téged illetőleg nyugodt vagyok. A Hippodromban melyik párt hoz tartozol?

— A zöldekhez.

— Helyes, így már teljesen nyugodt vagyok, különösen, mert noha neked igen szép tulajdonság van, de azért még sem vagy oly gazdag azokban, mint Pallas vagy Seneca. Tudd meg ugyanis, hogy ez idő szerint előnyös lehet valakire, ha verseket ír, pengeti a lantot, deklamál és a cirkuszban résztvesz a verse-

nyen, ámde jobb és különösen kevésbé veszélyes az, ha az a valaki nem ír verseket, nem pengeti a lantot, nem énekel és nem vesz részt a kocsiversenyben. Legjobb azonban az, ha valaki mindezeket illendően meg tudja csinálni akkor, amikor mindezekkel a lángszakállu foglalkozik. Te szép és ifju vagy, legfeljebb csak az a veszély fenyeget téged, hogy Poppaea beléd szeret. De nem — a szerelmet ő már megelégette. Előbbi két férje oldalán már megunhatta a szerelmet, a harmadikkal pedig egészen másképpen vagyunk. Tudod-e, hogy ez az ostoba Otho még mindig örülten szereti őt? A mint beszélük, sóhajtozva bolyong Hispania bércsein, és régi szokásaihoz egészen hűten lett; saját személyére oly kevés gondot fordít, hogy három óra elegendő neki a fészüködésre. Ki gondolta volna ezt valaha, különösen Othoról.

— Én értem őt, — felelé Viničius — de én az ő helyében másként cselekednék.

— És miképpen?

— Az ottani hegyilakók között hű légiókat szerveznék. Az iberiai kemény harcok!

— Viničius, Viničius! Majd azt mondtam, hogy erre nem lenné képes. Akarod tudni, hogy miért? Látod, carissime, ilyen terveket véghez kell vinni, de beszélni nem szabad rólu, még fönttartással sem. Ha tehetném, én bizony borsot törnék a szép Poppaea és a lángszakállu orra alá és szerveznék ugyan magamnak légiót, de nem iberiai harcokból, hanem iberiai asszonyokból. Mindenesetre írnék epigrammokat, de bölcsen óvakodnék más valakinek felolvasni azokat, mint azt a szegény Rufinus tévé.

— Igaz ni! El akartad beszélni azt a történetet.

— Az unctuariumban majd elmondom.

De ott a fiatal ember figyelme egészen másfelé fordult, a feltűnően szép rabszolgákat nézte, akik a fürdőzőkre várakoztak.

(Folytatás következik.)

azonban a fehér hölgyek és urak odaértek, a kastély kapujában fátylavilág és harsogó zene fogadta őket.

Ötletek.

— Stettenheim. —

Cerberus mindenesetre megbízhatóbb ér lett volna, ha nincs három feje.

A pusztában az oroszán az állatok abszolút királya, a kretreben az alkotmányos.

— Nagyon csapodár vagy — mondja a virág a pillangónak.

Feleli a pillangó:

— Ha szárnyad volna, te is az lennél!

Némely ember a kárán lesz okos, másra az okosság hoz kárt.

A képzett énekes hamarabb reked be, mint a vásári kikiáltó.

A sötét és kenyértől piros-pozsgások lesznek az orcák. Tudnillik a sókereskedő és a pék orcái.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A hasznokönös bankjegyek. A fizetési bankjegyek forgalmának kérdéséről pénzügyi körökből a következő felvilágosítást adják:

Az Osztrák-Magyar Bank új alapszabályai, amelyek a korona-bankjegyekre nézve kimondják, hogy azok ötven koronásnál alacsonyabb összegre nem szólhatnak.

Osztrák banké a határidő-üsllet ügyében. Az osztrák földművelésügyi kormány előkészületeket tesz egy banké megartására, amely a tőzsdéi határidő ügyletekkel foglalkozna.

A rádza nyaklánc

— REGÉNY —

Irtá: RUDYARD KIPLING

(41)

— Uj verset is tudok — csacsogott Lalji — csak tegnap tanultam meg.

— Van valami benne az 5 isteneiről? kérdezte a maharádza gyanakodva.

— Ó dehogy, ó dehogy! Erről szó sincs benne! Csak angolul van és én hamar megtanultam.

— Akkor mondd el, te kis böles! Belőled még írástudó lesz és hosszú, fekete talárban jársz majd az angol egyetemre.

— A mi zászlónknak öt színe van — mondotta a maharádza-kunvar ismét visszatérve a hazai nyelvre — majd ha küzdöttem értük, csak akkor akarok angol lenni!

— Ó gyermekem, mi felénk már nem visznek vitézeket a harcra... No most már halljuk a verset!

Száz, meg száz szem és fül közelségének a zsongása egyre nagyobb és nagyobb lett. Tarvinnak előre kellett hajolnia, hogy megérthesse a fiút, aki lesiklott apja térdéről, kezét hátul összekulcsolta és minden hangsúlyozás nélkül egy lélekzetre ledarálta a szavakat:

Mondd, óh tigris, aranyos bundádat, Mely éjszakánként mint a tűz ragyog, Ki adta neked? Nem vetted-e vadsgóid idők árán? Nem voltál egykor eszelő, mint a bárány, Mely félve léget?

— Még hosszabb, de már nem jut az eszembe — szakította félbe a verset a fiú — csak még a végét tudom:

meg is küldték a szakértőknek. Az ankétet október 11-től november 17-ig fogják megtartani, úgy hogy minden érdekelt csoport 3-3 napig foglalkozhatik az egyes kérdésekkel.

Fizetéseképtelenségek. Brüll Tivadar brünni postőkereskedő cég fizetéseképtelen lett. A passzívák 24.000 koronát tesznek ki. — A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Diesel Ferenc kereskedő Karlsbad, Plescho Jakob kereskedő Oberhaid, Nettel József kereskedő Trautenuan, Odehnal Lajos kereskedő Pribislawits, Walkó Márton kereskedő Pozsony.

Szesszárak. A kontingens nyerseszsz ár Budapestén 4050 korona pénzben, 41.— korona áruban. A nyerseszsz ára Bécsben 44.80 korona pénzben, 45.— korona áruban.

Európai sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár arjgyezése 1900. évi aug. 29. Készlet 921 darab. Érkezett 564 darab. Összesen 1485 darab. Eladott 663 darab. Maradt 832 darab. — Napj árak: 120-180 kgr. sulyban 90-96 koronáig, 220-280 kgr. sulyban 94-99 koronáig, 320-380 kgr. sulyban 94-99 k.-ig. Öreg nehéz párónkint 400-500 kilos 88-90 koronáig. Miacsa 70-74 korona 100 kilónkint. A vásár lanyha volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, augusztus 29.

Élénk kínálat és jó vételkedv mellett a hangulat nyugodt volt és 43.000 métermázsza buza került eladásra tartott árakon. Zárlat felé néhány fillérrel magasabb árakat értek el. Rozsban a forgalom 3600 métermázsát tett változatlan árákkal.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80-5 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 80-5 k. 8 K. — f., 100 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 800 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 500 mm. 79-5 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 79-5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 87 1/2 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 82 1/2 f., 600 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 400 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 78-5 k. 7 K. 72 1/2 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78-8 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 78-5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78-8 k. 7 K. 80 f., 2000 mm. 78-4 k. 7 K. 85 f., 300 mm. 78-5 k. 7 K. 72 1/2 f., 500 mm. 78-5 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 78-5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78-4 k. 7 K. 80 f., 300 mm. 78-4 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 1600 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 400 mm. 76 k. 7 K. 90 f., 350 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 77-4 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 77-2 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 77-3 k. 7 K. 72 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 67 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 350 mm. 77-8 k. 7 K. 80 f., 450 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 400 mm. 72 k. 7 K. 30 f.

Pestvidéki: 700 mm. 79-5 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 79-5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 82 1/2 f., 1000 mm. 78-5 k. 7 K. 67 1/2 f., 400 mm. 78-5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 82 1/2 f., 250 mm.

78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 600 mm. 78 k. 7 K. 67 1/2 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 150 mm. 77-8 k. 7 K. 85 f., 800 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 77-4 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 4500 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 45 f., 1000 mm. 76 k. 7 K. 77 1/2 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 62 1/2 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 65 f.

Básokai: 2200 mm. 76 k. 7 K. 67 1/2 f. Fehérmegyei: 1530 mm. 77 k. 7 K. 80 f. Hódmezővásárhelyi: 1100 mm. 77-5 k. 7 K. 82 1/2 f.

Bánsági: 3000 mm. 77-5 k. 7 K. 65 f. Felsőmagyarországi: 200 mm. 77 k. 7 K. 60 f.

Kalocsai: 1530 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 2200 mm. 76-5 k. 7 K. 47 1/2 f.

Erdeélyi: 100 mm. 77-3 k. 7 K. 60 f. Szentesi: 4000 mm. 77-8 k. 7 K. 80 f.

Miad 8 hónapra. Ross: 500 mm. 6 K. 90 f., 400 mm. 6 K. 90 f., 100 mm. 6 K. 95 f., 400 mm. 6 K. 87 1/2 f., 100 mm. 6 K. 95 f., 200 mm. 6 K. 97 1/2 f., 200 mm. 6 K. 90 f., 900 mm. 6 K. 85 f., 400 mm. 6 K. 85 f., 200 mm. 6 K. 87 1/2 f., 200 mm. 6 K. 90 f.

Arpa: 100 mm. 6 K. 85 f., 100 mm. 6 K. 50 f. Tengeri: 1000 mm. 6 K. 20 f., 1500 mm. 6 K. 25 fillér.

Értékesítés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktözsde szokásai szerint, képszenben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with 2 columns: Buza, Kilo. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Békési.

Table with 2 columns: Készlet gabonaszemlék, Kilo. Rows include Rozsa, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Kéles.

A határidő-üsllet folyamán a következő kitések történtek: Buza ok óberre . . . 7.67-7.66-7.70-7.69 Buza aprilisra . . . 8.05-8.06-8.10-8.08

Az tett-e ily szilajja, Ki a bárányt alkotó?

— Nagyon hamar tanultam meg. És kis kezével tapsolt magának a maharádza-kunvar és Tarvin is tapsolt.

— Nem értettem ugyan — vallotta be az apa indus nyelven — de nagyon hasznos jól megtanulni angolul. Barátod úgy beszél angolul, ahogy még sohasem hallottam.

— Igen — hagyta helyben a herceg — és 5 az arcával és a kezével is beszél, minden meg-elevenedik rajta és nekem nevetnem kell, még mielőtt tudnám, hogy miért. De Nolan ezredes száhib, úgy beszél, mint egy bivaly, csukott szájjal és én sohasem tudom, vajjon boszankodik-e, vagy pedig jókedvű-e. Mondd csak apám, mit csinált itt Tarvin száhib?

— Most kilovagolunk együtt — felelte a király — s ha hazajövök, talán adhatok feleletet a kérdésedre. Mit mondanak róla azok az emberek, akik körülötted vannak?

— Azt mondják, hogy becsületes szívű ember és... 5 nagyon jó hozzám apám.

— Beszél már 6 rólam is neked?

— Sohasem úgy, hogy megérthetnem volna, hanem bizonyára jó ember... nézd, most nevet. Tarvin, aki neve említésére a fülét hegyezte, vissza igazodott a nyeregben és megfogta a kantárt annak a jelzésére, hogy ugyancsak elindulhatnak már sétalovaglásukra.

Most a szolgák egy jól megnyult, kurta farku angol telivért és egy egérszürke kis kancát vezettek elő. A maharádza fölkel.

— Menj Sarog Singhhez, hogy adja oda neked a nyergeket — hagyta meg a fiúnak.

— Mit is csinálsz ma, kis ember? — kérdezte Tarvin.

— Először új löszerszámot szerzek, azután játszani fogok az udvaron a miniszter fiával.

Valami elrejtőzött kigyó sziszegéséhez hasonló hang hallatszott a fodott ablakok mögül; nyilván olyasvalaki volt ott, aki megértette a fiú feleletét.

— Találkozol ma Ketty kisasszonnyal? — Nem, ma nem. Nem megyek leckére Estesnéhez, péntek van.

A király egészen közel ment Tarvinhez és halkan megkérdezte:

— Csnkugyan minden nap kell neki az orvosnővel találkoznia? Minden emberem hazudik nekem, abban a reményben, hogy ezzel a kegyemet nyeri meg, még Nolan ezredes is azt mondja, hogy nagyon erősnek tartja a gyermeket. Mondja meg nekem a valóságot... elsőszülött fiam 6.

— Nem, erősnek nem mondható — felelte Tarvin nyugodtan — és jól volna talán, ha Sheriff kisasszony ma reggel megnehezhetné. Mindenesetre jobban teszi, ha aggódik, mintha túlságosan bizik.

— Nem tudom, mit gondol — mondotta a maharádza — de csak menj a misszió-házba fiacskám.

— De én játszani akartam itten — felelte a gyermek ellenkező.

— Csak tudnád, micsoda játékaik vannak. Sheriff kisasszonynak a számokra — beszélt rá Tarvin.

— Hát mije van? — kérdezte Lalji hirtelen. — Hisz van neked kocsid és tíz kísérőd, kocsissal oda, akkor majd meglátod.

Tarvin a belső zsebéből levélborítékot vett ki, amelyen a két centes bélyeget bizonyos gyöngédséggel nézte. Aztán sietve a következő levélkét írta:

Tartsd magadnál ma a kis fiúdot. Vesszedelem, gonoszság van a levegőben. Találj ki valamit, amivel foglalkoztasd, játszassál vele és tartd távol a pafotától. Leveledet megkaptam és megértem. Legyen úgy.

Oda hívta magához a fiút és átadta neki a papírost.

— Vidd el ezt a levélkét a kisasszonnyak és mondd meg neki, hogy én küldtelek. Jókor vidd el, hallod kis ember?

(Folytatása következik.)

Table with exchange rates for various currencies and goods like 'Rozs októberre', 'Tengeri augusztusra', etc.

Table with exchange rates for 'Délután fél 5 órakor zárul:' including 'Buza októberre', 'Buza áprilisra', etc.

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsde irányzata továbbra is kedvező képet tárt elénk, a forgalom azonban igen csekély volt...

A helyi piacon csupán Rimában volt némi üzlet, szintén magasabb árfolyamok mellett.

A déli tőzsde továbbra is megtartotta kedvező hangulatát, azonban mégis minden jelentőség nélkül folyt le.

A valuták és érváltók érintetlenek. Az előzősde tartott. Jegyztek: Osztrák hitelrészvény 661.50-662.-, Magyar hitelrészvény 652.-, Osztrák-Magyar államvasuti részvény 658.50-660.-, Rimamurányi részvény-társaság 514.50-519.-, Déli vasut 110.-111.-, korona.

A déli tőzsde: tartott. Jegyztek: Magyar hitelrészvény 681.75-683.-, Osztrák hitelrészvény 660.75-662.50, Osztrák-magyar államvasut 658.50-661.50, Rimamurányi részvény-társaság 519.-521.25, Kőzuti 597.60-597.75 korona, Forgalmába került: Kereskedelmi bank részvény 2595.-2605.-, Salgótarjáni kőszénbánya részvény 643.-645.- korona árfolyammal.

Utózsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 661.-, Magyar hitelrészvény 681.75, Leszámítoló bank részvény 451.-, Rimamurányi vasút részvény 620.-, Osztrák-magyar államvasut részvény 660.50, Kőzuti vaspalya részvény 597.-, Villamos vasut 289.- korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar, korona, vörös aprószemű, korona, vörös erdőnyi, korona, vörös bántási, korona, közpészemű, korona, nagyszemű, korona, Disznószőr: budapesti 58.-58.50, korona, vidéki, korona, Táblaszalonna: légszárított vidéki, korona, városi 4 darabos 48.-48.50, korona, 3 darabos 53.-53.50, korona, füstölt, korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség, korona, 120 darabos, korona, 100 darabos, korona, 85 darabos, korona, azonnali szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség, korona, 100 darabos, korona, 85 darabos, korona, Szilvais: szilvóniai, korona, szerbiai 18.-18.50, korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzősde nagyon élénk, irányzat szilárd. Déli tőzsde is kedvezően folyt le. Zárlat csendes, de szilárd.

Bécs, aug. 29. (Magyar értékek zárlata). 4% aranyjárdék 115.-, Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 139.75, Magyar vasuti kölesön ezüstben 90.-, Magyar keleti vasuti állami kötvény 116.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 454.-, Rimamurányi vasút részvény 680.50, Magyar nyaroményi kőszén sorsjegy 159.50, Kassa-oderbergi vasuti részvény 349.-, Magyar kereskedelmi bank -.-

Bécs, aug. 29. (Osztrák értékek zárlata). 4 2/3% papírjárdék 97.60, 4% osztrák aranyjárdék 117.05, 1860-iki sorsjegy 132.90, Osztrák hitelrészvény 384.-, Angol-osztrák bank 276.-, Bécsi bankjegyesület 493.-, Osztrák-magyar bank 1704.-, Déli vasut 112.15, Dunagőzhajózási részvény 769.-, Donányrészvény 289.-, Csehszéri és királyi arany 114.2, Német bankváltók 118.27, 4 2/3% osztrák járdék 97.16, Osztrák koronajárdék 97.70, 1864-iki sorsjegy 193.-, Osztrák hitelintézet részvény 680.75, Unionbank 552.-, Osztrák Länderbank 414.50, Osztrák-magyar Államvasut 660.75, Elbavölgyi vasut 463.-, Alpeisi bányarészvény 457.50, 20 frankos papny 12.30, Londoni váltóár 242.25, Bécsi Tramway Lít A. 291.-, Bécsi Tramway Lít B. -.-, Lippó kohó -.-, Az irányzat tartott.

Bécs, aug. 29. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 660.75, Magyar hitelrészvény 681.-, Angol-Osztrák bank 276.-, Bécsi bank jegyesület 494.-, Union bank 553.-, Länderbank 415.50, Osztrák-magyar államvasut részvény 660.50, Lombard 112.-, Elbavölgyi vasut 464.-, Készanyagyi vasut részv. 452.-, Donányrészvény 289.50, Rimamurányi vasut 518.50, Alpeisi bányarészvény 458.-, Májusi járdék 97.60, Magyar koronajárdék 90.55, Török sorsjegyek 103.-, Német birodalmi mária 118.35, Napoleon d'or 19.31.

Külföldi értéktőzsdek.

Berlin, augusztus 29. (Tőzsdei tudósítás). A tőzsde eleinte a tegnapi magasabb glagvoti warrant-kurzusokra és az amerikai vaspárolók érkezett kedvező jelentésekre élénk vételkedvvel nyitott meg bányavértékekben. Más papirokban nagyon csendes volt az üzlet, de az árak nagyobbára tartottak magukat. Államvasut és déli vasut Bécsre magasabb. Később vasrészvények realizációk nyomára alatt gyöngyültek. Közérszervevények tartották magukat. Zárlat után a bányavértékek mind emelkedtek fedezetek következtében. Magánleszámítói kamatláb 3/8%.

Berlin, augusztus 29. (Zárlat). 4 2/3% os papírjárdék -.-, 4% osztrák aranyjárdék 98.75, Elbavölgyi vasut -.-, Magyar koronajárdék 90.40, Osztrák-magyar államvasut 140.40, Kassa-oderbergi vasut -.-, Bécsi váltóár 84.45, Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.70, Alpeisi bányarészvény -.-, Disconto-Commandit 173.50, Általános villamosági Edison 219.80, Gelsenkircheneri 190.40, Laurakohó 201.40, 4 2/3% osztrák járdék 98.43, 4% osztrák aranyjárdék 98.-, Osztrák hitelrészvény 206.49, Déli vasut 25.90, Károlyi Lajos vasut -.-, Orosz bankjegy 216.45, 4% uj orosz kölcsön -.-, Török donányrészvény -.-, Olasz járdék 94.30, Magyar hitobank -.-, Dynamit Trust 147.-, Harpeni 177.-, Az irányzat: szilárd.

Berlin, augusztus 29. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Esti forgalom. Négyeszetlekos magyar aranyjárdék 96.-, Magyar koronajárdék 90.40, Osztrák hitelrészvény 206.-, Osztrák-magyar államvasut 140.10, Déli vasut 25.90, Északnyugati vasut 216.45, Elbavölgyi vasut -.-, Orosz bankjegy készpénz -.-, Buschtiehradi -.-, Orosz bankjegy -.-, (Utolsó.) Lombard -.-

Hamburg, augusztus 29. (Zárlat). 4 2/3% osztrák járdék 96.80, 1860. sorsjegy 133.-, Déli vasut 26.20, 4% osztrák aranyjárdék 98.55, Osztrák hitelrészvény 206.-, Osztrák-magyar államvasut 140.-, Olasz járdék 94.15, 4% osztrák aranyjárdék 95.65, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, augusztus 29. (Zárlat). 4 2/3% papírjárdék 96.90, 4% osztrák aranyjárdék 98.70, Magyar koronajárdék 90.40, Osztrák-magyar bank 121.50, Déli vasut 26.-, Elbavölgyi vasut -.-, Londoni váltóár 204.65, Bécsi bankjegyesület 122.90, Villamos részvény 126.-, 8% osztrák aranyjárdék 98.50, Osztrák hitelrészvény 206.-, Osztrák-magyar államvasut 140.10, Északny. vasut -.-, Bécsi váltóár 84.50, Párisi váltóár 813.23, Unionbank -.-, Alpeisi bányarészvény 226.-, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, augusztus 29. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Árfolyamok jónak. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 206.50, Osztrák-magyar államvasut -.-, Déli vasut -.-, Osztrák aranyjárdék -.-, Olasz járdék -.-, Laura-kohó 200.-, Harpeni 177.75, Disconto -.-, Alpeisi -.-, Bécsi bankjegyesület -.-, Az irányzat csendes.

Páris, augusztus 29. (Zárlat). Osztrák-magyar államvasut 608.-, 4% osztrák aranyjárdék 99.-, Osztrák Länderbank 44.-, 3% francia járdék 100.47, Unionbank 536.-, 3 1/2% francia járdék 102.75, Alpeisi bányarészvény -.-, Déli vasut -.-, 4% magyar aranyjárdék 97.-, Párisi bankrészvény 1120, Olasz járdék 93.63, Francia törleszt. járdék -.-, Osztrák földhitelintézeti részvény -.-, Török donányrészvény 316.-, Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 29. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar els őrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) fillérig, Oreg közep (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) krajcárig, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 96-97 fillérig, Fialat közep (páronként 251-350 kilogramm való súlyban) 95-96 fillérig, Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 96-98 fillérig, II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) krajcárig, Közép (páronként 240-260 kilogramm súlyban) krajcárig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) krajcárig, III. Romániai: Nehéz (páronként 820 kilogramm felüli súlyban) fillérig, Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, IV. Romániai eredeti (Stahel). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) krajcárig, V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 96-97 fillérig, Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 95-96 fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 95-96 fillérig. Sertés értékszáma: 1900. aug. hó 27. napján volt készlet 39,000 darab, 1900. augusztus 28. napján felbajtatott 290 darab, 1900. augusztus 28. napján elszállított 372 darab, 1900. aug. hó 29. napjára maradt készletben 38,978 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Augusztus 29.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Balló Emléi kecskeméti állami főreáliskolai rendes tanárt rendes tanári minőségben véglegesen, a pénzügyminiszter a nyitrai pénzügyigazgatósághoz Bartsik József szolnoki pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédtitkárá végleges minőségben, a magyar-károlyi pénzügyigazgatósághoz Hegedűs Ferenc posztonyi pénzügyi segédtitkárát pénzügyi titkárá végleges minőségben, a pécsi pénzügyigazgatósághoz Radisovits Béla temesvári pénzügyi segédtitkárát pénzügyi titkárá végleges minőségben, a nyiregyházi pénzügyigazgatósághoz Békefi László ottani pénzügyi segédtitkárát pénzügyi titkárá végleges minőségben, a lugosi pénzügyigazgatósághoz Okolicsanyi László lugosi és Gallér János temesvári segédtitkárakat pénzügyi titkáraká végleges minőségben, a nagyenyedi pénzügyigazgatósághoz Medveczy János máramarosi pénzügyi fogalmazót pénzügyi fogalmazót pénzügyi fogalmazó minőségben, a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatósághoz dr. Vargha Imre pénzügyi szántászt vezető pénzügyi fogalmazót ideiglenes minőségben, a trencséni pénzügyigazgatósághoz Ujlaky Gyula szombathelyi pénzügyi fogalmazó gyakornokot pénzügyi fogalmazóá végleges minőségben, Popelka János nyitrai és Rottegi Gyárfás dévai II-od osztályú pénztárnokokat, jelenlegi állomáshelyükön, a VIII. fizetési osztályba sorolással I-od osztályú adóhivatali pénztárnokokká, a lugosi pénzügyigazgatóságnál Száva Sándor pénzügyi kezelési gyakornokot ugyanoda pénzügyi irodatisztá ideiglenes minőségben, a kolozsvári pénzügyigazgatósághoz Miklós N. János pénzügyi kezelési gyakornokot pénzügyi irodatisztá ideiglenes minőségben, a vukovári pénzügyigazgatósághoz Koller Oszkár vukovári lakost állami végrehajtóá ideiglenes minőségben, Kiss Jenő m.-vársárhelyi díjtalan adóhivatali gyakornokot ideg. minőségű segédnyilv. pénzügyi számgyakornokká a marosvásárhelyi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédezőgá; Hammer Rezső budapesti lakost ideiglenes minőségű díjtalan számgyakornokká, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Karácson Mihály szamosújvári lakost a szamosújvári állami főgimnáziumhoz rendes iskolaszolgáá; Alapi Sándor budapesti VI. ker. állami főreáliskolai rendes iskolaszolgáá rendes iskolaszolgáai állásában véglegesen, a pénzügyminiszter Krón István és Jakab János pénzügyminiszteri hivatal-szolgáát a központi állampénztárhoz hivatalozgáá, a szegedi pénzügyigazgatóság Bozós Ferenc végzett felső-gimnáziumi tanult a szegedi adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtalan gyakornokká nevezte ki.

ros-szigeti pénzügyi fogalmazó gyakornokot pénzügyi fogalmazóá ideiglenes minőségben, a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatósághoz dr. Vargha Imre pénzügyi szántászt vezető pénzügyi fogalmazót ideiglenes minőségben, a trencséni pénzügyigazgatósághoz Ujlaky Gyula szombathelyi pénzügyi fogalmazó gyakornokot pénzügyi fogalmazóá végleges minőségben, Popelka János nyitrai és Rottegi Gyárfás dévai II-od osztályú pénztárnokokat, jelenlegi állomáshelyükön, a VIII. fizetési osztályba sorolással I-od osztályú adóhivatali pénztárnokokká, a lugosi pénzügyigazgatóságnál Száva Sándor pénzügyi kezelési gyakornokot ugyanoda pénzügyi irodatisztá ideiglenes minőségben, a kolozsvári pénzügyigazgatósághoz Miklós N. János pénzügyi kezelési gyakornokot pénzügyi irodatisztá ideiglenes minőségben, a vukovári pénzügyigazgatósághoz Koller Oszkár vukovári lakost állami végrehajtóá ideiglenes minőségben, Kiss Jenő m.-vársárhelyi díjtalan adóhivatali gyakornokot ideg. minőségű segédnyilv. pénzügyi számgyakornokká a marosvásárhelyi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédezőgá; Hammer Rezső budapesti lakost ideiglenes minőségű díjtalan számgyakornokká, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Karácson Mihály szamosújvári lakost a szamosújvári állami főgimnáziumhoz rendes iskolaszolgáá; Alapi Sándor budapesti VI. ker. állami főreáliskolai rendes iskolaszolgáá rendes iskolaszolgáai állásában véglegesen, a pénzügyminiszter Krón István és Jakab János pénzügyminiszteri hivatal-szolgáát a központi állampénztárhoz hivatalozgáá, a szegedi pénzügyigazgatóság Bozós Ferenc végzett felső-gimnáziumi tanult a szegedi adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtalan gyakornokká nevezte ki.

Némagyarorszáok. Grasgrün Henrik igléi illetőségű, ugyanottani lakos vezetéknévnek Gelhrte, Deutsch Albert (Adolf) budapesti illetőségű ugyanottani lakos saját, valamint Aranka és kiskuro Elemér, Olga, Elvira, Oszkár, Ilonka, Béla és Zoltán nevű gyermekei vezetéknévnek Márkusra kért átváltoztatása bálügyminiszteri rendelettel megengedett.

Pályázatok. Aljegyző a szt.-ágotjai járásbíróágnál 3 hét alatt, Ellenőr a tekei adóhivatalnál 2 hét alatt, Segédtitkár a posztonyi pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt, Főadószedő és ellenőr a fővárosi fogyasztási adóhivataloknál 2 hét alatt.

Napirend.

Napló. Csütörtök, augusztus 30. - Római katedra: Lím. Róza. - Protestáns: Róza. - Görög-ország: (augusztus 17.) Miron. - Zsidó: Elul 5. - Nap két 5 óra 1 perokor. - Nyugszik 6 óra 27 perokor. - A hold két 10 óra 23 perokor reggel. - Nyugszik 8 óra 17 perokor este.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A közoktatásügyi miniszter fogad d. u. 4 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

A igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor.

Nemzeti Múzeum. Természettörténelmi tár, nyitva reggel 9 óratól délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépti díj mellett megtekinthetők.

Az iparművelési múzeum és iparművelési társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Telomolya múzeum nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig, délután 3 óratól 5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Pótláni múzeum (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10-1 óráig, Belépődíj nincs.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerespesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-15 délután 2 óráig. Tanakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerespesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelmi-területi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetésig. árszámítások is eszközöl) a városiipari iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 2 óratól 4 óráig. A külföldi (kirendeltségek központi üzletvezetése Magyar kereskedelmi részvétel-társaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése.

Budapest, augusztus 29.

A légnyomás Európa északnyugati részén magas és dékeleti részén alacsony. Minimuma a Balkánfélszigetet borítja.

Ezen eloszlat mellett Közép-Európában északi szelek mellett hűvös és tulymomán erős idő uralkodik. Kibővös alacsony lett a hőmérséklet Oroszországban.

Hazánkban szintén érzékeny lehűlés tapasztalható. Esők számos helyen voltak és pedig jobbára zivatar kíséretében. Eszékről 80 mm-nyi, Zágrábról 45 mm-nyi erős záport jelentenek.

Küldés: Északnyugati szelekek változóan felhős, hűvös idő várható, helyenkint esővel.

Vizallas.

Table with columns for location (e.g., Inn, Dunna, Bécs, Pozsony) and water level measurements (e.g., aug. 28., aug. 29., aug. 30.)

HAZAI IPARTERMELŐK ISMERTETŐJE.

Ruházati ipar.

Egyévi önkéntesek egyenruhát és felszereléseket legelőgásabban és a legolcsóbban beszereshetik **Tiller Mór** és **Táras Cs.** és kir. udvari szállítóknál Budapesten. Árjegyzéket ingyen küld a cég.

Szombathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szombathely. Gyárt nyers, fehérített és színes pamutárakat.

Első magyar pamut-levesszőrés és baista hajtászi-gyár. **Levy James, Pozsony.** Elsőrendű szin-bőrűszjak, pamut- és kenderfelhúzószjak.

Gyapjuszövő szövetkezet, Nagydíszód. Legjobb halmozott, lábpokró, lábszőnyeg és katonatakaró gyártása. Megrendelések a nagydíszód gyapjuszövő-szövetkezet árulási raktárhoz, Temesvártól intézendők.

Wolfner Gyula és társa gyapjamosó Újpesten.

Gép ipar.

Sangerhauseni gépgyár magyarországi gyártelepe. Budapest, Külső Váci-ut 1443. Gyárt az összes mezőgazdasági iparok számára szükséges gépeket, főleg oukorgyári és szeszgyári berendezésekhez.

Eöök István Budapest, IX. Soroksári-utca 24 és Kelenföld. Gözgépek, gőzhazánók, szivattyúk, hűtők, jéggépek, vízmu., gőzmalma, gőztégla-, olajgyári- és borászati berendezések.

Herceg testvérek rész-áruháza Pócs legolcsóbb és legjobb bevásárlási forrás. Hazánkban egyedül álló részárugyár, berendezve nagyban gyártásra összes létszám vereték, rézből, pakfongból, nikkelből, fekete fényezett kőzönséges, finom, és angol fényezett, arany és ezüst lemezteiből. Építkezési célokra ajtó és ablakvasalás, rézből vagy bármely más fémanyagból, továbbá kerti és tűzfűteskendők, vagon felszerelési vereték, öntőrajz vagy minta szerint bármely nagy tárgyat is.

Kühne E. mezőgazdasági gépgyára Mosonban. Főraktár: Budapest VII., Váci-körút 57/a. **Hungaria** -Drill- és mindenemű gazdasági gépek.

Hirmann Ferenc fémöntő és acéru gyár. Budapest, VII. Csányi-ú. 9.

Ganz és társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság Budapestben, a Jánai: Gépeket közzén vagy ércet fejtésére; kereszteléseket és kerekletek; kéregöntési hengereket és golyós zuromlakat; Hengerszekeket és egész malomberendezéseket; Gépeket papir, farost és cellulose gyártására; Turbinákat; Gázmotorokat; Friciók kapcsolókat és dynamó mereket.

Varrógépek, Kerékpárok. Az első magyar varrógép és kerékpárgyár részvénytársaság, Budapest, X. Tiszvisei-telep.

Seltanhofer Frigyes félt, Sopron. Harangok, vas harangalványok, tűzoltófelszerelések, kutak, szivattyúk.

Miklóssy-féle acélműgyár Pelső. Gyárt mezőgazdasági, bányászati és vasuti szerszámokat. Árjegyzék kéréndő.

Faipar.

As Apatini kosárfonók szövetkezte, mint az „Országos központi hitel-szövetkezet” tagja, készít mindenemű kosárukat és butoridarabot, mint egy- és kétfedelű női kar-kosarakat, piaci-kosarakat, kézi-bőröndöket, virágkosarakat, virágasztalokat, munka-kosarakat munka-állványokat és kezeltáka a legesinosabb kivitelben; továbbá kerti-szekeket, ülőkeket, zsöllyeket, padokat, asztalokat és egész szobaberendezéseket bambuszból; gyermek-, ülő- és babakocsikat, papir-kosarakat és utazóbőröndöket. Nagy választék. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Építő ipar.

Benoxur testvérek cementgyára, Magyarországn (Zemplénmegye) készít portland- és román cementet kitűnő minőségben.

Neuschloss Károly és fia Budapest, VI. Andrássy-ut 19. Gőzfűrésztelpek: Budapest, Szepes-Remete, Gerebely, Bodoka, Gyalu, Topletz, Puna- és keményfából fűrészelt anyagok.

Neuschloss Ödön és Marcel Parkégyár, ácsüzlet és építési vállalat, Budapest, felső-raktarp 10. Állandó nagy készlet mindenemű egyszerű és díszes parketákból és puhafapadiótkból.

Papír ipar.

Spiegel Vilmos és társa papírgyára, Kis-Szeben. Készít minden minőségű légenszártott és merített csomagoló papírt, szines- és egyoldalt simított papírt és papirlemezt.

Kanitz C. és fia Budapest, V. Vadász-utca 28. Üzleti könyvek, másoló-könyvek, rajztömbök és iskola-füzetek.

Első magyar acéllőtöl, tollszár és indigo másolópapírgyár. **Schuler József,** Budapest. Gyártelep és iroda VI., Dalnok-ú. 26. sz. Gyárt vegyi osztályában: Fényérzékeny negatív és pozitív másolópapírt és vízszint Szabadalmazott indigó és színes másolópapírt. Rajzmásolópapírt és olajlapokat. Fénymásolókat azonnal eszközölkötenek: egy 1 kor. 30 fill., pozitív 1 kor. 70 fill.

Kunossy Vilmos és fia Budapest, VI., Teréz-körút 38. Hangjegyműszö intézet, zenemű, könyv- és könyvnyomda, ellenőrzési és menetjegyek, váms- és helypénz bárcák tömeges gyártása.

Wodianer F. és fia, Lampel Robert-féle könyvkereskedés tanászraktára, Budapest, Andrássy-ut 21. Fizikai tanszerek, kémiai eszközök, számológépek, térképártók, iskolai táblák, torna- és játék-eszközök, természetrajzi praeparatumok, földrajzi, történelmi és más szemléltető képek és térképek, földrajzi- és rajzeszközök. Haza! Iparosok készítményei.

Bettfőtőde.

Első magyar bettőntőde részvénytársaság Budapest, Dessewffy-utca 32. sz. Folyton dua raktárt tart magyar, német, horvát, szerb, román, cseh és bolgár ékezetű könyvek és cimráskban. Körzettek, kizárások, különféle ékítmények és egyéb nyomdai felszerelvények. Mechanikai műhely. Galvanoplasztika. Tömböntőde. Olomzár. Telefon 23-70.

Bányászat és kohászat.

Magyar általános kőszénbánya részvénytársaság Budapest, V., Erzsébet-tér 19. Bányák: Putnok, Sajó-Szent-Péter, Tata.

Agyag és üvegyipar.

Első magyar chamotte és agyagárugyár, Deutsch Bertalan, Losonc. Tűzálló nyers agyag, quarz és homok; égetett tűzálló, quarz, chamotte- és dynastégla; alagesövek.

Léderer Márton, Élesd (Biharm). Tűzálló (chamotte) téglá, disztéglaq pirok és fehér, alagesövek, gyári kemény téglák, trancia hornyolt tetőcserep, kitűnő mész.

Róth Miksa üvegyestészi műterme, Budapest, VIII., Kender-utca 24.

Műszerek.

Polgár Sándor, m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kötszerész, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz. Jutányosan beszereshetők „hazai” saját gyártmányu sörvktők, hátegyenestartók, ortopaediai-készülékek, műláb, műkéz stb. betegpótláshoz szükséges eszközök és tárgyak. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Testegyenesteti műintézet. Tím- és jarcépgép. Hessler-rendszerű műmellfűzők, műkezek-műlábak stb. haskótték elhizás és vándorvесе ellen, gőrségharicsnyák, kezesség mellött készíttetnek **KELETI J.** orvos-szebeli műszerek gyárában, Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. Állandó nagy raktár irrigatorokban és hidekben. Képes árjegyzék ingyen.

Vegyészeti ipar.

Wertheimer és Frankl Budapest, „Excellior” parkótté kávő és fűgekávő. Gyár: VII., Csengery-utca 13/b. Főraktár: V., Nagy-korona-ú. 11.

A Müller testvérek féle hazai gyártmányu iró- és másoló-tinták, tusok, vegytinta, pecsétviasz, mézgaoldat stb. a legjobbak. Kaphatók minden papír- és írószerekeskedésben.

Legjobb minőségű svéd-fajta gyujtó az Enke-gyujtó, minden részben magyar gyártmány. **Temesvári gyujtógyár** Részvény-Sársulat.

Magyar gyártmány tengerentuli termékekből praeparált természetes pálmák, sirszokoruk pálmáigakból összeállítva, parafa és nyirfakéregből stb. különlegességek gyártása. **Fodor József, Szabadka.**

Bőr ipar.

Wolfner Gyula és társa bőrgyára Budapest. Gyár: Újpest. Iroda: VII., Karoly-körút 3. Lő-, juh-, gépszij és kipabőr, talp-, blankbőr, hajtó-, varró- és kötőszjak, hadfelszerelési cikkek.

Hangszer ipar.

Thék Endre egyedüll magyar zongoragyáros. Budapest, Üllői-ut 66. hol nagy választék áll a t. közönség részére, különböző bel és külföldi fiemenekből, német, francia és angol gépezettel a a legmesszebbmenő jótállás mellett. Raktárak vidéken is.

Élelmi szerek.

Kőbányai polgári sörfőzde részvénytársaság Kőbánya. Városi iroda: VIII., Népszínház-utca 23. sz.

Littke L. Cs. és kir. udvari szállító peszgorbor-gyártelepe, Pécs.

Butor ipar.

Thék Endre műbutorasztalos Budapest, VIII., Üllői-ut 66. Saját és idegen rajzok alapján bármily ízlésnek megfelelőleg készít a világ bármely fiamesiből butorokat a legmesszebbmenő jótállás mellett.

NYILVÁNOS
gymnasium, polgári-iskola és nevelő-intézet
Rákos-Palotán, Budapest mellett.
Az intézetben hat osztályu nyilvános gimnázium van; a hetedik osztály 1900. év szeptemberében nyílik meg. Hat osztályu nyilv. polgári- és előkészítő-iskola. A miniszterium engedélyezte katonai előkészítő kurzus egyéves önkéntesek számára kiváló katonai tanerők vezetése alatt áll. — Kitűnő tanerők. — Jó táplálék. Lelkismeretes felügyelet. Mérsékelt növeldei díjak. — A tágas, kellemes intézet hatalmas angol park közepén van.
Programmot szivesen küld:
WAGNER MANO intézet-tulajdonos és igazgató.

ALLAMI FELÜGYELET ALATTI
GERO Ferenc előkészítő-iskolája az
egyéves önkéntességi képesítő vizsgára.
Iroda: Budapest, VI., Nagy János-utca 3. sz.
Ezen iskola előkészít ifjakat, kik tanulmányaikat bármily körülmény miatt abbahagyták, kiváló főgimnázium tanárok közreműködésével az önkéntességi vizsgára. Az új kurzus szeptember 2-án kezdődik és 6 óra terjed. — Prospektus ingyen és bérmentve.
Beiratás naponként délután 4-7 óra között.

ARANYOSI MIKSA
felső kereskedelmi iskolája
Budapest, V., Nagykorona-utca 13.
Államérvényes bizonyítványok. Egyéves önkéntességi jog.
Az intézet internátussal van összekötve.
Előjegyzés a szünet alatt is. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Arany- és ezüst eladás. Alkalmi nászajándékok, 13 latos ezüst evőkészletek 12 szemlévre 140 frt, 6 szemlévre 65frttól kezdve és fölfebb. Mindennemű finom ezüsttárgyak barok és francia stílusban. Nagy raktár arany férlán-cokkból, masszív aranygyűrűk 6 frt 40 kr., arany férfi órák 12 frt, arany női órák 9 frttől kezdve, 12 darab masszív evőkészlet 6 frt 50 kr. Veszünk zálogházi cédulákat. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Grünberg Armin Béla örökösai Budapestben, Városház-tér 9., I. em. 23., új szám Váci-utca 30. Részletfizetésre is.

Nagy vagyon, örösi jövedelmét szereshet az ország bármely helyén, úgy falun, mint városban lakó férfi vagy nő, könnyű otthoni munkával, ha a „Kereskedelmi Vegyészeti” című könyv most megjelent, kétszeresen bővített harmadik kiadását megrendeli, mert a könyvből új férfi, nő mint gyermek 540 különféle foglalkozást tanul meg, melyvel előképzettség és tökéletesítés nélkül naponta 20-30 koronát, évente 5-6000 koronát csekélyfáradsággal, otthoni munkával megkereshet. A kinek biztos, jó keresete nincs, vagy foglalkozás nélkül van, ki családját hasznosan akarja foglalkoztatni, rendelje meg bizalmmal a „Kereskedelmi Vegyészeti”. Ezen vagyonit éró könyvet az első kiadás 6 korona bolti ára helyett 2 korona 50 fillér kedvezményes árért rendel meg mindenki a „Kereskedelmi Vegyészeti” könyvkiadó-vállalatnál Újpest, Lőrinc-utca 24. Ugyanitt csekély havi részletfizetésre mindenemű könyvet megrendelhetők. Könyvárjegyzék ingyen és bérmentve.

2817- számhoz, 1900.
Faeladási hirdetmény.
A biztrai és gotuli erdőgondnokságokban az 1901-1905. években a kincstár által termelendő és az 1902-1906. években Szászsebesre leszállítandó évi mintegy 30000 ürm³ cellulose gyártáshoz alkalmas fenyőfának eladása iránt Szászsebesen az erdőhivatalnál
1900. évi szeptember hó 10-én délelött 10 órakor
írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.
Kikiáltási ár ürméterenkint 5 korona.
Bánatpénz 5000 korona.
Az árverési és szerződési feltételek a földmívelésügyi m. kir. miniszterium erdészeti főosztályánál (Nádor-utca 5. sz.), valamint a szászsebesi erdőhivatalnál megtekinthetők, esetleg versenyezni kívánóknak az erdőhivatal által meg is küldetnek.
Tájékozásul megjegyeztetik, hogy fenti faanyagon felül az 1902. évtől kezdődőleg ugyan csak a szászsebesi raktárban még évenkint mintegy 20-25000 m³. nyilvános árverésen megvásárolható fenyő rönkfa is kerül eladásra.
Szászsebesen, 1900. évi augusztus hó 6.
M. kir. erdőhivatal.
Magyar kir. államvasutak. **Hirdetmény.** Igazgatóság.
Magyar-boszniai vasuti forgalom. Kőbánya alsó és felső p. u. Állomások felvétele a II. rész 1. díjszabási füzet XIII. kivételos díjszabásába. A magyar-boszniai vasut forgalom 1897. évi december hó 1-5-i érvényes II. rész 1. díjszabási füzet XIII. kivételos díjszabásában Budapest-Józsefváros állomásról Capljina, Metkovic és Mostar állomásokra, illetve viszont fennálló mérsékelt osztályaru díjtételek érvénye ezennel Kőbánya alsó és Kőbánya felső pályaudvar állomásokra kiterjesztetik. Budapest, 1900. évi augusztus hó 23-án.
A magyar kir. államvasutak igazgatósága, a boszna-hercegovinai államvasutak (Utányom. nem díj.) nevében is.

APRO HIRDETÉSEK

Minden szövegszerű beiktatása pozit betűkkel 4 fill. Vastagabb beiktatás 8 fillér.

A hird. ésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Iameretszők híján... Nem is gondolná... Kérem... 7016

Zephir. Imádtott anyuam! Nem is gondolná... Kérem... 7016

Babukám. Bőcsém, nem feledkezem... Kérem... 7016

Miramare. Emlékezem kissé arra, ki egy túrós... Kérem... 7016

Piros. Pesten vagyok, címem... Kérem... 7016

Fucs. Szerelmem, sajnos, csak... Kérem... 7016

KERESLET. három leány gyermekem... Kérem... 7016

Keresek. melé magyar és német... Kérem... 7016

Kisasszony. írda részére kerestek... Kérem... 7016

Házulajdonosok? Lakást keresek... Kérem... 7016

Első szobaleány. adt szobát, varni tud... Kérem... 7016

Nevelőintézetek... Kérem... 7021

Egy külföldi. 4 tagból álló család... Kérem... 7021

Pénzbeszedés. raktnak, vagy más... Kérem... 7021

Keresek. teljes ellátást tisztességes... Kérem... 7021

III-ad éves. joghallgató ügyvéd... Kérem... 7021

Okleveles. polgári iskolai tanítónő... Kérem... 7021

Emlékek. ajándéknak kiválóan alkalmas... Kérem... 7021

KINALAT. Szerény igényű... Kérem... 7021

Szépén butorozott utcai szoba... Kérem... 7021

Üzletheiység kiadó. Kis üzletheiység... Kérem... 7021

120 ftos pedálos cimbalom... Kérem... 7021

Remington-írógép... Kérem... 7021

Butor. faragott hálszoba... Kérem... 7021

Özv. Szobona. Mihályné szabászati minta... Kérem... 7021

Butor. faragott hálszoba... Kérem... 7021

Zongora. Bösendorfer-féle... Kérem... 7021

Cimbalom. ingyen tanúllal... Kérem... 7021

Szakácsnők. ajánljok szeptember 15-re... Kérem... 7021

Egy distingvált ír. urt családnál... Kérem... 7021

Kitűnő szabónő. ajánljok hához... Kérem... 7021

Lakás kiadó. Egy szép lakás... Kérem... 7021

Pénzbeszedések. raktárnak... Kérem... 7021

Jósnő. elmeit, József-körút... Kérem... 7021

Két darab. alig használt... Kérem... 7021

Kitűnő szabónő. elfogad leányokat... Kérem... 7021

Szoba. butorral vagy anélkül... Kérem... 7021

Edelő szőlő. A főváros... Kérem... 7021

Előkelő urt család... Kérem... 7021

Egy használt. de jó karban... Kérem... 7021

Ruha-varró. kitérőn jártas... Kérem... 7021

Tanuló fia. intelligens... Kérem... 7021

Középiskolai. tantárgyakból... Kérem... 7021

Lakás kiadó. Egy szép lakás... Kérem... 7021

Mázoló munkákat. elvállal jutányos... Kérem... 7021

Kerékpár. használt, jó karban... Kérem... 7021

Különbejárata. utcai szoba... Kérem... 7021

Kerékpár. alig használt... Kérem... 7021

Váltókölcsönt. mely törleszhető... Kérem... 7021

Tiszta bort. venni akarok... Kérem... 7021

Nagy műhely. hozzávaló szobával... Kérem... 7021

Szépírási tanfolyam. Lelekiismeretes... Kérem... 7021

Gyártelepnek. alkalmas a vasut... Kérem... 7021

Intelligens. izraelita családnál... Kérem... 7021

Nagyon szépen. butorozott, tiszta... Kérem... 7021

Sorsjegytulajdonosok. Kőről... Kérem... 7021

Intelligens. urnódn orvosnak... Kérem... 7021

Mázoló munkákat. elvállal jutányos... Kérem... 7021

Kerékpár. használt, jó karban... Kérem... 7021

Különbejárata. utcai szoba... Kérem... 7021

Kerékpár. alig használt... Kérem... 7021

Váltókölcsönt. mely törleszhető... Kérem... 7021

Tiszta bort. venni akarok... Kérem... 7021

Nagy műhely. hozzávaló szobával... Kérem... 7021

Szépírási tanfolyam. Lelekiismeretes... Kérem... 7021

Edes akadémia. elsőrendű pergett... Kérem... 7021

Hamisítatlan. Magyarországi bort... Kérem... 7021

Érettségire való magán-előkészítés. V. Andrássy-ut 27. Kérem... 7021

Alapos szakoktatás felnőtteknek. Az egyszerű és... Kérem... 7021

Hölgyeim! Nem esodálom, ha a... Kérem... 7021

Mázoló munkákat. elvállal jutányos... Kérem... 7021

Kerékpár. használt, jó karban... Kérem... 7021

Különbejárata. utcai szoba... Kérem... 7021

Kerékpár. alig használt... Kérem... 7021

Váltókölcsönt. mely törleszhető... Kérem... 7021

Tiszta bort. venni akarok... Kérem... 7021

Nagy műhely. hozzávaló szobával... Kérem... 7021

Szépírási tanfolyam. Lelekiismeretes... Kérem... 7021

Közép-osztály. Ferenc József-kabát... Kérem... 7021

Hotthorger Jakab. Kristó-tér 2. 1-6. omelet... Kérem... 7021

The Berlitz School. of Languages... Kérem... 7021

Birtok. eladást és bérbeadást... Kérem... 7021

Készlet. eladást és bérbeadást... Kérem... 7021

Szolid áruk. Mautner Henrik... Kérem... 7021

Szabadalmakat. értékesítő vállalat... Kérem... 7021

BUDAPEST. VIII. József-körút 21. Száll. rakatárak... Kérem... 7021

BUDAPEST. VII. Teréz-körút 8. Andrásy-ut közélben... Kérem... 7021

BUDAPEST. VI. Teréz-körút 8. Andrásy-ut közélben... Kérem... 7021

BUDAPEST. VI. Teréz-körút 8. Andrásy-ut közélben... Kérem... 7021

BUDAPEST. VI. Teréz-körút 8. Andrásy-ut közélben... Kérem... 7021

BUDAPEST. VI. Teréz-körút 8. Andrásy-ut közélben... Kérem... 7021

BUDAPEST. VI. Teréz-körút 8. Andrásy-ut közélben... Kérem... 7021

BUDAPEST. VI. Teréz-körút 8. Andrásy-ut közélben... Kérem... 7021

Budapesti Napló apró hirdetései naponként falragaszokon is megjelennek a főváros egész területén.

Megszállt a Pázia' irodalmi és nyomdai vállalat részvényirtaság körforogópén, Budapest, IX. Öllé-ut 25.